

304389

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. I.

సంపుటము. ౧.

చెన్న పట్టణము 1915 సం. ఫిబ్రవరి నెల 15 వ తేది సోమవారము

ఆ సం ద నా మ సం వ త్స ర షా ణ్ణ ణ సు ధ ప్ర క థ మ ౧.

No. 293

సంచిక ౨౯౩

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినంచిక!

సంవత్సరాదినంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవ సంవత్సరాదినంచిక సిగ్గునుగంచును. ఆ సంచికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన సిగ్గుగ వైశ్యసేవ, ప్రాచీనతీతి, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హింజాత్మ్యధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, మహామృత, ఈశ్వరమీనాంస, రంగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రకటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము నంతయును కలనరవరచుచున్న మహాసాగ్రామచరిత్రము సయిత మిక్రిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మని, ఫ్రాన్సు, రుష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3 యుద్ధ వ్యూహములు, వాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు; 5 దుర్గగుల్మ నిర్మాణము వాటిపటములు; 6 నానారాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8 యుద్ధప్రదేశాల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను తెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములు దపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయాకృతియందు 300 పటలకు హిందీయుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రపత్రిక సంచాలక చందాదారులకు	వెల	0	8	0
ఆధ్వర్యసంవత్సర	"	0	12	0
ఆంధ్రపత్రిక సంచాలక దినపత్రిక కిమాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలు చేయబడును. యుద్ధచరిత్రసంచికను బడయగోరువా రిష్టతీను దియును (చందాదారులును కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశాభంగము కలుగ వచ్చును. దిన వార్షిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులున్నాతము ముద్రింపబడుచున్నది.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు శెట్టిబిడ్డి, మద్రాసు.

కస్తూరి.

విజయనగరములకు, కలరాకు, సంధికి, బాలింత రోగములకు, వాతములకు, చిన్న చిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని, కస్తూరి బంగారమున కన్న

ప్రయోగములేవని, సమస్త సమయములందు దొరకుట దుష్ట రము. మా దిహిదాంతలి కస్తూరియందితర పదార్థము లేనియును శుద్ధబడవు. ఇంతవరకు మా తావునండి కొనివారల కీవిషయము తెలిపియున్నది. కొనివా రొకసారి పరీక్షించిన విజయము తెలియగలను. ఆట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరి గొని మోస పోయి తులం 1-కి రూ. 30-0-0.

అమృతాంజనంబిహో. 6 & 7, తంబు శెట్టిబిడ్డి, జార్జిటౌన్, మదరాసు.

హనుమాన్

ఎల్లప్పుడు

ఈ సబ్బును ప్రతి దినము ఉపయోగించిన చర్మవ్యాధులు పోవును.

పోరక్కు సబ్బు.

ఉపయోగించవలెను.

దీనియందు సుగంధి తుల్యము లగు వస్తువులు చేరియున్నవి.

ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదర్స్, మదరాసు.

సుపీరియర్ లీవర్ బ్యాయలువాన్. గొలుసుతో సహా ధృ ద 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0. దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈ గడియారము డయలమీట మాకంబెని కేర ఎజ్జినికరా తో వాడింపబడి యుండును. ఇది 5 చుట్ట కంటే తక్కువ మును, డెప్యూతూఫ్ ఆను గ్లాసు డోమునగులిగి మొరటుపనులకు దగియుండును. పెట్టెముత లో భాగమున గ్యారంటీ చీటి ఆతి కించి యుండును. సీను నుండి మాత్ర తయారుచేయబడినది. కాన సెపరేటుయెద్దను జిక్కము ఒకరొక్కరును తీయుచురను తలంపుతో తప్పక తెలుపించి తిమి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవంబున చెలియును. ఇదిగల కనేక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున కనేకులు కొని సంతసించిరినన, నేఱుమాట తెలుపకు ? సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం167, మద్రాస్

అమృతాంజనం బిహో, 6, తంబు శెట్టిబిడ్డి, మద్రాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదికొత్త రెండు సంచికలు వెలువడినవి. ఈ రెండు దేశముల చరిత్రయను ముఖ్యముగా భావతో రచించబడునంతవరకు తప్పక చూడు. చందాదారుల సంచాలకమునకు (కనకానాథం 300 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రూ. 2-0-0 (పోస్టేజికో పడక). ప్రకృత బ్రతుములేదు. సంచాలకము చందా ముందుగ స్వీకరింపబడును. కలయవాద— గా. మారినన్నోత్తమరావు, ఎం.ఏ., చివ్రాణిపేట, మదరాసు. అతి ప్రాయము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం
గ్రంథములు.

అర్కవకాశము.

సప్తమ
గుచ్ఛము.

అర్ఖులను బోధించు చికిత్సాగ్రంథము.

ఇది అత్యుత్తమమగు రీతిని ప్రతిమూలకముండియు అర్ఖులుండియు నుపాయములను ఆయుర్ఖులచే రోగసామాన్యమును, నివర్తించుకేయు వద్దతులను, ఔలుపు మంచి వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధితములైన అర్ఖులు సామాన్యవైద్యుడు గూడ జేయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథములయందు జేర్చినవికంటే మూలక లేగాక యూనాని వైద్యమునకు సంబంధించిన మూలకలు గూడ గ్రహించబడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వాని గుణములు వివరింపబడినవి.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వారికిని, తదితరులగు కేవలనుభవముగల వల్లెటూరి వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుండునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారిగనుండునటుల దీనికి సరళముగు నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇందలి విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పిదప చెలియగలద.

వెల రూ. 2-0-0.

1. మాధవనివాసము.	రూ. 8-0-0	6. చక్రికర్మము.	రూ. 0-4-0
2. వర్ణావద్యము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0-4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-8-0	8. భేషజ. కల్పము	" 1-0-0
4. అగస్త్యవైద్యము.	" 0-4-0	9. చరకసంహిత.	ఇది అచ్చునండి 1915
5. శల్యశాస్త్రము.	" 0-4-0	10. శుక్రత సంహిత.	వర్తమాన మొదటి భాగమున వెలువడును.

ప్రొఫెసర్ పేరుగా నియ్యవలయును.

ప్రొఫెసర్:—
12, తంబు శెట్టి వీధి, వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. కె.యం.వి
156, బ్రాడ్వే. }
రెడ్, ఆచార్యు డి.వి.
ఆయుర్వేదాశ్రమం - డి. టి. మదరాస్.

మాతృక చందాదారులకు మాధవనివాసము కర్మ మిగత గ్రంథములన్నియు మాపాయికాముగకాదు కష్టించి యిచ్చుటకును.

వనోపధి సార్వాపరిల్లా.

ఇది జేహమునందుబట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కిళ్ళి బోట్లు, పాతవాయువుబోట్లు, రసపట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నెకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుష్టు కు మండు.

ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారత మధునల్లి (తాగుటకు మందు) వాగవల్లిజైలము వైపువలన మందు. ఈ రెండవలసి నెలరోజుకు సరిపోవు మందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, గజక. ఫనసవాడి, నం. 2. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుబోట్ల బాపును.

పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్లబోగొట్టును.

వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

నువాసనగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు.

పంచభావచీటి చూచికోసిన మోసము గలుగదు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, 7, తంబు శెట్టివీధి, చెన్నై వట్టు.

ఉష్ణమును కలిగించునట్టి, ఉడికించునట్టి అన్ని రకముల వ్యాధులను మదరాసు రాజధానిలోని అన్ని కంపెనీలకన్న మౌకంపెని గొప్పదియు, నమ్మకమయినదియు నయ్యున్నది. ఇది మాకు ముఖ్యమయిన పనియగుటవలననే మాఖాతాదారులకు మిక్కిలి స్వల్పధరలకు మేము యవ్వగలిగియున్నాము.

సర్వసాధారణములగు కొన్ని మాదిరిలను

No 100 (detachable) (శబ్దముగల, శబ్దము లేని) 2 బర్నరులు సహాయవ్యవస్థ. ఈరు బల్బులందిరుగు పట్టి యువోగ్రియు లకు కడు ముఖ్యము. టిక్ పెట్టె సహాయ

గమనింపుడు.

No 11 (detachable) చాలాబల్బులనుయ నది. ఎక్కువకాలం పనిజేయ గలిగినది. మిక్కిలి పొడవైనది. టిక్ పెట్టె సహాయ. రూ. 9-8-0

నెం 45. 48 రు నూతనముగా తయారుచేయబడినది నెం 11 రు మాదిరిగానుండును. టిక్ పెట్టె సహాయ. వెల రు 8. నెం. 200 పాకెట్ స్టాం చిన్నదియు చెయి ఇచ్చుచు ఉందియు టిక్ పెట్టె సహాయ. వెల రు. 5-8-0
కే. ఎస్. పి. జీ, 180/18 బ్రాడ్వే, మదరాసు, వర్తకులకు ప్రత్యేక తుఫరలు యిచ్చబడును.

నల్లభీమ పాకశాస్త్రము.

ఇయ్యది డాక్టరు యిచ్. టి. యస్. టి. గోపాలయ్య గారిచే జేపనాగరి భాషనుండి తర్జుమాచేయబడినది. 8 భాగములు కలవు. 1 భాగమునందు అనేకవిధములైన అన్నములు, ద్వితాన్యములు, చేయకై మముగలరు. 2 భాగముందు ఊరగాయలు పచ్చళ్లు పోకిరిరీతి ఇంకను భోజనమునకు కావలసిన అనేకపాకములు గలవు. భాగమునందు పిండివంటలుచేయు క్రమముగలదు. వేరుల, కిందో పాకమునకు కావలసిన యావత్తుగలదు. ప్రతియింట నుండవలసినది.

240 పేజీలగ్రంథము. క్యాలికోలైండు ప్రతి 1-కి ధర 1-8-0; పోస్టు ఖర్చుసహా 1-11-0. పక్షటియందు కేయిన్ని క్కదినంబు చెప్పిన ప్రమాదేశపు పదతియొక్క వినోద కథలు.

240 పేజీలు. మేలుకాగితములు, క్యాలికోలైండు ప్రతి 1-కి ధర 1-4-0; పి. టి. ఖర్చుతో 1-8-0. రెండు ప్రతులు పోస్టుఖర్చులతో 8-0-0. మాలివానము:—

ప్రార్ వాచ్ అండ్ కంపెని

45 మల్లాసా పాటు వీధి, మద్రాసు.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలు గల సీసా రు. 2-0-0.

పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.

కేట్లాగు ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,

(1-12-14)

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-6-0. 12-కి 3-8-0

మా తామర తైలము ఒక్కడబ్బా ను ఆరు అణాలకు కొని నాలుగైదు సార్లు రాచినచేత డల తామర నిర్మలమగును. నయము కాని యెడల మీ ఆరు అణాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును.

అనేకసంవత్సరములు, నూనములు బాధపడినవారు దీనివలన తక్షణమే నుఖము పొందిరి. హా! నియంపత్తక బలములునుండు అవస్థ పక్షానితైనన భక్తు.

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు,

నందిగామయందున్న పంచమ బార్ని కారొనేషను శైకండేరి
పాఠశాల ప్రథమ సంవత్సరోత్సవమును, బాజరకు బహుమాన
ముల నిచ్చుటయును, శ్రీ విక్టోరియా మిమోరియల్ గరల్
స్కూలునకు బహుమానముల నిచ్చుటయును జయప్రథముగ
జరిగినవి. ఆ సభకు మా డివిజన్ ఆఫీసుకు గారగు ఏ. ఫాద
రిగుహము ఎమ్. ఏ. బాప్టిస్టు- ఎల్- లూ. బి. సి. యస్.
గారగ్రాససాధి పత్నమును వహించి కార్యక్రమమును నిర్వ
హించిరి. సభాపండితులు ఆ స్కూలుకొరకై ప్రస్తుతము శ్రీ
వెంకటాచల రాజానాటిచే కట్టబడుచున్న స్కూలు ఆవరణయందే
నిర్ణయింపబడియుండెను. బాలురు ప్రహసనాతికములను ప్రద
ర్శించిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులగు మ. రా. రా. కొండిపల్లి
వీరభద్రాచారిగారిచే ఆ స్కూలుయొక్క ప్రథమ సంవత్సర
కార్యక్రమము నివేదింపబడెను. బాలికలు వేడుకలొనర్చిరి. ఆ
స్కూలు కార్యనిర్వాహకులైన మ. రా. రా. తుర్లపాటి నుం
దిర శివరావు పంతులుగారు కమిటీనాథ ప్రథమ సంవత్సర
చర్యను గంభీర నాట్యముతో విశదపరిచిరి. సూర్యవైజంగు
హెడ్డుమాస్టరుగారిగు. మ. రా. రా. శ్రీ వి. రామస్వామి
అయ్యరు గారును స్కూలు స్థాపనలో ముఖ్య కారకులయిన
మ. రా. రా. పంతులు జగన్నాథరావు పంతులుగారును సుపస్వ
నించిరి. సభ్యుల కరితాశోధ్యులతో మా కమిటీ ఆధ్యక్షులగు
మ. రా. రా. అయ్యదేవి కాశేశ్వరరావుగారు అగ్రాససాధి
పతులను శ్రీ జగన్నాథరావుపంతులుగారిని పంజక్ పుష్ప
మాలలచే నలంకరించిరి. సేమ్యుల ఫౌండండ్లుగా గారు బాలబాలి
కలకి పుస్తకములు, బొమ్మలు బహుమానములు గావించి తమ
వాక్కుధారలనుచే సభ్యులను రంజింపజేసిరి. అంతట బాలిక
లే మంగళగీతములతోను ముగిరాహారములతోను ఆతిర్వాద
దములతోను సభిముగిలెను.

విరోధా మహాసం గ్రామము.

రామమూర్తి.

ద్రోణమును ఫిరంగుల నుడయి.

సాక్షిగము నిజమని 13:—పంతు అధికారు లెట్లు ప్రక
డించిరి. గాని కొందరు మాత్రము ప్రాంతములను
విచారించి ప్రాంతములను జరగజేయు తీక్రమున
నిగంధము పెట్టగొట్టిరి. దీనికి సమాధానముగా మేమును
తీక్రమున నిగంధములనే వేసితిమి. తప్పిన చోట్ల అస్పృశస్వము
సూత్రము నిగంధము లోగింపబడి. అత్రాను మండల
మున మేము ఆచారములను ప్రేమి వేసితిమి. జుర్రుని వాణి
పడినమానములు, పెద్దను మండలము మీదకు వచ్చినపుడాని నిష్ప
మేమును కలిగించలేదు. బోయలను-స్థానినుగద్య బంధులు
రాత్రివేళ 10వ సార్లు మామీదపడిరి. కాని వెనకకు వెళ్ల

కాశ్యపయగము యుద్ధము.

ಇದ್ದು

ಪ್ರತಿಮಂಡಲಿ ವಾರಿ ವಿಭಲಿವಾರಿ ನಂದ್ವಾಟು,

జనరలు గారి పూర్వీ గారీ (పయ్య) మూలు.

అండను ఫిబ్రవరి 1954 జనరలు గారి పాల్గొని గా
అండను వ గ గ ము కే ను ను ప్నరు. ప్రాప్త్య బే
మున మిత్రమండలివాళ్ళి కోడ్సునుట కేసున గారివాళ్ళ కలాల
నునుపేర నోకపటాకము కేర్పరచి దానిలోపేరుటకు ముప్పై
వేల మందిని ప్రోత్సహిస్తామని యున్నారు. ఈ పటాకము
కోడరు 240,000 పానులను సుమారున్నట్లలో సహాయమొనర్ప
గలెని ఈయన అంగీకరించుట కోరుచున్నాడు.

పాపములను దూరముగా నొనరించుటకును ప్రతి
 కష్టమును విడిచి వృద్ధావస్థను విడిచి యురియింపి రక్షింపఁ
 దున్నట్లును వివాహములను కన్యలకు జగము కావలసిన
 పక్షముననుటకును కురియింపవలెనా నుండునను బ్రాత్రు
 వ్యవహారమును వృద్ధావస్థను ముఖ్యకారణముగా తెలిపిన
 గానట్లును నిజప్రాత్రులైన కార్తవ్య భక్తముడగు శ్రీశ్రీ
 బ్రహ్మచర్యమునానీతిని ఆంధ్రప్రదేశ్ మూలముగా విన్నవించు
 కులగునగు నుండునట్లు భక్తకర్త అంధ్రము బ్రాహ్మణు
 లుండునట్లుగా నీవేదమును బట్టిచుండు నేమ ఆంధ్రప్రదేశ్
 గానీతిగానీ విన్నవించునంటి నని న్యాయములు మూర్ఖ
 గా నానీతి బ్రాహ్మణమునానీతి.

ఆఫీకా

ఆఫీకా నైరృతిభాగమున యుద్ధము.

అంధ్రుల ఫిబ్రవరి 18:— అంధ్రుల యుద్ధము. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునకు లొంగిపోయిన 50-70 మైళ్లదూరమున నున్న బామానా బోగను డెల్టా పట్టణములోని కేగి అడుగు దొరికిన యాహారపదార్థముల కృత్రిమ పట్టణము లను తగులబెట్టిరి. (ఇట్లు ఆఫీకా నైరృతిభాగమునందలి సముద్రతీరమునకు పరిహార్థమున్న విశాలప్రదేశమున కంతటి కని అంధ్రుల యుద్ధమున పేరుకెల్పబడినది. ఈ ప్రదేశము అంధ్రుల డెల్టా కరీక వెనుకనున్నది. ఈ డెల్టా కరీక సమీపముననున్న అభా తమునకే అంధ్రుల ఆధారముని పేరు.)

టర్కీ

తురుష్కుల సర్దుకల యోధుల ముందరివేయుట
అంధ్రుల ఫిబ్రవరి 18:— టర్కీలోని యోధులను తురుష్కుల పాగయోగ్గ తొలగించుటకు అహారపదార్థమును గొనబోవుచుండగ నలపుముద్రయున ర వ్యసనము దానిని ముంచివేసిరి.

సిగ్గు

తురుష్కు దేశపు రక్షణ భటులు
గ్రీసువారి సగౌరవపరుచుట.
అంధ్రుల ఫిబ్రవరి 18:— గ్రీసువారి నొకవీధి లోనోకగ్రీకు నొక ప్రాంతమున నొక తురుష్కు గూఢ చారి యవమాన పరిచెను. అంధ్రుల బహిరంగముగ తుమాపణము చెప్పవలెననియు, ఆ గూఢచారిని పనిలోనుండి తొలగించి విచారణ చేయవలెననియు గ్రీసుదౌతినమువారు కోరిన దానికి తురుష్కుదౌతినము వారంగిరి.

అమెరికా

డెసియా పర్యాటకము
అంధ్రుల ఫిబ్రవరి 18:— నార్మన్ డెసియాబయలు దేశము.

చీనా

చీనా జవాను దేశములు
అంధ్రుల ఫిబ్రవరి 18:— టెక్ససు— చీనావారు సముద్ర తీరమునం దేగియున్న గాని ఏదీపముగాని విదేశీయులకు కాలన కియ్యరాదుగానియు తూర్పునుండి లెదోలాను దక్షిణ మంబారియాలోను యాంగ్లో జింగ్ లోను సెంటంగు ఫెరే నులలోను ప్రత్యేక స్వాతంత్ర్యములను చీనావారు జపాను వారి కియ్యవలె ననియు జపానువారు చీనావారిని కోరిరి. చీనావారి విషయమున ఆంగ్ల విశ్రమదలవాడిని అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములవారిని జపానులలో తెలిపిన టైము పత్రిక కొకటింపివార్త పంపబడినది.

బొంబాయి

మెయిలు స్త్రీమరు.
బొంబాయి ఫిబ్రవరి 18:— ఇంగ్లండునుండి టుసాలు తెచ్చుచున్న సోల్ నెట్టి యను స్త్రీమరు, రాత్రి 9 గంటలకు బొంబాయి రేవుకు వచ్చినది. ఒంటిగంట తరువాత నాకా శ్రయముచేరు. బొంబాయిలోనుదయమున టుసాలుబట్టాదా చేయబడును. పొట్టుల ఎక్కువైన 4 గంటలయిన తరువాత బయలుదేరగలదు.

యాత్రికులను తీసికొనిపోవు స్త్రీమరులు
వీరికి వర్తింతు కానము.

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 18:— యాత్రికులను తీసికొనిపోవు స్త్రీమరులకు వర్తింతు కానము మొకటి ముందు జరుగబోవు బొంబాయి కానన సభలో ప్రవేశపెట్టబడును. ఈ బిల్లులో నడవారించబడిన సంగతులు నేడు ప్రకటింపబడినవి. బొంబాయి నుండియు, కరాచీనుండియు, మక్కాకు వెళ్లు యాత్రికుల సౌకర్యములను వృద్ధిచేయుటకు దీని యుద్దేశము. స్త్రీమరులు త్వరగ బయలుదేరునని ముందు కంపెనీలవారు ప్రకటించి తీరా సమయము వచ్చినప్పుడు, ప్రయాణములను నిలుపుచేయు నున్నారు. ఇంక రెండు మాత్రు దినములాపినయెడల మరికొంత మంది ప్రయాణికులు రాగలరను ఉద్దేశముతో కంపెనీల వారు, స్త్రీమరు ప్రయాణములను కావలయునని ఆపుదలచేయు చున్నారు. ప్రస్తుతమున్న కానములోని 11, 12 నెక్ల నల ప్రకారము కంపెనీలవారిట్లు చేయుటకు నాపుటకు వీలులేదు.

పొకటింపినోజాన స్త్రీమరు బయలుదేరక పోవుటకల యాత్రి కులకు డబ్బు తగులవాటగుచున్నది. ఎన్నియో యిబ్బందులు కూడ వీరు పడుదురు. కంపెనీలవారు పొకటింపినట్లుగనే స్త్రీమరు బయలుదేరును కదా యని, యాత్రికులు బొంబాయికో, కరాచీకో వచ్చిచేరుదురు. కాని కంపెనీలవారు స్త్రీమరు బయలుదేరవని తెలిపినోడనే, అక్కడక్కడ మీచేయునకేమియు లేక పడియుండవలసివచ్చును. మరకే పేరుకొనిన గుడ్డతో వీరందరుచేరి ఒకచోట నుండుటచే అనాగోగ్యము పొచ్చి పట్టణములోని పౌరులను భంగకరముగ పరిణమించుచుండును. యాత్రికులకు యెక్కించుకొనిన స్త్రీమరు ఎన్నియోపర్యాయ ము లేకబుటుచేసికొనిన దివమున బయలుదేరినవి. కావున దీనివలన, యాత్రికులకు చాల కష్టములు కలుగుచు వచ్చినవి. బొంబాయిలోని అధికారులకును చాల నిబ్బంధముగొనించుచుండి నది. పుస్తక మేర్పాటుచేయుచున్న నెక్ల నలప్రకారము యాత్రిక రక్షణకారి ఆయావిషయములను గురించి తెలియజేయుడోకొర స్త్రీమరు అధికారులు కావలసిన విషయము లన్నియు సకాలములో తెలియజేయవలసియుండును. తప్పని సరి యేదైన వచ్చినప్పుడు, స్త్రీమరుప్రయాణమును నిలుపు దలచేయుటకు కమిషనరుగారికి అధికార మియ్యవలెనున్నది. పర్యాణమును ఆపుచేసికొనుటకు కమిషనరుగారి అధికార మియ్యవలెను, ఆపుదలచేసినందునకు సహేతుకమగు కారణములను తెలియజేయవలెను, వీరికి జరిమానా : : : పండును 1887లో చేయబడిన డెసియాపర్యాటకమున తీసికొనిపోవు స్త్రీమరులకు వర్తింతు కానములో కొన్ని క్లాజులును సవరించుటకై క్లిక్లెజులు ఉద్దేశపబడినవి. 1895వ సంవత్సరములో యాత్రికములను తీసికొనిపోవు స్త్రీమరులకు వర్తింతుచుట్లు చేసినకానన మిప్పుడు అమలులోనున్నది.

పార్సీ వివాహవిచ్ఛేద సంబంధముగు సభియోగము.

బొంబాయి ఫిబ్రవరి 18:— బొంబాయి హైకోర్టులో పార్సీ వివాహ వ్యాధినిర్ణయవిషయముగా సర్ జిజ్నాదేవార్ గార్గిలులతిగాన్వేషమునగిరి. ఈ యభియోగము పార్సీ సంఘ మువారిలో చాలమంది నాకర్షించినది. పార్సీ ప్రధానవివాహ వ్యాధి సానము వారి నూచన ననుసరించి సర్ జిజ్నాదేవార్, ప్రజ్ఞాభాయి భర్తయగు నెస్టోస్ పార్సీవోరల్మెయినునకు యర్హతముగలేని క్రొత్తము తోచుచున్న కారణమున నావివాహవిచ్ఛేదమునకు తీరబొ నుగిరి. ఈ యభియోగము విచారింపబడుచున్న సమయమున నెస్టోస్ స్వయముగాని వ్యాయవాదియాలముగాని వచ్చి యుండలేదు. వాడిప్రతివాది లేకమెలోపాయికారి పిర్వాటు లను చేసికొని వివాహము రద్దుపరుచుకొన గోరుచున్నారను కారణము నాన్వేషిత్వమును నెస్టోస్ పరుచవలెనని నెస్టోస్ వ్యాధివాది కడపరి యుత్తరపు లా సంగు ప్రతిదినమున సాహుకారులకువచ్చి వ్యాధి ధిపతిని కోరుచుండెను. సాహుకారు లాసంగబడుటకు పూర్వము భార్యభర్తలు వివాహము రద్దుచేసుకొనుట కంగీకరించిరి. ఇరువురు హైకోర్టు అడ్వోకేటు డబ్లిభాయి మెహర్తీభాయిమదము గారును డబ్లిభాయిగారి సోదరుడును వాస్తవగు డాక్టరు జహంగీరు సోరత్తీ కేర్లము వాణి గారును ఫిరోజీ రత్నగరు మరెయొక బంధువుడును మధ్యనకులే వీరి కిటులగి కారమును కలిగించిరి నెస్టోస్ బిగారి పక్షమున ప్రాతిమాల మొసంగబడెను. ఇదియంతయు నసత్యమని జజ్ గారు త్రోసివేసిరి. లోపాయికారి పిర్వాటు వలన వివాహమును రద్దుచేసికొన ప్రయత్నించుట నేరమగును. అట్లుపొందిన తీర్మానము చెల్లుగూడదు. డాక్టరుకర్లమువాలా గారు తనసోదరి సౌఖ్యమునకు భంగమును కలిగించునట్టిపనిలో కల్పించుకొండరనుట యసంభవము. మదనుగారింట్లో కల్పించుకొనినవోనది కుట్రనేరముకాకున్నను వ్యాయవిత సాగర నేరమగును. అతడు యావనుడు. అనుభవములేనివాడు. యాత్రి యుక్తపరిభ్రాన మరకే తిక్కున. ఆతడువాద్యకేతు గుర్తిం లేకుండనున్నాడు. ఇదివరకొకసారి ఆతనిని మందలించుటయై నది. ఇరువురన నాయనయున్న సంఘస్థిలో ఈగు నగొర వమువలనముండ్లిపనులుచేయకుండగలదనిఅయిన తీర్మానించిరి.

కలకత్తా

మొన్న కలకత్తాలో జరిగిన గొప్ప బంధిపోల విద్యార్థులకు పట్టుకొనుట.
కలకత్తా ఫిబ్రవరి 18:— కలకత్తాలోని గాన్వెరు రీమకు దిగువభాగమున నిన్ను పట్టుకొను జరిగిన బంధిపోలు సందర్భ ములో నేడు ముగ్గురు టంగలీ యవములు పట్టుకొనబడిరి.

వీరిలో నొకడు రాజధాని కళాశాలలో చదవుకొనుచున్నాడు. మరెయొకడు కలకత్తాలో ఆయుర్వములు పోయిన సుదృఢమున విచారింపబడి విడుదల చేయబడిన ముద్దయ్యలో నొకడు. ముద్ద అండు కంకెనీవారి బంధిపోలు. డా. చికోడెప్పూరు దొంగలు వచ్చిన బండిలో ఆరుగురు యాత్రికులు దిరట. దొంగ తనము అయినా యిరువారిత బండి అక్కడ నుండినుండ త్వరగ తోలవలసివదని, బండివానిని నెమ గొట్టిరి. బండితోలువాడు సిక్కుమతస్థుడట. ఈబండియొకను కనబడి యుండలేదు.

కలకత్తా పురాభివృద్ధి సంఘము

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 18:— కలకత్తా పురాభివృద్ధి సంబంధించిన పనులు ఒకేముగ పడుచున్నవి. కడచిన మాడుమానులలోను చేసిన పనినిగిరించి రిహార్డు ప్రకటించ బడినది. స్థలములనుకొనుట, ప్రామాణ తయారుచేయుట, పట్టణములో ఇరుకుగనండి జనసమృద్ధిగలందు ప్రదేశములను బాగుచేయుటకై మొదటియేర్పాటులను నిర్వహింపట, మున్నగు పనులు జరిగియున్న రిహార్డును సువర్ణమున్నది. కలకత్తా లోని వాగంజీ ఉత్తరభాగమున, దక్షిణభాగమును కూడ వృద్ధిచేయును. ఈ సంస్కృతిని పరిపూర్ణముగ మెలవి. దీని వలన వాగంజీ ఒకపక్క బారక్లముతోను, మరియొక వంక టూల్లిగంజితోను కలిసియుండును. రిహార్డుమీద నున్నయిండ్లు పడగొట్టబడుచున్నవి. అయదగురు టిమయం డ్రును పడగొట్టించుటను ఆపుచెయ్యబడినదో దావాలు చేసిరి.

కార్మికులు ప్రభిష్టగారి యుపచారికాగ్రహము

డెక్కా ఫిబ్రవరి 18:— నొప్పుసభలో కార్మికులు ప్రభువు గార్యకర్మకలప్రభిష్ట యుపచారికాగ్రహమునకు పునాదిని వేసిరి.

డార్జిలింగు

డార్జిలింగు పోలీసు ఇన్స్ పెక్టరు
డబ్బులాగినందునకై విచారింపబడుచుండుట.

కలకత్తా ఫిబ్రవరి 18:— డార్జిలింగు పోలీసు ఇన్స్ పెక్టరు ఈక్రియముగ డబ్బులాగినందునకై, 1 మై సెప్టెంబర్ 1899-వ నెక్లము ప్రకారము చార్జీ చేయబడి కర్ని యంగు జాయంటుమేజిస్ట్రేటు, ఏ. ఏ. పాటర్నసు, బి. సి. ఎస్ గారి వలన విచారింపబడుచున్నాడు. ఈకేసు తిరిగి శుక్రవారము నాడు విచారింపబడినది. డార్జిలింగులోకడచిన డిసెంబరు 28-వ తేదీని నిపుడుట్లుకొని, హింగ్లముజుమారుల కంపెనీ భవ నము ధ్వంసమైనది. ఈసందర్భమున, విచారణ చేయుటకై ఈ ఇన్స్ పెక్టరు నియోగించబడెను. ఈ నేరము నప్పటికిడు చేసెట. డార్జిలింగు మునిసిపాలిటీకి సంబంధించిన బారెట్టు గారిలోకూడ చాలమందిసాక్షులు ఫిర్యాదులక్షులను విచారింప బడిరి. ముద్దు విచారణచేయుటకు వచ్చినప్పుడు, ఫిర్యాది కొంపముతగులబెట్టువాడనిచెప్పటకు తిలబబోధించెనని ఫిర్యాది నాకరు సాక్షియులతో చెప్పెను. ముద్దు డబ్బులాగియు ఒక వైద్యునిదిగరనుండి సాక్షియు పుచ్చుకొనబడినది. ముద్దు యొక డబ్బు చాల నకసుము నున్నట్లు యెన్నియో డక్రిలు దాఖలుచేయబడినవి. ముందు శుక్రవారము నాటికి కేసు వాయిదా చేయబడినది. ఫిర్యాదులక్షులను అప్పడు మరికొంత సాక్షులను పుచ్చుకొనబడును. ముద్దు బామిను మీద విడుదలచేయబడినాడు.

లాహోరు

ఫిరోజ్ పూరు హత్య కుట్ర కేసు.

లాహోరు ఫిబ్రవరి 18:— ఈకేసులో ఫిరోజ్ పూరు నెవన్నుడే మేజరు. డి. టి. కోగారి సంగిన తీర్మానము ప్రక టింపబడినది. ఈకేసులో 7 గురు ముద్దులు గలవు. వారిలో జీవనుసింగు బతుకింగు, లాఖుసింగు భయానుసింగు. కాకిరా మనువారాయును నెవన్ను కొల్లకు పంపబడిరి, వారివైరి నేర ములుమోపబడినవి (1) వీరందరినీ క యక్రమసంఘమున నేర్ప డిరి. సంఘమువారి యభిప్రాయము ననుసరించి వీరిలోనొకడగు జగతసింగునాడు 27-11-14 న మిల్ వాలాసమీపమున నడిన స్పెక్టరు నియంత్రాలిని హత్యచేయుట వలన శిక్షాస్మృతి 149/802 క్లకుల ప్రకారము వీరు నేరముచేసిరి. (2) వారి హత్యకు తోడ్పడుటవలన 114/802 ప్ర. నేరముచేసినవారైరి. (3) వీరిలో నొకడు తొలసింగును హత్యచేయుట వలన వీరు 140/302 ప్ర. నేరముచేసినవారైరి. (4) వీరిహత్యకుతోడ్ప డుటవలన 114/802 ప్ర. నేరముచేసినవారైరి. (5) ఫిరోసింగును

వానిని చంపుటకు ప్రయత్నించుటవలన వీరు మూడవ సేరమును బోలెడనేరమునే 149-807 ప్ర॥ చేసిరి. (6) ఈ 5వ సేరమునకు వీరు తోడ్పడి 807 114 ప్ర॥ చేరముచేసిరి. 7. 27-11-14 న బండిపోటుచేయుట కొరకు 5 గురికన్న నెక్కువమంది సమాజేమై 402 ప్ర॥ చేరముచేసిరి. 8. 28-11-14 న బండిపోటు చేయుటకు ప్రయత్నించుట చేసిరి 899 ప్ర॥ చేరముచేసిరి. జగతు సింగువారి 7 సేరములు మోపబడియున్నవి. ఇందుకంటే ఇతడు భూమి తాటికంటే 302 ప్ర॥ చేరము చేసెననది. కిక్కిన 6 ను అంతరితమ కలసిచేసిన సేరములు 5, 6 సేరములు చాల ప్రబల సేరములని కిక్కిరుంపబడినవి. ఫిర్యాదీ లిటుల వివరించిరి. 27-11-14 న రాత్రి 1 గంటచే 15 మంది ఫిరోజుపూరునందులొని బండ్లుకామునకువచ్చిరి. ఈమధ్యము తిరుగుదుగుడ నాగుంపులొగలరు. వీరందఱును మిశ్రవాలా గానిమునుకడ ఫిరోజును కాలవ వంతెన కడకు మూడు బండ్లును చూడబడుకొనిరి. పోలీసు నూపరింపెండెంటుగా రచటికి రాచలసి యందుట చే నబిస్సెక్టరు బహారతాత్రీ గారును జయిల్దారులొసింగు గారును నెహరాజయ్యలొ ఘట్టేసింగుగారును గులాముఖదరు, సునె దహావా ఖానుసింగు వాస్సాదారుగారు లచట చేచియుండిరి. ఈ 15 గురు గుంపుగా వచ్చుటచే సబిన్సెక్టరుగారి కను మానముతోచి నెంనున వారి నాగమని ఆయనసన్న చేసెను. గాని వారు తప్పించుకొని పోకాయటచే వారిని పోకుండు చేయుటకు గులాముఖదరు గుల్తము నెక్కిపోయి నిజవరించి వెనుకకు గొనివచ్చెను. వారందఱును సబిన్సెక్టరు మట్టును శీల మీదనే కూర్చుండి యుండిరి. మమ్ములనెందు కాపితిరినవారడిగిరి. సేముగారక కుటుంబములలో వాగమనియును సైనికులను పోగుచేయు పనిమీదనున్న ప్రభుత్వోద్యోగుల మనియును వారు నుడివిరి. మిశ్రప్రత్తన ననమృదగి యుండలేదు. కాన మమ్ములను పోలీసు నూపరింపెండెంటుగారి యెదుటకు కొనిపోయెదనని టాణాదారుడనెను. కలమును సిరాబుడ్డియును కొనిరమ్ముని టాణాదారు టాణావాకిదారుని పంపి వారిని పరిక్షించెదననెను. వెంటనే వారిలో నలుగురు పిస్తోళ్లునెత్తిసి టాణాదారునిపై కాల్చిరి. ఆయన పడిపోవుచుండగ జగత్ సింగు తక్కువతో త్రువనెత్తిమీద చాలసారులు కొట్టెను. ఆయనతో గూడ నన్న వారందఱును పారిపోసాగిరి. కుట్ట దారులు వారిసందర్శి చంద్రుడు చంద్రుని అరచుచు వారి తామిరి. అంతకుపూర్వము వీరికొంతదూరమున లెట్టేసింగుబండ్ల వాండ్రొకడ నెలువబడి వారిని ప్రశ్నించుచుండుటచే పిస్తోళ్ల చప్పుడువినబడగ నేమందుగ నతడుపారిపోవుట కవకాశము చిక్కినందున నతడువరుగిడుపు పిస్తోలునుడట్టించి వెనుకతిరిగి దానినికాల్చి తరుముచున్న వారి కూపిరియాడకుండచేసి పారబోలెను. కుట్టదారులు కరుగిడుచున్న జొలాసింగు జయల్ దారునిపై మొదట పిస్తోలునుకాల్చిరి. అతడు క్రిందపడిపోయిన పిమ్మట మరయొకసారికాల్చిరి. ఇంతలో మిశ్రవాత్రీ గ్రామవాసులు పోగుపడి ఈకుట్టదారులనుతరిమిరి. వారిలో ఆర్దురు శిగాక్కిప్రాంతమునకు పారిపోయిరి. వారికను చిక్కలేదు. కాల్యకట్టున కిరుప్కలనున్న దుబ్బులలో తొమ్మిండుగురు చిక్కుకొనుటచే గ్రామవాసులు వారిని చుట్టుకొనిరి. ఈలోగా మొదట నడినెక్కిటరు బహారతాత్రీగారితో గూడ నున్న వారందఱు నరటికి మరలవచ్చిరి. వారువచ్చుసరికి బహారతాత్రీగారి కొనయుండితొ నుండిరి. జోలెలాసింగు చనిపోవుటకు పిదముగా నుండి మరి కొంతసేపటికి చనిపోయెను. చలకరుడులొని టాణాకు చాకిదారు నొక బండిమీదను కేరాలు చెక్కుచూచులొనున్న పోలీసుసాబ్దెంటు మహమ్మదు సాదీకుగారి కొరకు కహుసింగుమలము కాదిరుగ్లాను తెట్టేసింగు జయల్దారుపంపించెను. ఈలోగా జయలు చాలమంది పోగుపడిరి. బండిపోటుదారులు తొమ్మిండుగురు దాగిదుబ్బులపై పిస్తోళ్లుకాల్చుబడినారు. వారిలో నొకడగు నీరససింగు చెట్టు క్రింద నెలువపడుచుండుటచే నతనిని పట్టుకొనిరి. పిస్తోళ్లుకాల్చి బడుటవలన మరి ఆర్దుకొక్కకొక్కరుగ వెలికివచ్చి పట్టుపడిరి. ఈవిధుగచే ఆముద్దాయాలు. దుబ్బులలోనుండిన దొంగలుగూడ పిస్తోలులుగాల్చుచుండిరి జయలలో పిస్తోళ్లు తుపాకులు లభించునవారు గూడ చూచుచు నాడుబ్బులమీద పిస్తోళ్లును పోగుపడుతూ చూచుచుండిరి. కొంతసేపటికి తుపాకులను కాల్చుట నిలిపివేసెను. అత్యవసరము కొరకు దుబ్బులలోనికి పోయినవారి నొకడు చనిపోయెను. మరయొకడు వాననీడముగ నుండి బండిమీద నేపకచినిపోయెను. వాని చేరు దడగాను పోయి, అతడు ఆహారాహారము, బండిపోటుదారుల వాయకులొనికడకు చేరుచు పొదరాగలమగు పాటసారులను, మాతో వచ్చు వారుబండిపోటు దారులని తెలియక మేము వాడొగూడ నెక్కియంటిమిముద్దాయాలు చేసిన విషయమును వెనువచ్చి జడ్జి

గారు కిక్కిసింపలేదు మేము మోగలో దొరతనమువారి కోశమును దొంగకొనుటకు బండిపోటుచేయుటకు బయలుదేరితిమని వారిలోనొక డొప్పుకొని చెప్పిన విషయము నాయన విశ్వసించిరి. ఈ అపూర్వగుడ నితరులతోపాటు హజారునకు వచ్చినవాడుగా నుండెను. అతని యొప్పికొలునుగూర్చి జడ్జిగారిటు నుడివిరి. "నెక్కువండ్ల ప్రతిభ్యులు" అను శీర్షికగల రాజద్రోహ కరిషత్రమును చదువుటవలనను కొన్ని యుపన్యాసములను వినటవలనను రాజద్రోహదేక భావులమై మేముందర ముంటిమని అపూర్వము చెప్పి విషయము విశ్వసింపబడదగను. ముద్దయిల్లలో నొకవివర్తనక కరిషత్రముగూడ దొరకినది. చనిపోయిన కరిండవలంబి పోటు దారుని చేరుచందాసింగు. మేముందరమును పంజాబునకు చేరిపిమ్మట కొరకుర దేశముసైనికులు మమ్ములను చేరి నెక్కువండ్లభమును కలిగించుట కుద్దేశంపబడినదిగాన మేము పంజాబునకు వెళ్లితిమని అపూర్వమునడిచెను. ఈకథ గ్రువపరుపబడలేదు. మరియొ విది ఈకేసునకు సంబంధించి యుండలేదని జడ్జిగారినిరి. జగత్సింగు బహారతాత్రీహత్య చేసి 302 ప్ర॥ సేరము చేసెననయు తక్కిన ఆర్దురును వారి తోపాటు జగత్సింగును 149-802 ప్ర॥ సేరములు చేసిననియును జడ్జిగారు తీర్మానించిరి. జడ్జిగారు వారందరికిని మరణదండన విధించిరి. (2వ సెక్షనుపు)కారము వీరిసాక్షునంతయును పరిభ్రష్టువనారికి చెంద వేయనలెననిగూడతీర్మానించిరి.

హత్యకు దృఢులు
అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 13:— 2-6-1913 న యల్ వాస్సాగారు హత్యచేయబడిరి. ఈ హత్యకు తోడ్పడినది బి. రామ సేనక సింగువై నభియోగము తేబడినది. అజమపూరు జిల్లా జడ్జిగారి యెదుట విచారణప్రారంభమైనది. ఫిర్యాదీల పత్తుమున అలహాబాదు న్యాయవాదులగు అల్లుగుగారును హాస్తిస్సగారును ముద్దాయపత్తుమున లక్ష్మీ న్యాయవాది యగు డి. లింకనగారును వాదించుచున్నారు. ఈకేసులననేప్రాంతమున గొప్పసంజ్ఞోభము కలిగినది. న్యాయస్థానము జనులతో నిండిపోయినది. ఫిర్యాదీలపత్తుమున హాస్తిస్సగారు వాదమారంభించిరి. చనిపోయిన వార్షురుగారి సోదరులగు ఎల్. వార్షురు పరమేశ్వరరాయి కరిందా గార్ల సాక్ష్యము క్రానుసాక్ష్యము ముగిసినవి. విచారణజరుగుచున్నది.

విదేశీయులతో వ్యాపారము.
అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 13:— శత్రువులచేతములకు వెలుపలనున్న శత్రువులబ్యాంకులతో వ్యాపారము చేయరాదని రాజప్రకటన మిటీవల ప్రకటింపబడినది. ఆప్రకటనము హిందూ దేశమునకు గూడ సరింపజేయు విషయము ఇండియాదొరతనము వారాలొచించు చున్నారు.

ధిల్లీలో పరిశ్రామిక ప్రదర్శనము.
అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 13:— భరత్ పత్రికా న్యూరులో జరిగినట్టియు ప్రస్తుతము ధిల్లీలో జరుగుచున్నట్టియు పరిశ్రామిక ప్రదర్శనమును అలహాబాదులో గూడ జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుపబడు చున్నవి.

అస్సాము
హంతకుని కట్టుకొనుట
అలహాబాదు ఫిబ్రవరి 13:— సాగమాయి తేయాకు తోట సహాయకార్య నిర్వాహముడగు ఫాస్టరుగారి నొక తోటకూలీ చంపెననియును వానిని పట్టుకొనిరినియును లక్ష్మీపురమునుండి తిరిపార్త వచ్చినది.

ధిల్లీ
అధికారులకు వచ్చిన యుద్ధవార్తలు
హిందూదేశపు మంత్రిగారు పంపుట.
ధిల్లీ ఫిబ్రవరి 13:— హిందూదేశపు మంత్రిగారు రాజప్రతినిధిగారి క్రిందియుద్ధ వార్తలనుపంపిరి:— కాశ్మీరియా ప్రాంతమునందు, రష్యువారు తమ సోదరులను దిక్కుముగ కాపాడు కొనుచున్నారు. కొన్నిసార్లుకూడ బృతులు రష్యువారిమీద పడినప్పుడు, రష్యుప్రముగ వారిని వెనుకకు గొట్టి వేయుచున్నారు. ఇక్కడ తక్కుముగ సన్నీలతో పోరాటము జరిగినది. మరికొన్ని యుద్ధ ప్రదేశములను రష్యులు పట్టుకొనిరి. కాని జర్మనులుతిరిగి తక్కుముగ తలపడుచున్నవలకును

పడుచున్న వి. తూర్పురష్యులలో జర్మనీవారు చాల సైనికులును తీసికొనివచ్చి మీదపడుటవలన, సరిహద్దుల వైపునకు రష్యులు వెనుకకు వెళ్లవలసినవచ్చినది. జర్మనీ మధ్యభాగమునండి జర్మనులు కొత్తపైనికులను తీసికొనివచ్చిరి. ఇటు ఉత్తరమున తూర్పురష్యులొను, దక్షిణభాగమున జోవివాలోను, రష్యులు వెనుకకు వెళ్లిపోవు చున్నారు. కాశ్మీరియా ప్రాంతములకు పడమటిభాగమునను, వార్సాపట్టణమునకు యెడల గను, వీరు తమ సోదరులను నిజపుకొను చున్నారు. మఱు కొద్దిగ ముందునకు పోవుచున్నారు.

స్రాస్సు బెల్జియము యుద్ధరంగములలో కొంగముట్టుడులు మామ్రమే జరిగినవి. ఇతరపక్షములకును ముఖ్యముగూడ మేమియు కలగలేదు.

టర్కీవారు ఈజిప్టుమీద దండయాత్రను మానివేసినట్లు తెలియుచున్నది. వెల్జియంలోనిన్న టర్కీవారి సేనలు, బాగ్దాదులో ఇరేజరునతో తీసికొని పోవచ్చును.

జీవనమునకు కావలసిన ఖర్చులు వృద్ధియైన సందర్భములో ఆస్తిస్వత్తు మంత్రిగారు ప్రవేశించుచు, స్వభావనిధమైన పద్ధతుల నవలంబించుట కున నీతి గతులను కూలమునకు రాగలవని చెప్పియున్నారు. ఆర్థంత్రైనులో పంటలు పండినవి. ఆహారపదార్థములు మున్నగునవి వికోపాకు యెగుమతికాగలవు. క్రాశ్యు, రుష్యు, ఇంగ్లండు దేశముల ఆర్థికమంత్రి లిటీల సమాజేమై వ్యవహారములను సంప్రదించిరి. మిత్రమండలి వారికి గోధుమలను సప్లయచేయుటకుకావలసిన యేర్పాటులన్నియు సర్వవిధముల చేయుటకు రష్యువారొప్పుకొనిరి. వీరుగప్లయచేయదలచినసరకుకొంతకాలమునకుగాని రాదు. హిందూదేశములో గోధుమలను ఉపయోగించువారికి యిబ్బందియేమియు కలగకుండ అక్కడనుండి చాలసరకును యెగుమతి చేయుటకు యేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. జానునెలతరువాత గోధుమలు విశేషముగ దొరకునని ఆస్తిస్వత్తుగారు వెలవిచ్చి, సరసముగుధరంకు సరకులు దొరకుట దొరతనమువారు చేయకలిగె యేర్పాటు లన్నియు చేయుదురని నూచించిరి.

చిరక్రొత్తమునునిపాలిటి - కడప జిల్లాలోని పొద్దుటూరు మ్యూనిసిపాలిటీగా చేయబడుటకు పరిభ్రష్టువనారంగీకరించిరి

పొద్దుటూరు రాజుడు రై వంతెనలు, వీనిని కట్టెడినిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు కడపజిల్లా బోరు వారి కరూ 87,000 ల విరాళము నొసంగుట కంగీకరించిరి.

రజర్వల్లా వివాదా గొప్పసము.— దీనికనుకూలముగా బాపట్లలో నొకసభయు, పృతిహాలముగా వెలియకుళము మధురలలో రెండుసభలును జరిగినవి; తీర్మానము లామోడింపబడినవి.

కడప రెవెన్యూ డివ్యూ డిట్టికలెక్టరు.— ఇదివరలో గంజాము రెవెన్యూ డివ్యూక నియమింపబడినట్లు ప్రకటింపబడిన వి. ఎస్. డిట్టికలెక్టరు వై. రెవెన్యూగారు, సరసాపురమున విడుదల కాగానే, కడప రెవెన్యూ డివ్యూక నియమింపబడిరి.

రింగూపట్టణములో అగ్నిప్రమాదములు కలిగినప్పుడు
వెంటనే ఆగ్నివారికి తెలియజేయుటకుగాను ఆక్కడక్కడ యంత్రములను స్థాపించుటకు మునిసిపలు సభ్యులందఱును తీర్మానించిరి.

మధ్యరాష్ట్రములలో కొత్తగ నలుగురు పెట్టి
మెంటు ఆఫీసులును, పారిశ్రామిక శాఖాధికారియు, కొ-ఆపరేటివు సంఘముల రిజిస్ట్రారును నియమించుటకు, ఉత్తమజేరి.

కాశ్మీరుద్ద కాంతరంగ మున్నదనియు, నిక్కడకు
పంపిన పటాలములు నాచరకు తిరిగివచ్చినట్లును తెలియుచున్నది. మాడలే డి. కమ్మివనరుగారు 11-వ తేదీని మియత్కాశకు తిరిగివచ్చిరి.

నాగరాశాస్త్రిమును బోధించుటకు అలహాబాదు విశ్వ
విద్యాలయమువారు వాశాశాస్త్రిములో సుప్రసిద్ధుడైయుటకు, స్నేహితివాన్ము గారినినియమించివీరువికోరియాలోకాలములో నుండిన సుప్రసిద్ధ వాశాశాస్త్రిమండితులగు నొకరికుచురులు 11 తేదీని వీరు తమప్రారంభోపన్యాసమును అలహాబాదు పెనేటు మందిరమున నిచ్చిరి. ఆధునిక చరిత్రవిషయమై యాపగ్నిసిం చుటకై నియమింపబడిన రమ్మ్రావు పల్లియమ్ముగారును త్వరలోనే తమ యుపన్యాసములను కూడ ప్రారంభించెదరు.

అందు పిబ్రవరి 18:— వాషింగ్టన్ యూనైటెడ్ స్టేట్స్
రెండేండ్లకు యాడలందు దొరతనమువారి స్వామ్య మంత్ర్యులు
నొందవలెనని యరువాగులవాడు నొప్పి నిలిపెను. ఈ మాన్యు
నకు ప్రెసిడెంటు విల్మింగ్టన్ సమ్యక్తింపలేదు. ఈ చట్టమును
జర్పించుట పిబ్రవరి 19 లేదేపో ముగింజగోరుచు నొక తీర్మా
నము శుభపాదించినపుడు సెనెటునందు తిరిగి కలనామారంభ
మయ్యెను.

జర్రు.

జర్రునవారు బ్రతివడిపుల ముట్టడించుట.

తటస్థదేశములకు హెచ్చరిక.

లండను ఫిబ్రవరి 13:— హేగు తటస్థదేశముల

యొల కిరి వర లో జర్రునీ వారంపిరి హెచ్చరిక మొదలై బర్రునీకాయాభావమువారు బ్రతివడిపులను కిరి విషయమునగాడ తేల్చిరి. తటస్థదేశముల పరాకముల ధరించుటచే తప్పులేకని ప్రాంతములను చెప్పుచున్నారు. ఇంతియగాక మా యంత్రముల ద్వారము గావించుటకు వార వర్తకపు బోడుల నాయుధములను బ్రతివడివారమర్చిరి దెలిసింది. ఇందుచే నట్టియంత్రముల యుద్ధపుటోడలగు గణించ బడును. కావున నన్నివిధముల జర్రునీవారు యుద్ధమును నడుపుచున్నయిన బ్రతివడిపుల ఆరప్రదేశముల తొచ్చు కిరివడియల యొడలు జర్రునీవారికి బ్రతివడివారికి హాకాయుధము జర్రునీవారు దీరువాగుల దళముల మధ్యనుండియు వోపుచున్న నట్టి యుద్ధవస్తువులను తాల్చుచున్న నట్టి యుద్ధ వస్తువులకు హాకాయుధములను జర్రునీవారు హెచ్చరింపుచున్నారు.

అమెరికావారి పత్రికలు

లండను ఫిబ్రవరి 13:— న్యూయార్కు. అమెరికా వారి

తనమువారు ఇంగ్లండువారివలెను కంపిస పత్రికలు జర్రునీ దొరతనమువారి కంపిస వారికంటె వారముగనున్నది. బ్రతివడి వారియొడలు తనముగ నమెరికావారి పరాకముల ధరించుచుండినచో నట్టి విషయమున మెరికా వారియొడలతో కావాలను గుండుముకలుగును. ఇంద మూలమున జర్రునీవారు ప్రకటనానుసారముగ వర్తకమునడుపుటచే నమెరికావారి యొడలను ప్రాణములునడుపుయ్యెనే బ్రతివడి దొరతనమువారు కొంత వరుకు బాధ్యులగుచురని యాభిప్రాయము దెలుపబడెను.

పత్రికాభిప్రాయము

జర్రునీవారికింపిన పత్రికలుగలదు (వెనీడెంటువిల్లె)గా రుగవరచిన స్థాయిర్థమున కీవనింగుబొట్టు అనుపత్రిక మెచ్చుకొనుచు కమికింకను విశోధులనెత్తునచేసి కొనుగోతగా జర్రునీ యధికారులకు పిచ్చిపట్టి యందలేదని వ్రాయుచున్నది.

ఈకేరంగు ప్రార్థన.

ఈకేరంగు ప్రార్థన పత్రికయిట్లు వ్రాయుచున్నది— జర్రునీవారికి మాకును కలతలుకలుగవలెనని ముగోషికగాదు. కాని జర్రునీవారు మాకోరమామున కడమిచ్చివో వారికే ప్రాంతముల నెవ్వరును స్నేహితులండురు. ఇట్లాండు. ఇండియా ఈజిప్టు లందలి సంత్పత్తి తనకు జయభారణములని నమృతముచే గలిగిన యాకాభంగము, ఈ ప్రాంతమున తనకెక్కరే నాయు ముఖ్యులగున యాకాయున్నచో నీసారికలుగు నాకాభంగముచో బోల్చిచూడ కంటేయు స్వల్పముగ నందును. అన్ని దేశములకీ నెడింపువో గంయుక్తరాష్ట్రములందు 10 కోట్ల యమెరికా వారున్నారు.

జర్రునీవారు అమెరికావారికి బదులంపుట.

అమెరికావారింపిన పత్రికలు జర్రునీ దొరతనమువారికి రిచ్చుకొన్నాయి. ఈకంపిసయున కెయిజునగారిలో కలపతిండుటకు గావలసిన బెర్మాన్ హెర్బెర్గు గారు తూర్పుప్రదేశముల వోపుచున్నారని దెలియుచున్నది. సర్వగామ కత్తువారియొడల మెరికావారి పరాకమును ధరింపనూడదని యమెరికావారు కానింపనిచో నమెరికావారికి కట్టుము కలుగకయుండదని తెల్పుచును. తమభూభూభూభూభూభూ, జర్రునీవారు రమెరికావారికి బదులంపెదరను కొనుచున్నారు.

జర్రును పత్రికాభిప్రాయము.

అమెర్సిర్ దామ్ ఫిబ్రవరి 13:— “దచ్చి ముంబాయి జర్రునీవారు అనుభవక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— జర్రునీవారు సమృద్ధిమూలములగు అన్ని వర్తకవస్తువులను, నావలలోని సుకుటుల నాకాభావములను ఇంగ్లండువారికి వనకట్టుము కలుగును. నీవలకు నీవలమీది అకట్టికలకు లాభము ఇంగ్లండువారును, స్త్రీలు అకట్టికలు నాకాభావముకలెను. అట్టిగోరి అకట్టికలు యింపని చేసినదముక, ఇందుకు జర్రునీ దొరతనమువారు జర్రునీ జీర్షిష్టగానిని పూజచేయును. ఆ నమెరికా వారు బాధ్యులగు నుండును.

జర్రునీ దేశములకి అమెరికా అభిప్రాయము.

లండను ఫిబ్రవరి 13:— జర్రునీ దొరతనమువారు తటస్థదేశముల నాయుధముల యిచ్చుచు కిరివడిపుల, మేము సమృద్ధిమూలముల అకట్టికలను గట్టిట్లు పట్టినందునకు, జర్రునీ దేశముల మృగనాయుల ముట్టిపోపుచున్నచో అభ్యంత్రములగు ప్రాంతములయొద్దను, జర్రునీవారు అమెరికావారికి అభిప్రాయమును సరిగా గ్రహించలేక పోయినందుకు,

జర్రునీవారు అమెరికావారి చింతిల్లుచున్నారు. తటస్థదేశముల పరాకము లని కట్టుకొను నావలలో ఫలాని దేశములవారిని గురించు దుష్టభావము సమద్రమువారి మందుగనులనెట్టి ఆ నావలకు దుష్టభావము చేసినను, నవమెర్సిర్ నులచేత ద్వంసము చేయబడినను, ఫలానిదేశపువార యను విషయము తెలుడగదా? తటస్థదేశముల నావలు ప్రాణములకు తెగించి ఇంగ్లాండు ప్రాంతముల ప్రయాణము చేయవలసినదే గాని, మరియొక మార్గములేదు. అమెరికావారు తమ నావలను సమద్రమువారి యుద్ధరంగమున ప్రకటించిన స్థలములలోకి రానియ్యకుండ చూచుకోవలెను. అని కూడ వ్రాసిరి.

జర్రును సేవలు.

అమెర్సిర్ దామ్ ఫిబ్రవరి 13:— ఫిబ్రవరి 1వ తారీఖు నుండి తూర్పుయధరంగమునకు (అనగా రషియావైపుకు) జర్రును సేవలు విపరీతముగ పెట్టుచున్నట్లు తెలియజేయినది నెడ అను అమెర్సిర్ దామ్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

జర్రును కేరలిక్కునాయకుడు.

లండను ఫిబ్రవరి 13:— కిరీచిప్రాన్ (జర్రునీవారి మెంటు) లోకేరలిక్కునాయకుడుగలదు హెర్ ఇన్స్ట్రక్టర్ గారు దేర్ టాగ్ అను పత్రికలో ఇట్లు వ్రాసి:— సమద్రములను అరికి తేడమను జర్రును దొరతనమువారి నన్నమాట బడా యికాదు; యథార్థము. యుద్ధముయములలో మా అనసరిము లనుబట్టి మేము నడుచుకొందుముగూ, శత్రువులను సాము చేయుటకు వలసపడదు. జర్రునీవారిని భయపెట్టి లాభములను పొందవలెనని చూచుచున్నాడు కాబోలో జర్రునీవారి సద్భావములను శత్రువులు లాభమును పొందకలరుగాని వారిని భయపెట్టిపొందలేరు. జర్రునీవారికి తెలియము, పోల్కొందులకు పంపు ధాన్యము సురక్షితముగ గమ్యస్థానమునకు చేరుటకు అభ్యంత్రములేదు. జర్రునీవారు దేశస్థులకు యెగురుతిచేయు ధాన్యమును కూడ కొనుటకు సిద్ధముగనున్నది.

జర్రును మిలిటరీ యుద్ధోగములు.

అమెర్సిర్ దామ్ ఫిబ్రవరి 13:— తూర్పు ప్రషియాదేశపు సేనకు సేనాధిపతిగనున్న జెనెరల్ ఇన్ హెరెన్ గారు, ప్రాన్స్ లెల్లియను యుద్ధభూమిలకు వెళ్లునట్లు యుద్ధము ఆరంభమై నప్పుడే ఉత్తరువైనది. కాని నీవే అప్పటినుండి విషభ్యవముచే వాధపడుచున్నారు. కయజుగారును, జెనెరల్ వాన్ హిస్ దేన్ బర్గగారును తూర్పు ప్రషియాదేశమునందలి ఇన్స్ట్రక్టర్ బర్గ లో గొప్ప దండయాత్రకు సేనలను సిద్ధపరుచుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

బర్లిన్ ప్రజల ఉత్సాహము

లండను ఫిబ్రవరి 13:— ఇటీవల వచ్చుచున్న యుద్ధ వార్తలను వీని బర్లిన్ నగరవాసులు అమితోత్సాహులగుచున్నారు. ఒకరోజున పట్టణమునందలి పాతకాల లన్నిటికీ తెలపుచిచ్చిరి. 1879 మొదలు 1888 వరకు సేనలో పనిచేసిన వైశిల్లా ప్రజలమతిరిగి, యంతరము యెన్నడు ను సేనలో పనిచేయనివారికూడ యిప్పుడు సేనలో చేరుట ఉత్తరువైనది.

బవేరియాస్థితి

లండను ఫిబ్రవరి 13:— బవేరియా దేశమునందలి ప్రజలు నిరుత్సాహులై యున్నారు. ఎక్కడిచంగరమును ప్రషియా దొరతనమువారు బర్లిన్ నగరములో చేర్చుచున్నందునకు బవేరియా నాయు ఓర్పుటలేదు. అని జర్రునీవారి ప్రయాణముచేసి వచ్చినవారు చెప్పుచున్నారు.

ఆల్ కాస్ పరగణా

జర్రునీ ప్రజల భయము.

లండను ఫిబ్రవరి 13:— ఆల్ కాస్ పరగణాలో ప్రవేశించిన ఫ్రెంచి సేనలు రోజురోజు ముందుకువచ్చుచున్నందున బాదెన్ పరగణాలోని జిల్లాలకు భయముకలుగుచున్నది. వర్రెం బర్గబర్గల యదివరకే యిబ్బందులు కలుగుచున్నవి. ఒక్క ప్రిషియా ప్రజలమట్టుకు జర్రునీ సేనలు ఛాన్స్ లు, రషియా సేనలను ఓడించగలవనియూ, ఇంగ్లండును అణగదొక్కిగల వని యు ప్రార్థన గలుగుచున్నది.

ట్రీపోలి

ట్రీపోలి కలవరము

రోమ్ నగరము ఫిబ్రవరి 16:— 2 సంవత్సరముల క్రింద ఇటలీవారు ట్రిపోలి యుద్ధముచేసి వశపరుచుకొనిన ట్రీపోలి లోకందరు తిరుగబాటుచేసిరి. ఇటలీ సేన వారిలో యుద్ధము

చేసి తిరుగబాటువారిని చెల్లాచెదురుగా పారదోలిరి. తిరుగబాటు వారికి చాలవచ్చుము తిరిగినది ఇటలీ సేనలో 20 మంది తెల్లవైకులు 4 గురు స్వల్పవైకులు చనిపోయిరి. 18 మంది నల్లవైకులుకు దెబ్బలు తగిలినవి. (నల్లవైకులు నల్లటివారిని కాదు. ట్రీపోలి దేశములను ఆర్ముతో పయోగించడమైనది).

తూర్పు ఆఫ్రికా.

తూర్పు ఆఫ్రికాలోని వాలంటీరులు

బొంబయి ఫిబ్రవరి 14:— జనరలు సై వాల్టగారి నాయకత్వముక్రింద, హిందూదేశమునుండి, వాలంటీరులను, తూర్పు ఆఫ్రికాలోని వాలంటీరులకు, సాహాయ్యముగ పంపిశత్రువులు విదవడినప్పుడు అలబడితేవంద కాదుకొనగలిగినట్లు చేసినగు దునకును, స్థానికవాలంటీరులు సమర్థతతో పనిచేయుచున్నందు కను, మెచ్చుకొనుచు గవర్నరు గారు పంపిసించిన సంగతి తూర్పు ఆఫ్రికానుండి తెలియుచున్నది. తూర్పు ఆఫ్రికావర్తరుగారివైకులు పెక్కుటరగాను పత్రికలకు పంపిన యుత్తరములలోనుండి భాగమిక్కడ నుదహరింపబడుచున్నది:— ఈరాజ్యమునందు భయపడిన రక్షకప్రయత్నములు చక్కగ నెరవేరనందుకు యెట్లవారిని, అధినిదేశముల సురక్షిగాను, వందనములను తెలిపిరి మీ కెరింగింపవలెననియు మిక్కిలి సామర్థ్యముతో శత్రువులను ముకుకుగొట్టినందు నకే చాలమెచ్చుకొనుచున్నామని తెలుపుటకు గవర్నరు గారు నాకాభావించిరి. తూర్పు ఆఫ్రికాలోని ప్రాంతరూప్తికకు, ఒకట్లు ఉత్తరమును వ్రాయుచున్నారు:— బొంబయి లోని స్త్రీలు దయాభూర్వకముగ మాకు పంపిసకొన్నవను: పిండివంట లిచట చేరుట కాలవ్యయగుటచేత, చెడిపోయినది. అందున ఇది ఇప్పుడుచేరగనే పారవేయబడినందునకు మాదరద్యమును నిందించుకొంటిమికాని మరొన్ని బహుమానములకూడ పంపిడివార్త తెలియుటవలన, మాకు కొంత యుత్సాహము కలుగుచున్నది.

చీనా

చీనాదేశము.

జపానుకోరికలు.

లండను ఫిబ్రవరి 14:— ప్యాసిఫిక్ సముద్రమునందలి లెంపుఅనుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:— జపాను యిప్పుడు చీనానుకోరికలకంటెలవలన ప్రాన్స్ దేశముయొక్క లాభములకు యేవిధముగ నష్టములేదు. రషియాకుకూడ యేవిధముగ యిబ్బందికలుగదని రషియాదేశముయొక్క విదేశ వ్యవహారములనుజూచు సురక్షిగాను సాజనాగారు వ్రాసిరి.

ఒకవేళ జపానువారికోరికలు ట్రిబునకు నష్టముకలిగించినను, జపాను ట్రిబునలమీదల స్నేహమువలనను పరస్పర సాహాయ్యమువలనను ఏదోఒకవిధముగ రాలిపడకపోదు.

ఇంతేకాదు జపానుచీనాలోభామిరి గుత్తకు దీసికొని లాభము పొందవలచుపత్రికను, అభూమిలో దొరకు పదార్థమును ప్యాసిఫిక్ సముద్రమునందు అమృతం నలెను. కాబట్టి రాజీకుడుట దుష్టముకాదు. జపాను కొన్ని రాష్ట్రములనుగుత్తకు తీసికొనుటవలన చీనాస్వాతంత్ర్యమునకు భంగ మేమాత్రము కలుగదు ఇది కేరలము వ్యాపారసంబంధమైన విషయము.

దక్షిణహిందూస్థానము

మూడవ ఆంధ్ర మహాజనసభ

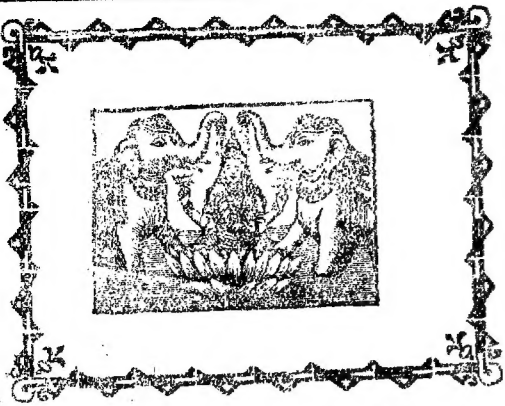
(ఒక విశేషము యుగముండి)

విశాఖపట్టణము ఫిబ్రవరి 15:— నిన్న విక్టోరియా పురమందిరమున జరిగిన సభయందు ఇక్కడ మేనెలలో జరుగబోవు ఆంధ్ర మహాజనసభ ఆధ్వర్య సంఘ మేల్పాటుచేయబడినది. జిల్లానుండి అన్ని తాలూకాల ప్రతిభులను యీ సంఘములో సభ్యులుగ చేర్చబడిరి. హోటల్ల కరీబును, కలాసంఘముకు సహాయధ్యక్షులును, మునిసిపాలిటీకి ప్రార్థకులు ఆంధ్రోద్యమాశ్రమానులుగను పేంకటపతి రాజుగారిని, సభ్యులందరు ఏకగ్రీవము. నాహ్యక సంఘాధ్యక్షునిగ నియోగించిరి.

బొంబయి

సనాతన ధర్మము:— బొంబయి మహాసభ గాంధీ గారు గ్రామీణాధ్యక్షులు వహించుట. బొంబయి ఫిబ్రవరి 13:— మరొక తెలివితేటయందులను బోధించుటకే సనాతన ధర్మమునందలి 12 సంవత్సరములక్రిందల సెలవోపుబడినది. ఈవందలివారి నాన్ని కులభూమియందును సంచితట్లు సందర్శమున, నేడు శ్రీయుత, గాంధీ గారు ఆగ్రా సనాధిపత్యమును వహించుదురు.

ఆంధ్రపత్రిక

1915 న సం! ఫిబ్రవరి 15 న తేది

సోమవారము.

పంచదార పరిశ్రమ.

మనదేశమునందలి కర్షకమల విషయమున ప్రభుత్వమునా రిటినల ఆసక్తిగొని చేయించిన విచారణలో పంచదారకు సంబంధించిన విచారణ యొక్క ఫలము ప్రకటితమయి యున్నది. మనదేశమున చెరకుపంటయగుచునే యున్నది. బెల్లము ఉత్పత్తిచేయబడుచున్నది. అచ్చటచ్చట చక్కెర కూడ సిద్ధమగుచున్నది కాని సంవత్సర సంవత్సరమును మనము లక్షలకొలది విదేశీ చక్కెరను దిగుమతిచేసి కొనుచున్నాము. మనకు నీసామగ్రిని ముఖ్యముగా సంపు దేశముజావా. అచ్చటించుడి మనరాజధానికి 1911-12 న 22.6 లక్షలకును, 1912-13 న 46.7 లక్షలకును, 1913-14 న 40.0 లక్షలకును దిగుమతియైనది. మొరిషసు, ఆస్ట్రేలియా హాంగరీలనుండి వరుసగా 3.6, 4.3, 5.4, లక్షలకును 1.3, 6.9, 5.0 లక్షలకును దిగుమతియైనది. 1910-11 వ సంవత్సరములతో సంతమగు నైదుసంవత్సరముల జామాసాను తీసికొనినయెడల జావానుండి సంవత్సరమునకు 7.7 లక్షలకును, మొరిషసునుండి 60 వేలకును, ఆస్ట్రేలియా హాంగరీ నుండి 2.7 లక్షలకును దిగుమతియైనట్లు తెలుచు న్నది. ఈయంకె లెక్కడ? నేటి యంకెలెక్కడ? అన్ని విషయములందువలె పంచదార విషయము నందును మనము విదేశజాలకు సర్వమును క్రమ క్రమముగా వదలుకొని వారిపై నాధారపడు నారలైనాము. అన్నియుండియు నల్లునివోట శని యున్నదను సామెత మనయెడల సోపొవుచున్నది. ప్రతిపండించు నత్త్రముల వ్యాపారము మాన్ చెల్లరుకకు జపానునకు నొప్పజెప్పితిమి. నీలిపండించు పండించుచు నీలిమందువ్యాపారము జర్మనీకి వదలవలసిన వారమైతిమి నూనెంజలు పండించుచు నూనెతీయు వ్యాపారమును, దానివలని నున్నితి వస్తు నిర్మాణమును ప్రాంసు జర్మనీలకునకప్ప జెప్పి తిమి. చెఱకు పండించుచు పండించుచు చక్కెర పరిశ్రమను జావామొరీషసులకు ధారపోసిసాము. వివికంతటికిని కారణము మొదటిది మాన యజ్ఞ నము, మనకార్య విహీనత్వము, మన పరిస్థిరవిధే దమునకుట, జెల్లచుగుచున్నది. ఇతర కారణము లున్నవి. వాని వివరణమును రాగలదు. కాని పై కారణములు లేకున్న మనమును వెంజోచేసి యుండవచ్చును పంచదార పరిశ్రమ విషయము కొంచెము విచారించెము. బ్రెస్లరుగారి ననుసరించి చూచితినా మనదేశములోని లోపములు మూడు (1) కావలసిన మూలద్రవ్యములేదు (2) కావల సిన పనివారలకు కొఱత (3) సంవత్సరమున నాలు గుమాసముల వరకు మాత్రమే కర్మాగారములకు పనిదొరకును, తక్కినవేళలో దొరకదు. ఈమా త్రపు విమర్శచాలదని వ్యవసాయ శాఖాధికారు లగు ఛార్జిక్యుగారు జావాద్వీపము నందలి స్థితి గతులనన్నటిని చక్కగా నభ్యసించి విప్రులముగా

తమ యభిప్రాయములను తెలిపియున్నారు. వారు నిరూపించు కారణములలో గూడ నీకారణములు కావచ్చుచున్నవి. జావాలో 1900 సంవత్సరము మొదలు చెఱకు పంట యొక్క విస్తీర్ణము పెంపొందిననుచు వచ్చియున్నది. 1894-95 ఆంధ్ర క్రిందనుండిన భూభాగము 195,515 ఎకరములు 1910-11 లో 335,591 ఎకరములు. ఫలముకూడ నభివృద్ధి యొనర్పబడినది. ఎకరమునకు 1894-95 లో నైవపంట 34.78 టన్నులచెఱకు. 1910-11 లో 41.95 టన్నులు. ఎకరమునకు నికరము తేలివ చక్కెర 1894-95లో 3.012 టన్నులు 1910-11 లో 4.3. అంకెల గెక్కడ చూచినను నభివృద్ధియే నేటిదినము జావాలో ఎకరమునకు 42 టన్నుల చెఱకు 43 టన్నుల చక్కెర సామాన్యమయి యున్నది. మనరాజధానిభూమిలో సాధారణముగా ఎకరమునకు 2.25 టన్నులు చక్కెరయగుచున్నది. కాని చక్కగా తగిన శాస్త్రీయ పద్ధతులక్రింద పైరుపెట్టబడిన చామర్లకోట తాలివరంబమున్న గు గవర్న మెంటు భూములలో ఎకరమునకు 4 టన్ను లుమొదలు ఆరు టన్నులవరకును నుత్పత్తియైనది. ఛార్జిక్యుగారు ఈయంకెలు కొలది భూములకే యన్వయించున వగుటచేత సర్వసామాన్యముగా తీసికొని యాశలను పెంచరాదని నూచించినను నొక్కవిషయము మాత్రము స్పష్టము. సరియగు పద్ధతుల నభ్యసించి పనిచేసినయెడల మనదేశము లును జావాదేశములవలెనే పంటసేగలవి కలవు. ఆవిషయమును ఛార్జిక్యుగారే యొప్పుకొను చున్నారు. అందుచే నుచితఫలమందుటకు కారణము మనము కావలయును. జావాలోని స్థితులను పరిగణించుచు ఛార్జిక్యుగారు అచ్చట ఉత్పత్తియగు త్నమునకు 60 సంవత్సరములుగా చెరకుపంటను క్రియచేసివారనియు క్రొత్తజాతులను కని పట్టుటకు, పెంచుటకు పరిశోధనాలయములను మున్నగు వానిని 1880 వ సంవత్సర ప్రాంతముననే ప్రారంభించిరినియు క్రొత్తయంత్రసామగ్రి నుపయోగించుటయందును బాగ్ర త్రవడుచున్నారనియు సామర్లకోటలో మనము ఫారము ప్రారంభించినది 1902 లో ననియు కోయంబుత్తూరులో పరిశోధన ప్రారంభించినది 1913 లో ననియు అందుచేత జావా కంటె మనము 80 ఏండ్లు వెనుకపడియున్నా మనియు వాఁయుచున్నారు. ఇది యంతయు నిజమే యగును జావాచరిత్రజూచినను ఇటీవల జపాను ఇజే చక్కెర విషయమున ఫర్మోసాదీవిలో మొనర్చిన పనిని జూచినను మన పంచదార పరిశ్రమను పడగొట్టిన దేశములలో ప్రభుత్వమువారు చేసిన ప్రయత్నము తేటపడుచున్నది.

జావాలో

I పంచదార వ్యాపారము చేయుదలచుకొనిన వారికి (సాధారణముగా ద్వైవారికి) స్వల్పకట్టలకు ఆస్పత్రిచ్చును పదిసంవత్సరముల కంట్రాక్టు నొసంగుచుండి.

II కర్మాగారముల కట్టుటకును పరిశ్రమలో లాభములు కన్పించువరకును కార్యము జరుగుటకు ఆ ఆస్పత్రి కము చాలియుండును.

III రైతులు కర్మాగారమునకు తగినంత చెరకు పండించి నిర్జీతమైన చెఱకు ఆచ్చట కండజేయకలయు నట్లేగు దనప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి.

IV రైతు తనభూమిలో విదవనకు చెరకుపైరు కట్టవలయును. వారమునకు ఒక్కోజు ఆ వైరుమేలునకు ప్రతి చువ్వుకడ వివిధాంగింప వలసియుండెను.

V కర్మాగారములలో పనిచేసిన స్వదేశ జనులకు కూలి యుండవలెను.

VI కర్మాగారాధిపతి నిర్ణయముపై వెంట ప్రభుత్వము వారికి ఫలములో మాడువవంతు అమ్మక. ఆవత్సరాధిపతి వంతును తీర్చుక. తక్కిన వ్యాపారము స్వీయముగా నడుపు కొనవ.

VII కర్మాగారములు చెరకుసరఫరాకు తగినట్లు ఒకటి కొకటి పోటీరూపి రీతిని స్థాపితమలైనవి

VIII మరదెయ్యలో చేరికొని-పంచదార పంచానుతి కలదు. ఈ యాధిపత్యము కన్నుచూపక పనిజరుగుచున్నది. అన్ని విషయలు లావణ్యబహుమున్నవి.

ఫర్మోసాలో

జపానువారు ఆ దీవి తమస్వాధీనమునకు వచ్చిన 1894 వ సంవత్సరము మొదలు పంచదారపంటకు దిగినారు. భూస్వాములగు చీనావారు ఆ భూములలో చెరకు పండించుటకు గాని జపాను కంపెనీలు చెరకును పండించుకొనుటకు భూములను వారికి కమ్మించెనుటకు గాని ఇష్టపడలేదు. అందుచేత జపాను ప్రభుత్వమువారు అగినవారుగాను. 1905 వ సంవత్సరమున ఫర్మోసాలో పంచదారపంచాయతి శిర్షాచి ఒక్కొక్క కర్మాగారమునకును నింతచెరకుపండించు భూమియు నిర్ణయించినారు. రైతులు చెరకు పండించి కర్మాగారములకు నమ్మి తీరకలయును. ప్రాతఃపద్ధతులప్రకారము చక్కెర తామేచేసి ననుకూడ వండితులగుదురు. భూమి చక్కచేయుట మున్నగు పనులకు కంపెనీలకు ప్రభుత్వమువారు క్రవ్యసాహాయ్యము చేసియున్నారు. జపానులో ఫర్మోసాపంచదారపై సుంకము లేదు. ఇతరదేశముల పంచదారపై టన్నుకు రు 80 ల సుంకముకలదు.

ఈ ప్రయత్నములను వర్ణించి ఛార్జిక్యుగారు ఇండియా యిట్టి మూలసూత్రముల కంగీకరించునాయని ప్రశ్నించి అంగీకరింపదని తాము తెలుచు చున్నానని ప్రాసిరి. నిర్ణయముగా నంగీకరింపదు. జావా, ఫర్మోసాలు చిన్న ద్వీపములు. వాని ప్రజల ఆంగ్ల ప్రభుత్వమునందండి ఆంగ్లవిద్యను గడించి ఆంగ్ల స్వాతంత్ర్యము నభిలషించు కొటా నుకొంటులుగారు. ప్రజలందరికరింపనిసంతమాత్రము చేత ప్రభుత్వమువారికి పూచీలేదను మాటకానేరదు. ఛార్జిక్యుగారు మార్గమును సూచించినారు. పరపతిపద్ధతీచే నాశయున్నను నదిదూరముట. చెఱకుజాతిదినదివాని వృద్ధియగుచు వచ్చినయెడల క్రమక్రమముగా తక్కినయభివృద్ధికి మార్గమేర్పడ వచ్చునట! పరపతి పద్ధతీచేమన రైతులు కలియ బలుకుకొని ఆయా ప్రాంతములలోలి కర్మాగారములకు తగినంత చెరకును పైరుచేయగలుగు నుగనుట, సరియైన యుపక్రమ ప్రయత్నములుచేసిన యెడల, కడుదూరముగ నుండునదిగాదు. పరిశోధనలు ప్రభుత్వము వారిప్పటికే యారంభించి యున్నారు. వానిని గట్టిగానభివృద్ధిచేసి దేశపుత్రులను ప్రోత్సహించిన యెడల చిన్ని జానాకంటె రిండియాలో కన్ని నుకంకులో ఎక్కువ పని జరిగిర్వరలోనే ఈదేశము పైకి రావచ్చును. ఈకార్యము లన్నియు జరుగుచుండగా జపానువలె మన ప్రభుత్వమువారును బయటి పంచదారపై సుంకము వైచినయెడల దేశపుగిరాకిలో విశేష భాగము మనపంచదారకు కలిగి ముందుకు లాభకారికావచ్చును. పరిశ్రమను నడుపుటకు తగిన సనుసాహాయములతో దరబాన్నిచేయువారికి ప్రభుత్వమువారు గెరెట్టిల్ల-మూలముగా నేరు; అద్వాన్యుల మూలముగానేని, సాయము చేయవచ్చును. ఈమాత్రముచేసి ఉత్తమ వ్యవసాయ మర్కములను దేశభాషలయందు విరివిగా వివరించి తెలిపి ఉచితరీతిని పరిశ్రామిక పండితులను పుష్కలముగా నిర్దేశించిన యెడల, ముందవ భూమియెదుట ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధములలో ప్రభుత్వవారి లాభము వలె స్వస్వస్వముధాన వ్యాపారములను చిన్నిరూపా ఫర్మోసాల్లెస్టు విలువగలవో ఛార్జిక్యుగారు ఆలోచించుకొని పనికి బాగునగునని నమ్ముచున్నాము. మనవిద్యావంతులు మనసిచ్చి ఈసంగతిని విమర్శింతురు గాక యని కోరుచున్నాము.

దేశీయమహాజనసభాసమైళనము.

లోకమాన్యగోకలేగారి కథనము.

[న్యూ ఇండియా పత్రికనుండి ఆంగ్లీకరింపబడినది]

దేశీయమహాజన సభాసంఘాగమనకు ఆనివీసెంటుమ్మ గారు చేసిన ప్రయత్నములు విఫలములగుటను గూర్చి యామె ప్రకటించిన నివేదనమువలన గతమాసమున కొందరు వంచన భావముతో ప్రచురపరచిన విరుద్ధవాక్యముల సందిగ్ధభావము నివారణమైనది. ఆయనను దేశీయమహాజనసభా సమాజేశ్వర కనభిరూపమున నేను బాబూ భూపేంద్రనాథనగారికి వ్రాసింలేఖనల తిలకుగారిని నేను చాటు పోటు పొడిచితి నని ఆయన తన పత్రికలలో నైపుక దుర్భాగ్రహముతో నిం కను వ్రాయుచుండుట వలన యథార్థముగ జరిగిన విషయము లను నేను వెల్లడిపరచ నవసరము కలిగినది.

ఆనివీసెంటుమ్మగారు ప్రకటించిన యుత్తరమున నుడువ బడినదిని నేను దిశంబురు కి వ తేదీ వరకును ఆమెనుండించిన ప్రధానముగు సవరణ కనుకూల భావమునే కలిగియుంటిని. ఆపట్టు తిలకుగారికిని సుబ్బారావుగారికిని కొంతకాలావధి జరిగినది. ఆసంధానవి మిప్పుడెల్లరును వినియే యున్నారు. సుబ్బారావుగారు పూర్వానగరమునకు మహాసభా కార్యదర్శి గా స్వధర్మవర్తమానముగ ప్ర.చ్చి యుండి రని యు వచ్చునప్పుడాయన సుం యోగ సభా సమాజేశ్వర మనం విధికోల్పాచారము బూరి గుండెనియును మనము జ్ఞాపకముంచుకొన వలెను. దిశంబురు కి వ తేదీని తిలకుగారిలో సంతాపించిన పిమ్మట సుబ్బారావుగారి కభావము పూర్తి గా మారిపోయినది. ఆయన తిలకుగారియొద్దనుండి నాకడకు వచ్చివెంటనే తిలకుగారిలో సమాధానపడుట యసాధ్యము. ఆయనయును, ఆయనపక్షము వాడును మరల సభకు వచ్చి లేని పురాతన కలహములకు మరల పోగొరంభింపబడునని తిలకుగారు స్పష్టపరచిరి. అనంతరము సుబ్బారావుగారు నాతోనుడివిన మొదటివాక్యముపిమ్మట తిలకుగారు చెప్పినవిషయముల నన్ని టిని సంగ్రహముగ నిటులనాడు సుబ్బారావుగారికిని.

“నూచింపబడిన సవరణను తాత్కాలికముగానే తిలకు గారు భావించిరి. వెనుకటివలెనే ప్రతినిధులను ప్రహసభలలో నెన్నుకొనుపద్ధతి నేను మరల నేర్పరచ వలెనని ఆయనకోరిరి. చెన్నపురిసభలోని వారిండుల కంగీకరింపక నూచింపబడిన సవ రణను మాత్రముంగీకరించిననుగూడ నండుల కంగీకరించి సభను జేరి వెనుకటివలె ప్రహసభలలో ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుపద్ధతి నేర్పరచుటకు ప్రయత్నించెదనని ఆయననడిచిరి.

“కాననానకూలముగు విధానమున నాంగ్లసామ్రాజ్యా ధీమగు స్వరాజ్యమును మాత్రమే హిందూదేశమునకు కలిగించుట మహాసభాదర్శనమున కథనమును తిలకుగారును తిదనగురులు సంగీకరింతురుగాని యండుల కవలంబింపబడవలసిన కార్యక్రమమునందు మాత్ర ముద్దయజ్ఞములవారికి నభిప్రాయభేదముకలదు. నిజముగ నభిప్రభుత్వమువారియెడల నుభయ జ్ఞానులవారికినిగల భావమునుగూర్చిన పక్కపగుచున్నది. ఔనుక నొకసారి భూపేంద్రనాథ వసుగారు నుడివినకీర్తిని వ్యతిరేక భావనిరూపితురుగు సరూపాసమే మితివాదులభావము. కేవలము వ్యతిరేకభావమే నూతనజాతము వారి భావము. “తిలకుగారి యభిప్రాయానుసారము ప్రస్తుతము మహాసభయం దవలంబింపబడుచున్న విధానము నిష్ప్రయోజనము. కానన సభలలోను పురపాలకసభలలోను లోకలబోధలలోను ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులసంఖ్య యధికముగ నొనర్చుట ఆసభల కధికారము హెచ్చించుట మున్నగు స్వల్పసంస్కారము లటుగబడుచున్నవి. గోవులుగారు చెందుసంస్కరణలు రాయ లకమిషనుకొరకు కామంజియును వినియోగించిరి. దానిఫలిత ముగ మనదేశీయులకు నేవియసర్వములో మరకొన్ని యుద్యోగ ములు లభించిన లభించినపు. ఇట్టివానిలో నెట్టిసంబంధమును కలిగించుకొనవలదని దేశీయులను తిలకుగారు కోరెదరు. సామ్రాజ్యాధీనముగు స్వరాజ్యము నొసంగుడను నొక్కొకరి కని బాత్రిమే ఆయన కోరెదరు. హిందూదేశముకొర కొకస్వ రాజ్యకావనమున ఇంగ్లాడుదేశమందలి రాజ్యాంగ (పార్లమెంటు) సభలో ప్రతిపాదించవలెనని ఆయన ఆచటి కార్మిక సంఘసభ్యులలో నొక్కరిని ప్రోత్సహింపచెదరు. ఆయొక్క విషయమును గూర్చి మాత్రమే యాందోళనము సంభయించెయ్యదని దేశీయులవాయన ప్రోత్సహించెదరు. వ్యతిరేకవిధానమున నైపుక ప్రజలు 80 సంవత్సరములలో స్వరాజ్యమును

బడయగలిగిరి. అటులేకావనవ్యతిరేకము కానంతవరకు వ్యతిరేకవిధానములను మనదేశీయులు గూడ నవలంబింపవలెను. అట్లానర్చిననే మనకోరికను నెరవేర్చునట్లు మనము ప్రభుత్వము వారిని బలవంతపెట్ట గలుగుదుము.

“తిలకుగారును వారిపక్షమువారును మరల మహాసభలోనికేవలము కకకాతము కలిగిననే వారియభిప్రాయానుసారమును మహాసభను నడుపుటకు తగినంతమందిని తమపక్షమునకు త్రవ్వకొనుటకు వారు ప్రయత్నించి హెచ్చుసంఖ్యవారి మతము నవలంబించునట్లుచేయుదురు. కానినో వారియభిప్రాయానుసారము పనిచేయుటకు వారు ప్రత్యేకసభ నేర్పరచుకొందురు. 1907 వ సంవత్సరమున నలివాదులు బోధించిన విధానము నకు నేనుతిలకుగారు నుడివినవిధానమునకును భేదమేమియును లేదు.” ఇటుల సుబ్బారావుగారు నుడివెరి. నేనలివాదులవిధానము నెడగకపోలేదుగాని వారుదానినివ్యక్తప్రాయముగ నిపుడు తలంపుచున్నారని యనుకొంటినిగాన నీకథయంతయు వినగ నాకు చాల వింతకలిగినది. దేశమందలి వివిధభాగములలో నున్న పెక్కుమంది నామిత్రులకు నలివాదులతో నేనుముచ్చటించి యుండుటవలన నాకటి భావము కలగుటకు కారణమైనది. ప్రస్తుత స్థితియందు హిందూదేశమున మహాజన సభవారలంబించిన విధాన మొక్కటియు మనకు రాజకీయాందోళనార్హముగు విధానమను విషయము నలివాదులుకూడ గ్రహించగలిగిరి నేను తలంచితిని. మరయును గత ఆగష్టునెలలో తిలకుగారు పత్రికలలో ప్రకటించిన స్వకీయ లేఖనలనుగూడ నాయూహ మరంత బలపడినది. కాని సుబ్బారావుగారితో తిలకుగారు తమ భావముల నిటుల స్పష్టపరచిన మీదట నూచింపబడిన సవరణ నేనంగీకరింప తుండుటయే యుక్తమని నాకు తోచినది. కాన మరునాడు సుబ్బారావుగారు చెన్నపురి కేసుచండినపుడటుల నాయభిప్రాయమును ఆనివీసెంటుమ్మగారికి తెలుపవలెనని నేనాయనను కోరితిని.

దిశంబురు 18 వ తేదీవరకును స్థితి గతు లిటుల నే యుండినను. “ఈ సంవత్సరము సమాధానము కలుగునను నాకలన్నియును నిరాశమైనదని తిలకుగారు బాబూమాపి లాల్ ఘోషగారికి వ్రాసినలేఖను ఘోషగారునాకుచూపిరి. మీయభిప్రాయమును మీరుమార్చుకొనినచో దానికి కారణమేమని” భూపేంద్రనాథవసుగారు వ్రాసినలేఖ నాకానాడు చేరినది. నేనందులకు ప్రత్యుత్తరముగ నొకదీర్చుమనలేఖను వ్రాసిదానిలో తిలకుగారికిని సుబ్బారావుగారికిని జరిగిన సంభాషనవివరించి నేనాసంభాషనవృత్తాంతమును వినినపిమ్మట నావిషయమున నాయభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసి వచ్చినదని నుడివెరి. నామాటయందు కొంత గౌరవభావముగల ప్రధానమిత్రులకు కొందరికీగూడ నాలేఖప్రతులును రహస్యముగ నేనుపంపితిని. సాధారణముగ నిట్టిలేఖలు పత్రికలలో ప్రకటించబడును గానట్లు ప్రకటించబడినచో చర్చపెరుగుట వలన నికముందెన్నటికిగూడ సమాధానము కలుగకపోగలదని నాలేఖప్రతికలలో ప్రకటించబడకుండుటకే రహస్యమని నుడివెరి. రహస్యభిప్రాయన కవలంబితకన్న నధికమగు సరమితేను నేను చెన్నపురిసభకు వెల్లియుండినచో నేనీవిషయమును స్వయముగనే నామిత్రులకు తెలిపి యుండును. సుబ్బారావుగారికిని తిలకుగారికిని సంభాషణ జరుగుచున్నప్పుడెటు నుండిన ప్రాశ్నపరు విజపుర్కరుగారికి నేనా లేఖను మొదట కనుబరిచితిని. నేను తిలకుగారి భావమునుగూర్చి నాలేఖలో వివరించిన విషయములు సరిగనున్నవి ప్రాశ్నపరుగారుగూడ సమ్మతించిరి.

దిశంబురు 19-వ తేదీని సమాధాన విషయమును గూర్చి నేను స్వయముగ తిలకుగారిలో ముచ్చటించితిని. అపుడాయనకును నాకును జరిగిన సంభాషణమున సుబ్బారావుగారిలో నాయన చెప్పినభావములనే మరల సీరపరచిరి” మీరు సుబ్బారావుగారిలో మీయభిప్రాయము నిటుల వెల్లడించిన పిమ్మట సమాధాన విషయమునకు నేను సహకారిగా నుండుట కేవల మసంభవము. మీరెట్టియభిప్రాయములు కలిగియుండుటచే మహాసభకు దేవుముకలుగుపట్ల మీరాసభకు దూరముగనుండుటయే యుక్తమని” నేను ధారాళముగ నాయన మొగము మందరనే నుడివెరి.

సుబ్బారావుగారిచే వ్రాయబడి తిలకుగారిచే పంపింపబడిన పుత్రములోని విషయములనుబట్టి గాక తిలకుగారు చెప్పినసంగతులను గూర్చి నాతో సుబ్బారావుగారు ప్రత్యేకముగ నుడివిన మాటలనుబట్టి నేను బాబూ భూపేంద్రనాథ వసుగారికటి లేఖను వ్రాసితినిని తిలకుగారు నేర మాకోపించుచున్నారు. ఇట్లు నిందమోపుటలో నాకును తిలకుగారికి నొక పక్షము క్రితము జరిగిన స్థితియైతర ప్రత్యుత్తరములతోని యొక విషయము నాయన మరుగుపరుచుచున్నారు. ఆ యుత్తరముల నాయన ప్రకటింపదగునుగాని ఏలకో ప్రకటించి యుండలేదు. ఆ నిర్వచన పుత్రము మరియొకవారము దినములవరకును నాకు చేరలేదనదయే తిలకుగారు మరుగు పరుచుచున్న విషయము. నేను భూపేంద్రనాథవసుగారికి లేఖను వ్రాయు సమయమున నా పత్రికను నాయుడుటనున్నచో నేను వానిలోని విషయములనే యాధారము చేసికొని వ్రాసియుండును. నా యభిప్రాయము ననుసరించియు క్రితములోని విషయములకును సుబ్బారావుగారు స్వయముగ చెప్పిన విషయములకును భేదము లే నీలేదు. గంటలకొలది వారిరువురుకును జరిగిన సంభాషణసంగ్రహ మా పత్రికమున వ్రాయబడియుండుటచే తమ మరల తిలకుగారు దానిని సవరించియుండుటచేతను తమతో తిలకుగారు చెప్పినట్లు సుబ్బారావుగారు నాతోచెప్పిన విషయములలో పెక్కు విషయముల పుత్రమున కనబడకుండుట యబ్బురముకాదు. కాని ముఖ్యాంశములన్నియు నా పత్రికమున గలవు. తిలకుగారు యొక్కయు వారిపక్షము వారియొక్కయు విధానములు ప్రస్తుతము మహాసభ వారినుసరించు విధానములకు భిన్నములు. ఆ పక్షము వారు మరల సభకు వచ్చినచో వారభావములను ప్రబలిం చుటకు వెనుకటి వలెనే వారు మరల బోరవలసియుండురు. మహాసభలో వారి యభిప్రాయముల ననుసరించి వారి సంఖ్యసభ కముచేయుట వారు ప్రయత్నించుచు నదియే ప్రధానముగు సంశయము. అతిరేకపక్షమువారు 180కి-వ సంవత్సరము నుండియే విరతికొని యున్నారుగాన స్వపక్షమువారి భిన్న విధానములనుగూర్చి తిలకుగారు ముచ్చటించిన విషయము 1906-1907 సంవత్సరములలో హిసంఘమువారు స్పష్టముగ ప్రకటించిన విధానములకే వర్తింతుగలవు. 8 సంవత్సరముల క్రితమాగందరగోళమునకు పాల్పడినవారి కావిధానము లిట్టివని మరల తెలుపబనిలేదు. సంగ్రహముగనవి. ప్రస్తుతిమాచరింపబడు మహాసభా విధానమును యాచకవృత్తి యనియు ప్రస్తుత ముననున్న సభానాయకులను చాటుకాటనియు, నిరసింపబడు విరోధభావమును, సర్వబహిష్కారమును ప్రధానములుగల విధానము ననుసరింపవలెనని బోధించుటయునై యున్నవి.

విషయ నిర్ధారణ సభలో కలిగినయొక విషయమును నేనిపు డెత్తికొనవలసి యున్నది. దానిని తలపఱండుటయే నాకుసంతసముగాని ఆయంకము దుర్భిప్రాయవ్యాపనకు సాధనముగా చేయబడుచుండుటచే నే నెత్తికొనక విధిలేదు. మహాసభా సంవిధానమందలి సవరణలను చర్చించుసందర్భమున భూపేంద్రనాథవసుగారికి నేను వ్రాసిన లేఖనుగూర్చి ఆయన నుడివెరి. “అనకాతమున్నచోట ప్రభుత్వమువారి సహవాసమును ఆనసరమైనచోట వ్యతిరేక భావమును” మహాసభ వారలంబింపదగునా? లేక “నిరంతరమును వ్యతిరేక భావమున” పూనదగునా యనువిషయము ప్రధానమైనది. కాన సమాధానమును గూర్చి మనము చర్చించుటకుముం దీవిషయమునుగూర్చి తిలకుగారి యభిప్రాయమును మనము స్పష్టముగా తెలియదగునని భూపేంద్రనాథవసుగారు విషయనిర్ధారణసభలో నుడివెరి. “ప్రభుత్వమువారిని బలమొందించుట” యనుపదమునుభూపేంద్రనాథవసుగారు రుపయోగించలేదు. నాలేఖలో నేనుగూడ నుపయోగించలేదు. “ప్రభుత్వబహిష్కార” మనుపదము 1906-1907 సంవత్సరములనుండియు నూతనబోధనములో ప్రధానస్థానము నాకమించుకొనియుండుటవలన తిలకుగారి మనసులోనున్న విధాన మదియే యగునని చెన్నపురిలోని ప్రతినిధులలో పలువురు సహజముగ తలచియుండిరి. ఆనివీసెంటుమ్మగారు సీర్యసామాన్యభావమును గ్రహించి మీయభిప్రాయ మిదియేనాయని తిలకుగారికి తెలిపింపెరి. ప్రభుత్వ బహిష్కారము నే నెన్నడును బోధించియుండలేదని తిలకుగారు రాజ్యవ్యవహార ప్రభుత్వమునొంగిరి. ఈ ప్రాంతము నందలి అలివాదులబోధనలను భూపేంద్రనాథవసుగారు బాగుగా నెరిగియుండక బోవుటచే నీతినివాదము చూచుటవలన వ్యక్తిభావముల నికముందు దడవకుండుట యుక్తమని నుడివెరి. మరియొక తిలకుగారు సభలో లేనపు డాయనభావము లనుగూర్చి నుడివెరింప లకు తమవిచారము నెత్తిగించుచు ప్రక్క

యొక్క మంచి చెడ్డలనుబట్టియే పథ్యము విచారించదగునని నుడివిరి. బాహుగారిటులయేమోనవలయును. నడుపుటవలననే తిలకుగారు క్రమ క్రమము జరిగినదని లోకంబయెదుట నుడువ పోవసించుచున్నారు. వారు ప్రాతవిషయములను మరల వైదియు తలంపేమియునులేదు "నేనిపుడు ప్రభుత్వ బాహుగారును బోధించుటలేదని" మాత్రమే తిలకుగారు నుడివినచో నేనివిషయమున నేమియును నుడువకయేయుండును గాని నెన్నడైనటుల పరికియించివారుని తిలకుగారు స్వప్నముగ పూర్వమును చేయుచు, ఆయన యభిప్రాయముల యం దనుమానము గలవా రాహున కక్రమము చేపితము నభిప్రాయము నాయన లోకంబకు కలిగింప మాచుచుండుటవలన ప్రజా విషయములలో భాషకములు తక్కువగనుండునను నూహతో తిలకుగారు ప్రకటించుచున్నారని నేను మడువలసినవాడనై తిని. మహాసభాధికారముక్రింద "ప్రభుత్వబాహుగారును" ప్రజల కలివాదులు బోధింప నవకాశము లేకుండునట్లు బహుమార్గరీత్యానుమోదించినపదము అపయోగింపబడకుండ చేయుటలే తిలకుగారు బుద్ధిపూర్వకముగ నూరరు సభను ధ్వంస మొనరించిన విషయ మాభ్యుదయవచ్చినవారి కందరికిని గూడ తెలిసియున్నది. "హిందూదేశమున నకత్రీ" యను కర్మి కతో నెవనినను గానప్రాచీన గ్రంథమునందుగూడ నీయంశమువివరింప బడియున్నది. ఆ గోళలలో తిలకుగారు సంగిన యుపన్యాస ములందు యు ప్రాచీనవ్యాసములందు యు వారి కిట్టిభావము కలదనట తక్కువకదర్శకములను మాపవచ్చును. సందియముల నన్నిటిని దొలగించుటకుగాను తిలకుగారు సంగిన అంశు యుపన్యాసములలోని లెంతుభాగములను మాత్రమేమెదివి తక్కువ విషయమును ప్రవలనిగారణమునకే వదలుటతో తృప్తిచెందు చు న్నారు. 2-1-1917 లో కలకత్తాలో ప్రకటనసంఘవిధానము" లను విషయమునుగూర్చి యొక ప్రకటనలోనిటుల తిలకుగారు నుడివిన ప్రకటించబడినది.

మిగిలివున్నవారు మిగిలే కలనను విషయమును మీరు ప్రాంతములయే ననునదియేమిగిలేయదగిన పనియని నూతన సంఘమువారు మిమ్ముకొరుచున్నారు. మీరు స్వేచ్ఛను బడయ వలెనని బడయగలరు. మీరు స్వేచ్ఛనుబడయ గోర నివో మీరు క్రంగిపోయెదరు. మరల నెన్నటికిని తలయెత్తకుండ గూడ క్రంగిపోయెదరు. మీలో పెక్కుమంది కాయధములను బూనుట కంగికారముండదు. మీరు ప్రత్యక్ష నిరోధమున కకత్తలైనను పోతూ నిరోధమునకును స్వాధీనముభుతమున, స్వకార్యరీతికిని మీరు కత్తిలేకుండునా? ఈవిదేశ ప్రభుత్వము వారు మిమ్ము పాలించుటలో మీరు సహాయము మానుకొనునంతవరకైన మీరా కార్యములనుచేయవలరా? ఇదియేబహుమార్గము. బహుమార్గము రాజకీయముగు నాయుధముని మేమునుడువుటలో నిరయేమాభావము. పత్తులను పోగుచేయుటను నెమ్మదిని నెల కొల్లుటను, మనమువారికితోడ్పడకాదు. హిందూదేశభద్రమునోడను గక్రమతోడను హిందూదేశమునకు నెలవలను సరి హద్దులైటును యుద్ధముచేయుటలో మనము వారికి సహాయము చేయరాదు. న్యాయపరిపాలనమనందు మనము వారికి కానటు కారాదు. మనము ప్రత్యేకముగ న్యాయసాధనముల నేర్పరుచుకొనవలెను. తగిన సమయము వచ్చినపుడు మనము పన్నులను చెల్లించుటకుగూడ నిరాకరింపవలెను. మీరందరు నేకమై దీని చేయుగలరా? మీరట్లు చేయగలిగినచో రేపటి నుండియే మీరు స్వతంత్రులు బడయ గలగుదురు.

పూనాలో శివాజీయత్న సందర్భమున 25.6-1907 న తిలకుగారిట్లు నుడివిన ప్రకటించబడినది.

"మీ రభ్యంతరితు యనాదరణమును పొందు వారు రైతుగూడ మీరు చేయవలసినచో పరిపాలన సాగజుండ చేయుకత్తి మీకున్నదను విషయమును మీరు గ్రహింపవలెను. ఇనుపదారులను తొలగివైద్యసాధనములను నడుపువారు మీరే. పత్తులను నిర్ధారణచేసినకూటయేయవారు మీరేపర్యాధినులగుండి పనిచేయుచున్నను సర్వభార్యములనుచేయువారుమీరే. ఈలేగా నికప్రవేశము చేయుటకన్న మీగతియే తాత్వికృతి కనుకూలముగు నుత్తమవిధానమున మీరేల పనిచేయగూడదను విషయమును మీరాలోచింపదగును. వీలైనచో మీకుచ్చుచున్నరీతిని దినమున కర్ధరాపాయి జీతమిచ్చి యూరొప్పు చేయుటను రప్పించి మీస్థానమున వారిచే పని చేయించుకొనవలెను.

నేనిక నొకవిషయమును మాత్రము నుడివి విరమించెదను. బాహుగారిపేంద్రాధ బాహుగారికి నేను వ్రాసిన రహస్యతీఖను ప్రకటింపవలెనని తిలకుగారు సన్నదుగుచున్నారు. సాధారణముగ నేనట్టిప్రశ్నను గమనించితే యుండనుగాని

ప్రస్తుత ప్రత్యేక సందర్భములనుబట్టి బాహుగారిపేంద్రాధ బాహుగారు దానిని విషయనిర్ధారణ సభలో నువాహించుట వలనను, అది రహస్యమును కారణమున తిలకుగారు దాని సాధారణము చేసికొనుచుండుటవలనను, నేను దానిని తిలకుగారికి గాని ఆయనచే నియంత్రితము మరయుకరిగాని మాపుటకు సిద్ధముగా నున్నాను. వారు దానిని చదివినమీటుటగూడ ప్రకటింప గోరదనని నేనొక ప్రతిని. పత్రికల కంపుటకు సిద్ధుడను. పునా, 9-2-1915. జి. కె. గోఖలే.

నాలంటీరు పటాలము
బొంబాయి ఫిబ్రవరి 14:— బొంబాయి యుద్ధ భూమికి చెల్లిన నాలంటీరు రైఫిల్ పటాలము కేంద్రమునందలి లండన్ కచ్చి నది. అని బొంబాయికి వచ్చిన వార్తలవలన తెలిసినది.

బొంబాయి గవర్నరుగారు
బొంబాయి ఫిబ్రవరి 14:— వీరు బుధవారము నాడు బొంబాయిచేరుదురు. శనివారమునాడు పండుమలనుచూడరు.

కరాచి
నక్ వార్తామెకాచిరాలి.
వీరు కరాచినుండి ఢిల్లీవరకు శ్రీవైస్ రాయిగాకతో నేరుదురు.

సింధునదివరదలు
నక్కడునందర్భాది పొంపుట
కరాచి ఫిబ్రవరి 15 సింధునది నుత్తురు పట్టణముకర్త ఆకస్మికముగ పొంగినది. ఈవర్షము పంజాబులో విశేషముగ వర్షము పడుటచే యింకను నీరు రావచ్చును. దీనివలన సింధు నదిలోనికి ప్రవహించుచున్న నీరు కృత్రిమము. దీనివలన పల్లపు భూములలోని నంటకు వాడవచ్చును. కలగును. మెట్టభూములలోని పంటలకుకూడ యింకనుకష్టమిది. నీరు వచ్చినయెడల, భంగమురావచ్చును. గోధుమలధర చాల పెరిగి పోయినది. ఈధర యింకను వృద్ధియగునని భయపడుచున్నారు. ప్రస్తుతము, గోధుమలు మణుగు రు8-12 లు వంతున విక్రయింప బడుచున్నది. పిండియంత్రకాలవారుగోధుమలను కొనుచున్నారు. దోడతనమువారికి గోధుమలు సప్తయిచ్చేయుటకు కంట్లాట్తు పుచ్చుకొనిన యెగుడులి కంపెనీలవారికిని వీరికిని పోటీలుగ నుండుటవలన ధర లంతెవరేతముగ పోచ్చినవి. దీనివలన వీర సాదలకు చాల యిబ్బందిగనున్నది.

కలకత్తా
బంగాళా ఆంబులెన్సుకోరు.
కలకత్తా ఫిబ్రవరి 15:— బంగాళా ఆంబులెన్సుకోరు సందర్భమున, సర్వాధికారిగారును, భూపేంద్రాధ బోను గారును, ప్రజలను సాహాయ్యముచేయవలసినదని ఇటీవల విజ్ఞాపనచేసిరి. ఇదిగాక, కలకత్తా కార్పొరేషను వారినికూడ సాహాయ్యము చేయవలసినదని యిప్పటికే ఉత్తరమువ్రాసిరి.

అలాహాబాదు
బార్బరుగారి హత్య.
ప్రాప్తాహమచేసినందున గమించారు విచారించుట
అలాహాబాదు ఫిబ్రవరి 14:— లాల్ శుక్ల వార్తల అను వారివలన హత్యచేయబడిన సందర్భములో దంబు, అనుత దును రఘు అను నతడును, బుష్తలనునతడును విచారించబడి తీయబడిరి. ఈవిచారణయొక్క వివరములివి. దంబుకు మరల బందనము రఘు, బుష్తలకు యాదజీవ ద్వీపాంతరవాస శిక్ష యు విధింపబడినది. ముయిద్దరు విడుదలచేయబడిరి. వీరికి విధించినశిక్షలు 1918 న సందర్భమున ప్రాకృత్యవారివలన వూయ పరు ప బడినవి. బుష్తల గారు తమయింటి పంది బయటలో నిలచుచుండగా హత్యచేయబడిరట. ఈహత్యకు ప్రాకృత్యవారిచేసినందునకు రామ నేక సింగ అను జమీదారుడు, విచారించుటచున్నాడు. దంబు ఇరినిసాకరు రామ నేకనునను, బార్బరుగారితో తప్పక విశోధమున్నదని యు, వీరిహత్యతో కొంత సంబంధమున్నదనియు ప్రాకృత్య వారు తమతీర్పుతో నువాహించిరి. కాని రికార్డునుబట్టిచూడ గా, సంబంధముండిట్లు సాత్వమేమియులేదు. రఘు అను నతడును, బుష్త అనునతడును, బార్బరుగారి నొకనలు. ఇంటిని రక్షించుటకు బార్బరుగారు కాపలాగా నుంచిన పక్కలను వాకరులిద్దరు హత్యజరిగినవాడవలన పంపివేసిరి. హత్య చేసినవారిలో నొకడగు బిత్త అనువాడు అత్రావరుగ తిగి సాత్వమిచ్చెను. అత్రావరు కుట్రనంతను బయలుపెట్టెను. విచారణజరుగుచున్నది.

జి. ఇ. వాన్సుగారి మరణము.
అలాహాబాదు ఫిబ్రవరి 14:— జి. ఇ. వాన్సుగారు ఇంగ్లండులో చనిపోయినట్లు తెలియుచున్నది. వీరియన్ను 70 సంవత్సరములు. వీరు పూర్వపు బాన్సి డివిజను కమిషనరుగనుండి 1889 లో నివిలు కాఖిలానుండి కని చాలించుకొని వెల్లె పోయిరి.

రైల్వే ఉపద్రవము
సయద్ పూరు ఫిబ్రవరి 14:— శనివారమునాడు తెల్ల వారుజామున 8 గంటల 37 నిమిషములవరకే పిలంగునుండి వెల్లెమెయిలుబండి, సాంబాల్ ప్రేక్షకగర్భ బయలుదేరుచు లైను మీద నిలవయున్న వాగనులకు కొట్టుకొనెను. ఎవరికిని దెబ్బలు తగలలేదు. పట్టలకు అడ్డుముగావడిన వాగనులకు 7-40 గంటల వరకేతీసివేసిరి. 4 గంటల ఆలస్యముగ మెయిలు వెల్లెనది. ఈకారణమువలననే ప్యాసింజెరు లైలుకూడ 4 గంటలకు వైగా ఆలస్యమైనది. అని డిప్ట్రీప్రెస్ ప్రాఫిక్ నూపరెంటుగారు టెలిగ్రామును పంపినారు.

బర్మా
బర్మా మెడికలు బిల్లు.
రంగును ఫిబ్రవరి 15:— బర్మాలో వైద్యవృత్తిని అకలంబించినవారు తమచేస్తు చికిత్సల చేయించుకొనుటకు మందుగబోవు బర్మాకాసనసభలో నొకటిలు ప్రవేశపెట్టబడును. వైద్యపరీక్షలలో నెక్కి వైద్యవృత్తి నకలంబించిన వారిపేర్లను చికిత్సలచేయుటకు యాబిల్లు ఉద్దేశింపబడినది. అట్లు రిజిస్టరుచేయబడిన వైద్యులు, వైద్య సంఘమువారి వైద్య క్షమాధికారమునకు లోబడి యుండురు. ఈ సంఘములో 9 గురు సభ్యులుండురు. వీరిలో 5 గురను బర్మాలోతమపేర్లను చికిత్సల చేయించుకొని వైద్యులైన అవలంబించినవారు ఎన్నుకొందురు. తక్కిన వారుదొరతమువారివలన నియమింపబడుదురు. వైద్య సంఘముకు లోబడియుండు చికిత్సారు ఒకరు నియమింపబడుదురు.

(తెలిగ్రాఫుతీగెలు సరిగపనిచేయకపోవుటచే నీవార్త బర్మానుండి వచ్చుటలో నాలస్యమైనది.)

నోటీసు.
ఎ. సర్వోత్తమ రావుగారికి. ఆరణి జాగీర్దారులగు మ-రా-రా-శ్రీ, ఎ. వి. తిరుమలరావు సాహేబు వారొసంగిన అధికారపత్రిక రద్దుచేయబడినదని యిందు మూలముగా తెలియ పరుపబడినది. దీనికి సంబంధించిన అందరును, పై బేర్కొనబడిన ఆరణి జాగీరుదారు తరపున సదరు ఎ. సర్వోత్తమ రావుగారితో ఏ విధమయిన జోక్యము గలిగించుకొన రాదని, యిందుమూలమున హెచ్చరించబడుచున్నారు.

పార్టు, బి.వెస్ అండ్ కో
ఆరణి జాగీర్దారునకు అట్టార్నీలు.

Stop Press Telegrams.
Rise in the Indus.
KARACHI, February 14.
There has been sudden rise of water in the river India. at Sukkur. A still further rise is expected shortly as result of heavy rains in Punjab which have considerably raised the level of water in all the Punjab rivers falling into the Indus. This abnormal rise at this season of the year is likely to affect standing crops on low Kacha lands. Even the high Kacha lands which at present are safe stand to be injured if there should be a further rise as a result of more rain. The price of wheat has gone up considerably and it is feared that it will go still higher. At present it is shelling at Rs 6-12 per maund. These is due to competition between export firms which it is said have taken a contract to supply Government with a certain quantity of wheat and flour mills which are constantly buying to keep the mills working all day. The poor especially are feeling the pinch.
The Burma Medical Bill.
RANGOON, February 13.
A bill to be called the Burma Medical Bill of 1915 to make provision for the registration of medical practitioners in Burma will be introduced at the next meeting of the Burma Legislative Council. The main objects of the Bill are to provide for Registration of duly qualified medical practitioners and to subject the practitioners so registered to disciplinary control of the Medical Councils. The council consist of five members to be elected by the resident registered practitioners and four by the Local Government. A Registrar will be appointed who will be under the control of the medical council.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS' AGENCY).

WAR NEWS.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

Gallantry Recognised.

LONDON, February 14. In recognition of their gallantry in escaping from German Submarine U 2 off the Dutch coast, the Captain of "Laertes" has been made a Lieutenant in the naval reserve and awarded distinguished Service cross. Officers have been presented with gold watches and the crew with three pounds sterling each.

Prince Albert.

LONDON, February 13. Prince Albert has rejoined his ship.

The Proposed Welsh Guard Battalion.

ALLAHABAD, February 14. The "Pioneer's" London correspondent cables.—The decision to form a battalion of Welsh Guard has given great satisfaction. It will complete the national character of the Guards Brigade. The South Wales Borderers, the Welsh Fusiliers and the Welsh Regiment have done splendidly in the war. Many individual Welshmen have distinguished themselves. The new battalion will be a royal mark of appreciation of past and present services.

FRANCE.

Aerial Bombardment.

Further Details.

LONDON, February 12. The Press Bureau adds that the Aeroplanes and seaplanes encountered heavy banks of snow. Flight Commander Grubane White fell into the sea off Nieuport and was rescued by a French vessel. The squadron experienced heavy fire from rifles, anti-aircraft guns and machine guns. Samson was assisted by Wing Commander Longmore, and squadron commanders Porte Courtney and Rathborne.

Record Aircraft Attack.

Experts believe this is the largest force of Aircraft yet used in a combined attack.

German Official Reticence.

The German official report of the air raid merely mentions that British air men dropped bombs on Ostend and is significantly silent as to details.

Superiority of the Air Raid.

LONDON, February 13. In the daring efforts and the size of the fleet engaged, yesterday's air raid was the greatest aerial enterprise of war. It is believed that it has done much to nullify the preparations which Germany was making at Zeebrugge and elsewhere for the so-called blockade. A Spectator who witnessed the departure of the raiders writes. It was a most beautiful spectacle as they rose in rapid succession resembling a flock of huge seabirds. They flew high to avoid haze and must have crossed the channel in twenty minutes. Their number far exceeded the number of the participants in the grand circuit of Europe race. And the total ammunition they carried equalled the capacity of several Zeppelins. The success of the enterprise not merely proves Great Britain's dominion in the air but opens new possibilities of surprising the enemy. It is pointed out that England has now hundreds of naval and military expert-pilots.

Paris Communiqué.

LONDON, February 13. PARIS.—Communiqué says. The Germans violently bombarded Nieuport and the Dune Region and also the Ypres Region. We replied effectively. Elsewhere there were intermittent annoyances. We exploded two mines in the Arras district. The aeroplanes flew over the Verdun district but did no damage. We repulsed two night attacks in Bois-Descaux. The Germans made abortive attacks at Arras and Raucourt. The enemy bombarded positions we had won in Alsace at Sudden-Kopf. The result was insignificant.

A Paris Report.

Artillery Duels in Belgium.

LONDON, February 14. PARIS.—Last evening's communiqué said:—There have been some artillery duels in Belgium.

Mines Exploded and Ground Covered.

The French exploded a mine at Le Boiselle and occupied the cavity made. We performed the same feat south west of Peronne, surprising the Bavarian engineers. The French heavy artillery dropped shells on the Railway station at Taton.

Counter-attack by Superior German Forces.

The French counter-attack which captured a wood at Souain was repulsed with a counter-attack by superior German forces, preventing the French artillery from doing harm.

President Poincaré Visits the Front.

President Poincaré, accompanied by M. Millerand, has visited the front on the border of Alsace and

passed through the lines. The President was ovated. He saw the war with his eyes. The children sang the Marseillaise and women and veterans wept for joy.

TELEGRAMS.

Paris Communiqué.

LONDON, February 14. PARIS.—Communiqué says.—In Alsace yesterday the enemy took the offensive along the valley of Launch with two columns advancing along both the banks of the river. Their march had been signalled to us and was hampered by our Skypatrols. The Germans are now in contact with our most advanced line. The Germans have again bombarded Nieuport, Ypres and Rheims and our batteries have replied effectively. We stopped the enemy's attack near Nœule by the rifle fire. The Germans have advanced against our detachments occupying a point north east of Point A Mousson but the result so far is unknown.

Wonderful Exploits of a French Aviator

LONDON, February 14. PARIS.—An official note recounts the wonderful exploit of a French Aviator. His Gunner sighted a Taube and opened fire with his quickfire at a range of fifty metres. The Taube turned and twisted but the French Gunner fired continuously until after a minute the Taube fell in flames. Then the French Aeroplane sighted two Aviatiks and gave chase. The Frenchman's first shot struck the Aviatik Whenceon, the Gunner following up the success hit the German repeatedly till he fell like a stone. The Frenchman then rose to 1500 metres and chased a third German Aeroplane. A fierce fight followed between the French Machine Gun and the German Automatic Rifle lasting fifty seconds at a range of forty metres. The German Machine was winged and the Frenchman volplaned after it, the Gunner sending it to destruction. The Frenchman was now in the midst of the German shells but managed to reach the French lines safely.

French Seaplanes Drop Bombs.

LONDON, February 14. PARIS.—It is officially announced that French seaplanes from Dunkirk have dropped bombs on the military buildings and bodies of troops at Zeebrugge and Ostend.

Severe Artillery Bombardments in Belgium and France.

LONDON, February 13. PARIS.—Yesterday evening's communiqué said there has been somewhat severe artillery actions in Belgium and Champagne. The enemy's activity in Argonne between Fontaine Madame and Marie Therese was only manifested by mine explosion and bomb throwing to which we replied. The German infantry did not quit their trenches.

German Attack Repulsed.

We repulsed in Lorraine a German attack near Arracourt. Our chasseurs in the Vosges captured a ridge north of Hartmanns well. There has been a violent snowstorm.

BELGIUM.

BATTLE IN THE BRICKFIELDS.

Eye-witness's Description.

LONDON, February 13. The eye-witness with Head-quarters sends an account of the battle in the brick fields on Saturday. He says at two in the afternoon artillery opened fire. Our heavy howitzers bombarded the brickstacks and the railway triangle. The boom and detonation of the shells were audible for twenty miles above the roar of other artillery, while to those in the firing line, the shrieking of the great projectiles through air was most impressive, as were also the volumes of smoke and debris. The effect of lyddite shells was truly terrific. A house was blown bodily into the air. As the shells burst among the brickstacks, they created great havoc among the enemy.

The Assault.

The assault was launched only a quarter of an hour afterwards against a strong German position. The storming columns rushed from three sides and captured it with the smallest loss because the noise of shells was so great and the clouds of dust surrounding the Germans were so thick that they did not observe the British till too late.

British Captures.

Simultaneously the trenches to the northward were stormed by another party. We were thus enabled to occupy a continuous line southwards from our forward position on the canal. We captured nineteen unwounded men besides many wounded men, mortar and machine-guns. The Germans left seventy dead; our casualties were insignificant.

Early next day the Germans advanced shouting "Don't shoot; we are Engineers". This stratagem unfortunately for them has now lost its novelty. We held our fire until the supposed sappers were only a few yards away and then opened with a machine gun. The result was thirty dead Germans in front of our line. The Germans made another attack in the afternoon but melted away before our artillery. Our heavy guns caused two explosions in a German battery.

Accuracy of British Artillery.

The great feature of recent fighting has been accuracy of our artillery as a result of which the enemy's area has been littered with corpses. Our ascendancy has enabled wire entanglements to be erected in broad daylight.

RUSSIA.

Russian Official Report, Russians Capture Fortified Heights.

LONDON, February 13. PETROGRAD.—An official statement says:—In the region of Lyck the enemy's attacks were repulsed with considerable losses. In the Carpathians the Russians occupied fortified heights in the region of Kozimka and between the Low Kow Pass and the Kow Son, where they made a thousand prisoners. On the left bank of the Vistula our artillery successfully repulsed columns of the enemy.

German Attacks Repulsed.

On the front between the passes of Ujek and Tachik, we slightly repulsed the Germans, who were forty paces from our trenches.

TELEGRAMS.

At Wyckhow obstinate attacks by the enemy were repulsed.

German Reverse in Carpathians.

ALLAHABAD, February 14. The "Pioneer's" London Correspondent cables:—The German offensive in the East has definitely failed with the reverse in the Carpathians. The General Staff plan was a complete assault of the whole Russian line. The German reinforcement for the Carpathians' attack fought well, but were overmatched. The Austrians were gallant, but have lost endurance. The German effort is now all on the East Prussian flanks.

The Casualties.

On the Enemy's Side.

The total casualties of the Germanic Allies are believed to be three and quarter millions, including an enormous number killed, due to close formation.

On the Allies' Side.

The percentage killed on the Allies' side is much smaller owing to the absence of reckless attack. About 66 percent of the Allied casualties returned to the ranks.

Progress of Carpathians' Fighting.

Attacks Repulsed by Russians.

LONDON, February 13. PETROGRAD.—A communiqué says unimportant actions have occurred between the lower Neimer and the Vistula. We repulsed attacks in the Carpathians and near the frontier of Bukhovina. The Germans at dawn on the 11th instant, again lost heavily in two unsuccessful attacks on the height of Kozimka. We captured some of the enemy's trenches in the region of Lutoviska and Zavadok capturing five hundred prisoners.

Turkish Transport Sunk by Russians.

LONDON, February 13. PETROGRAD.—The Russians in the Black Sea have sunk the Turkish transport "Brousa" with a cargo of nine hundred tons of foodstuff.

ITALY.

ITALIAN HELP FOR ALLIES.

General Garibaldi's Efforts.

LONDON, February 12. General Garibaldi is visiting London. He is raising thirty thousand men to join the Garibaldi Legion fighting in France and asks Britons to help him to raise £240,000 sterling to equip the force.

GERMANY.

Command in Western Theatre.

LONDON, February 13. AMSTERDAM.—General Eichborn, commanding the Germans in East Prussia, was designated to the command in the Western Theatre, but was suffering from typhoid at the outbreak of the war. It is reported that the Kaiser and General Von Hindenburg are at Insterburg arranging a general campaign.

Berlin Population Enthusiastic.

The population of Berlin is most enthusiastic at the latest reports, and a general holiday has been granted to school-children. The Landsturm in the Rhine districts classes of 1883, 1882, 1881, 1880 and 1879, have been called to the colours, including all who have not yet served in the Army.

Prussian Behaviour Criticised.

Travellers in Germany say that Bavaria is most depressed and also jealous at the behaviour of Prussia in concentrating gold supplies in Berlin.

Alarming French Advance.

The gradual French advance in Alsace is alarming Baden, while Wurtemberg is feeling the pinch. Only in Prussia are people still optimistic and talk bombastically of disposing of France and Russia and crushing England.

Ships in the Military Area.

American advices from Americans in Germany express the deepest concern owing to German insistence on the blockade policy endangering neutral shipping, and the amazing views of the German newspapers, which to-day emphasise the seriousness of the position and the failure of Germans to comprehend the American standpoint. They again emphasise that to establish the identity of all ships flying neutral flags is out of question. The sea-mines, they argue, cannot establish such identity, and neither can the submarine. Neutrals can only sail in British waters at their own risk. Americans must not allow American ships to enter the military area.

People, but not Goods alone that are aimed at.

The "Deutsche Montagszeitung" in an article, says:—If the blockade is confirmed by destroying ships and goods Britain's pocket only will be touched, which is not enough. English ladies and gentlemen must perish if the blockade is to be effective. Let Admiral Tirpitz do this, and Germany will approve and sanctify and worship him.

Germany's Proposed Blockade.

Further Warning to Neutrals.

LONDON, February 13. THE HAGUE.—The German Legation, in a communiqué issued to-night, reiterates the warning to neutral shipping and adds a new paragraph. "As Great Britain says she is justified in hoisting neutral flags and, moreover, according to a reliable source, British merchantmen are armed in order to destroy German submarines or ram them, these vessels become war vessels, and Germany, therefore, presently warns all neutral ships entering the English and Irish coast waters after February 18th that Germany will prosecute the war by all means and neutral ships will run the same risks as if they were steaming through sea-battles between Germany and England."

TELEGRAMS.

LONDON, February 13.—(4 15 A.M.)

NEW YORK.—The American note to England is milder than to Germany, and, as regards accountability, merely declares that the frequent misuse by British vessels of the American flag would cast doubt on the real character of vessels entitled to fly the flag and thus impose a measure of responsibility upon the British Government if American ships and lives are lost by the execution of the German proclamation.

The "Evening Post" approves President Wilson's firmer tone to Germany than to England and says that Germany's rulers have not gone mad and are surely not reckless enough needlessly to increase the numbers of Germany's foes.

The "Evening Sun" says:—"We desire no trouble with Germany, but if she is mad enough to provoke us let her not count upon an ally in our borders. Her disappointment as regards disaffection in Iceland, India and Egypt will be as nothing compared to the collapse of her hopes here. The United States, in facing foreign danger, consists of a hundred million Americans."

LONDON, February 13.—(6-40 P.M.)

AMSTERDAM.—A Berlin communique says:—Hostile airman again bombarded the coast, causing heavy and deplorable damage to life and property. We discovered shells on the west front clearly of American make.

The American note has greatly embarrassed the German Government. It is reported that Dr. Von Bethmann Hollweg is going to East Prussia to consult the Kaiser. The anger of the German people against the American is rising and being energetically fanned by the press. It is believed that the German reply will be apologetic, but will not guarantee the safety of American ships unless American prohibits belligerents to fly the American flag.

German Soldiers Desert.

LONDON, February 12.

AMSTERDAM.—Sensation has been caused in Antwerp by sudden desertion of two hundred German soldiers. Military are searching houses and arresting civilians on charge of assisting desertion.

Kaisers' Return to Berlin.

LONDON, February 12.

Kaiser secretly returned to Berlin on Tuesday and held council on eastern situation. Here turned to eastern front on Wednesday.

Copenhagen message to daily Mail says that Berlin despatches state that Turkish march on Egypt has been abandoned and army in Palestine will be transferred successively to Bagdad, Erzerum and Constantinople.

AFRICA.

War in South West Africa.

British Patrol's Incursion.

LONDON, February 13.

LUDERITZBUCHT.—A mounted patrol penetrated to Pomona and Bogenfels respectively fifty and seventy miles south of Luderitzbucht and burned both places after capturing stores.

[Luderitzbucht is the bay on which Luderitz Factory is situated. Luderitzland is the name given to a large tract of country behind the Factory and bordering the coast of German South West Africa.]

AMERICA.

The Ships Purchase Bill.

President Wilson Refuses Amendment.

WASHINGTON, February 13.

WASHINGTON.—President Wilson has refused to agree to the compromise amendment to the Ships Purchase Bill, providing for termination of Government's ownership of vessels two years after war. Another battle has been precipitated in the Senate by a motion to close the debate on the Bill on February 19th.

JAPAN.

Japan and China.

Important Demands.

LONDON, February 13.

PEKING.—A telegram to the "Times" says that Japan has demanded from China that no part of the Chinese coast and no island shall be ceded or leased to foreign Powers. She has also demanded exclusive rights in eastern Mongolia, Southern Manchuria, Yangtze Valley, Shantung and Fokien. The demands were communicated to the Entente Powers, and the United States in January.

Japanese Demands.

No Clashing with Allies' Interests.

LONDON, February 14.

PARIS.—With reference to the reported Japanese demands to China regarding the possible basing of the Chinese territory, "Temps" says that Japanese demands do not conflict with French interests and that M. Sazanoff does not consider that they are contrary to Russian interests.

Even if they should clash with Britain's interests at certain points there are too many links of friendship and interest between Japan and Britain for a basis of agreement not to be found.

Moreover Japan will need both London and Paris markets to profit by advantages she will obtain. A basis for agreement should, therefore, not be lacking. Principle of China's integrity is not involved. It is only a matter of economic competition.

HOLLAND.

Movements of Troops.

LONDON, February 13.

AMSTERDAM.—The "Tid" learns that there have been considerable movements of troops eastward since February 1st.

TELEGRAMS.

GENERAL NEWS.

GREAT BRITAIN.

The "Dacia" Sails.

LONDON, February 12.

NORFOLK.—The Dacia has sailed.

GREECE.

Turkish Policeman Insults Greece.

Heavy Reparation Demanded.

LONDON, February 13.

ATHENS.—A Turkish secret policeman insulted a Greek naval attaché in the street in Pera. The Greek Government in a strong note demanded a public apology and the dismissal and trial of the policeman. The Porte has agreed to the demands.

Short News.

Rome.—German Pole Ledochowsky has been appointed General of Jesuits.

TRIPOLI.—Thousand Arabs armed with rifles attacked a column of colonel Gionuzzio near Bungeim early on Tuesday morning and fight ensued till evening. Arab were repulsed with heavy losses. Three Italian officers were killed and 87 Bibyans and Orythreans were killed and wounded.

PARIS.—Chamber has passed law forbidding manufacture and distribution of absinthe in France and French colonies.

Herr Erzberger, the leader of the Catholics in the Reichstag, writing in "Der Tag," says:—"The German blockade is no bluff but bitter earnest. While fighting is in existence the wishes of the enemies cannot be decisive for us but only what is necessary for the German people. Concessions cannot be obtained by threats and will only be granted by German goodwill. Corn transports for Belgium and Poland will always reach their destination. Germany is likewise prepared to purchase all Danish exports."

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

WAR NEWS.

DELHI.

Secretary of State's Telegram.

DELHI, February 13.

The following telegram has been received from the Secretary of State by H. E. the Viceroy, dated 12th February:—

Russia's Present Position.

In the Carpathian region the Russians more than maintain their position. They have successfully repulsed another German attack on Kosimoka, the scene of a recent desperate bayonet encounter, and further have captured some heights, but there are signs of the Germans now making another vigorous offensive. In East Prussia the concentration of very great German forces is definitely established. New troops are brought from Central Germany and the Germans have assumed the offensive and caused the Russians to retire towards the frontier. Thus, in both extreme wings in East Prussia on the north and Bukovina on the south, the Russians are withdrawing, while in the more central portion in the western Carpathians and before Warsaw they are maintaining their position and slightly advancing.

Affairs in the West.

On the west only the usual minor attacks and repuls have occurred and no important result has been achieved on either side. Reports seem to indicate that the plan for the invasion of Egypt has been abandoned and the Palestine army may be removed to Erzerum, or to Bagdad.

Mr. Asquith on Food Prices.

Speaking on the increased cost of living Mr. Asquith anticipates easement of the situation by natural process. The Argentine crop will be soon available for European use. At the recent conference between the Finance Ministers of Russia, France and Britain, Russia agreed to facilitate, in every possible way, the export of wheat to the Allies, though it may take some time before the Russian supply becomes really available. Steps are being taken to make the Indian wheat available in as large quantities as are compatible with the interests of the Indian consumer. "I think," said Mr. Asquith, "there is reason to think that certainly after June wheat will be available in sufficient quantities," and he proposed to do everything that Government could, to secure a free influx at reasonable prices of food and raw material.

GENERAL NEWS.

SIR VALENTINE CHIROL will accompany the Viceroy party from Karachi to Delhi.

CALCUTTA.

The Calcutta Improvement Trust.

CALCUTTA, February 13.

The Calcutta Improvement Trust are now getting into their stride and their progress report for the past quarter shows activities in the matter of taking-up land, preparing plans and settling the preliminaries in most of the more congested areas of the city. Everybody who knows Calcutta will be interested to learn that the work of extending Chowringhee both to the south and the north so that there shall eventually be a fine broad avenue through the very heart of Calcutta connecting Barrackpore on one side with Tollygunge on the other

TELEGRAMS.

has actually been commenced. The trust report state cheerfully that they have begun demolition of the Russia Road also, and that five junction roads have been laid against them.

Viceroy's Engagements.

CALCUTTA, February 13.

It is announced here that the Viceroy, attended by the Governor of Bengal, will perform the opening ceremony of Sara Bridge on 7th March.

The Viceroy presides at the Calcutta University Convocation on 7th March.

A Ry. Guard Sentenced.

CALCUTTA, February 13.

A. E. Goodsir, guard on Bhadreswar Railway has been sentenced to six weeks' simple imprisonment in the court of the Sub-Divisional Officer, Serampore, for causing death of two women by negligently omitting to lock points thereby causing fatal accident. Bail has been allowed by Sessions Court. Hoagbly, pending appeal which comes on next Monday.

Attempted Extortion.
Charge against Police Officer.

CALCUTTA, February 13.

Mr. A. A. Paterson, I. C. S., Joint Magistrate of Kurseong on Friday resumed the hearing at Darjeeling of the case in which Mr. S. O. Simpson, an Inspector of Police of Darjeeling stands charged with attempted extortion under Section 389, Indian Penal Code, at the instance of Baraktallu. It will be remembered that the offence was alleged to have been committed in connection with an investigation made by the accused about a fire which broke out at Darjeeling on the 28th December, and destroyed the premises of Messrs. Hingam and Sons of which firm complainant is a member. Several witnesses for the prosecution were examined including Mr. Barrett of the Darjeeling Municipality and fire brigade. A servant of complainant deposed that he was tutored by accused during the investigation to report incendiarism against the complainant. A medical practitioner was examined as a witness to the charge of alleged attempted extortion. Some Civil Court decrees against the accused were made exhibits in the case to show that he was in needy circumstances. The case was adjourned to Friday next for examination of further prosecution witnesses, accused being released on bail.

BOMBAY.

Hedjaz Pilgrims.

Important Bombay Measured.

BOMBAY, February 13.

The Text was issued to-day of the Bill proposed to be introduced at the next meeting of the Bombay Legislative Council. The object of the Bill the explains Government, is to improve conditions under which pilgrims to Mecca sail from Bombay and Karachi. It has been found by experience that Sections 11 and 12 as at present worded do not prevent shipping companies from advertising earlier dates of sailing than those which they really intend to adopt, and from deliberately postponing the departure of ships with the object of securing as full a complement of passengers as possible. The postponement of the date of sailing results in great inconvenience and expense to pilgrims who have travelled down to Bombay or Karachi in time for the advertised date of departure. The conditions under which they have to live in Bombay are such that any large aggregation of pilgrims is a serious menace to the health of the city. Cases have occurred of repeated and avoidable delays in the departure of pilgrim ships which have caused grave trouble both to the pilgrims themselves and to the authorities in Bombay. Under the new Section, the Master, owner, or agent of the ship is bound to supply all the requisite particulars in proper time and without waiting for the express demand for particulars from the Protector of pilgrims. Power is given to the Commissioner to give permission for the postponement of the departure of a pilgrim ship in unavoidable circumstances. Any unauthorised and unreasonable delay in the departure of pilgrim ships is rendered punishable with a fine. The remaining clauses of the Bill serve correct references to certain provisions of the Native Passenger Ships Act of 1876, repealed by the Native Passenger Ships Act of 1887. The Act now applying to pilgrim ships, however, is the Pilgrim Ships Act of 1895.

Sport.

BOMBAY, February 14.

At cricket to-day Hindu Gymkhana beat young Zorastrians by 236 for six wickets (declared) to 118. For the winners Vithal made 89, Pai 71 and Shivram 47 and losers Wapurwalu made 58.

Work of Volunteers.

BOMBAY, February 14.

East African Mail brings a report of the speech by Governor praising the work of the local volunteers and placing on record grateful thanks of the local Government of India to Government of India for having supplemented our local defence by the force under the command of General Stewart and having thereby allayed anxiety as to our power of holding our own against offensive action. The following is an extract from the letter to the press from the Private Secretary to the Governor of East Africa "I am directed by His Excellency the Governor to inform you that the Secretary of State for Colonies has expressed his desire to offer to all concerned his cordial congratulations upon the successful conduct of the defensive operations which have been carried out in this Protectorate. He considers that the able and energetic manner in which attempts of the enemy have been repulsed, merits the highest commendation. "Grateful" in the course of a letter to the "East Africa Standard" says "We here thought it pretty hard luck when we found that our Christmas pudding, so kindly sent by the Bombay ladies, owing to delay in transmission, had to be buried on arrival. However, we were cheered up by rumours of other gifts that were coming."

TELEGRAMS.

Parsi Divorce Suit.
Alleged Collusion Baseless.

BOMBAY, February 13

Judgment was delivered to-day by Sir Dinshaw Davar presiding over the Parsi Matrimonial division of the High Court in a divorce matter that has attracted considerable attention amongst members of the community. In this, Sir Dinshaw, on the recommendation of the Parsi Chief Matrimonial Court, granted Putlibai a decree nisi for the dissolution of her marriage with Pestonji Sorabji Hormasji on the grounds of violence and misconduct. During the divorce proceedings Pestonji was not represented either in person or by Counsel. On the evening of the very last day of making the order absolute, Pestonji's Solicitor appeared before his Lordship in Chambers and applied for a rule calling on Putlibai to show cause why the decree nisi granted to her should not be set aside on the ground it was obtained by collusion between Putlibai and Pestonji. An Affidavit which was put before his Lordship in support of the application stated that previous to the date fixed for framing the issues in the divorce proceedings an agreement has been arrived at between Pestonji and Putlibai through the intervention of Duniyabhai Meherbhoy Mado, Advocate of the High Court, Dr. Jehangir Sorabjee Khargamwala, a Barrister, brother of the Putlibai, and another relative of hers named Phiroz Ratnagar. In discharging the rule with costs Mr. Justice Davar observed that every statement made by Pestonji in support of the allegations of collusion was a baseless and unblushing falsehood. The attempt to obtain a collusive decree in a matrimonial case was a bar to such decree and was a serious offence against the administration of justice. Commenting on the part taken by Dr. Khargamwala, Justice Davar said that in the matter, his Lordship observed it was inconceivable that Dr. Khargamwala who was a member of the English Bar and Dr. of Law, and Literature of the London University, would have been a party to collusive proceedings, whereby the happiness of his sister would be at stake.

Counsel's Conduct Condemned.

Regarding Mr. Madon's part Mr. Justice Davar stated that the only possible view his Lordship could take was to believe that Madon was really not guilty of a charge of having conspired, but had been a party to an act which amounted to a gross offence against the administration of justice.

Mr. Madon was a young Advocate without any experience at the Bar and evidently he was gifted with very little discretion. He seems to have no conception of the responsibilities of his position as an Advocate of this Hon'ble Court. His Lordship had warned Mr. Madon on a previous occasion that it was improper for an advocate to approach parties on the outside or hold communications with them and then make use of them in Court. His Lordship trusted the humiliation necessarily involved in his present position would be a warning to him to refrain from similar conduct on any future occasion.

Mail Steamer.

BOMBAY, February 13

THE English mail steamer "Salaette," which was due at Bombay at 10 P.M. on Saturday, was not signalled till 9 P.M., and was expected to arrive in the harbour after one in the morning. The various postal express were expected to leave at and after 4 A.M.

ADVENTUROUS YOUTHS.—Three Bengali youths, one of whom is a student of the Presidency College, and another a discharged accused in the recent stolen arms case, had been arrested to-day in connection with yesterday's highway robbery beyond Garden Reach. It seems that there were six youths in the taxi at the time the attack upon Messrs. Bird and Co's Sircar was made, and that they built the Sikh taxi-driver to make him drive them away after the crime. The taxi has not yet been found.

Prize Distribution.

BOMBAY, February 14.

Mr. M. K. Gandhi Presided to-day at a prize distribution in connection with Sanatan Dharma which was established twelve years ago to impart religious and moral instruction to young men and women.

Governor's Return.

BOMBAY, February 14.

Governor returns to Bombay on Wednesday and on Saturday attends races in State.

A Railway Collision.

Trains Delayed.

SAIDPUR, (E. B. S. Ry) February 14.

The District Traffic Superintendent wires—at 3-37 on Sunday morning Down Shilling Mail, in leaving Santhar station, ran into a dead siding and collided with some waggons which were thrown foul of the main line to Sara. No one was injured, block cleared at 7-40 a.m. and train left 4 hours late.

8 Down Passenger train was also delayed above 4 hours in consequence.

PUNJAB.

The Ferozepur Case Judgment.

LAHORE, February 13.

The full text of the Judgment passed by Major B. O. Roe, Sessions Judge, Ferozepur, in the sensational Ferozepur Murder and Conspiracy Case is published. There were seven accused in the case, six of whom Jiwani Singh, Baksh Singh, Lal Singh, Dhian Singh, Kashi Ram and Rahmat Ali were committed to the Court on eight charges namely (1) that on the 27th November 1914 they were members of an unlawful assembly, a member of which Jagat Singh in prosecution of the common object of the Assembly, committed the offence of murdering Basharat Ali, Sub Inspector, near Misriwala, an offence under Sections 149-302 Indian Penal Code (2) that they abetted the above, an offence under Sections 114-302 Indian Penal Code (3) that they were members of an unlawful assembly, a member of which in prosecution of the common object of the assembly committed the offence of murdering Jowala

Singh, an offence under Section 140-302 Indian Penal Code (4) that they abetted the above, an offence under Sections 114-302 Indian Penal Code, (5) The same as No (3) except they are charged with attempting to murder a man named Fateh Singh an offence under Sections 149-307 Indian Penal Code, (6) the abetment of No. 5 an offence under Sections 307-114 Indian Penal Code, (7) that they were on the 27th November 1914 a party of five or more persons assembled for the purpose of committing dacoity, an offence under Section of 402 Indian Penal Code, (8) that on the 28th November 1914 they made preparations for committing dacoity, an offence under Section 399 Indian Penal Code.

As regards Jagat Singh there were seven charges against him. The first two charges being one namely that he was the man who murdered Basharat Ali, an offence under Section 302 Indian Penal Code. The remaining six were the same as against the other six accused. Charges (5) and (6) were, remaining charges being deemed quite, sufficiently serious. The facts as alleged by the Prosecution are as follows.—On November 27th last at about 1 P.M. a party of 15 men amongst who were the seven accused came to the Ekka Stand at the Ferozepur Cantonment in a body and chartered three tumtums to take them to the Canal Bridge at Ferozshah at the Misriwala Village. The Sub-Inspector Basharat Ali, Jowala Singh, Zaidar, Fateh Singh, Saebahar Zaidar, Ghulam Kaiser, and Sufedpoah Khan Singh Hissadar were waiting there for the Superintendent of Police who was expected. As the appearance of the men excited the suspicion of the Sub-Inspector, he signalled to them to stop. They however, tried to escape but Ghulam Kadir was sent on a pony to cut them off and he brought them back. They were then seated round the Sub-Inspector on the ground. They demanded to know why they had been stopped saying that they were respectable people and were Government servants engaged in recruiting. The Tanadar said that they were suspicious characters and he would produce them before the Superintendent of Police. He then sent Ida Chokidar to fetch pen and ink and said that he would search them. On this four of the passengers suddenly produced pistols and shot him. As he was falling, Jagat Singh, the accused, struck him on the head several times with a Takwa. The people who were with him bolted, pursued by the passengers who shouted in a body "kill them all." Latteh Singh who had been questioning one of the tumtum drivers a bit apart got a good start and loading his pistol, as he ran, turned and fired and choked his pursuers off. Jowala Singh, Zaidar was shot from behind by the pursuers and fell and as he was on the ground he was shot again and left in a dying condition. In the meantime the villagers at Misriwala had turned out and the passengers who, it was manifest, were a gang of dacoits became in time the pursued and made off. Nine of them were eventually run to earth and surrounded in some reeds that run along both sides of the canal bank the remaining six making off in the direction of Oagaki and they have not been yet caught. Before this happened the party who had originally been with Basharat Ali Sub-Inspector returned to the place. They found him in the throes of death, and Jowala Singh mortally wounded. He lived for a little while after Lotteh Singh, the Zaidar sent Ida Chokidar in a tumtum to the Thana at Chah Kurda and Kahu Singh and Ghulam Kadir were sent to fetch Mohammed Sahib, Police Sergeant from the Canal Rest House, where he was. By this time practically the whole countryside was aroused and the reeds in which nine of the gang had been surrounded were fired. Of them Jiwani Singh was seen outside under a tree and was arrested. As the fire progressed six of the gang ran out separately and were seized. These with Jiwani Singh who was first arrested make the seven accused. Pinaz was going on from the reeds and those of the surrounding party who had guns fired apparently indiscriminately at where they thought the dcoits came from. The firing eventually stopped and the reconnoitering party went forward and the bodies of two men were found one dead and the other was mortally wounded. He died soon after. His name was Dhian Singh and he was a man of great stature and was one of the ringleaders. The Sessions Judge disbelieved the story of the accused that they were peaceful passengers who happened to travel with miscreants. He does not see any reason to distrust the story of the accomplice that they intended to commit a dacoity at Mogaj by looting the Local Treasury. The Judge says regarding the statement of the accomplice who has been referred to as approver, who came back with other emigrants to the Punjab.—It is clear from his statement which may be accepted on this point that they were all in a thoroughly seditious frame of mind having been inflamed by the speeches and the pamphlet entitled "Echoes of the Mutiny" a copy of which was found on one of the accused. The other dcoit who was found dead was a man named Chanda Singh. According to the evidence of this witness he narrates how a party of them came up to the Punjab where they were to be joined by the native troops and raise a mutiny. This part of his story is not corroborated nor does it appear really relevant to the case. The Judge convicted Jagat Singh of murder of Basharat Ali, an offence under Section 302 Indian Penal Code. The remaining six accused Jiwani Singh, Baksh Singh, Lal Singh, Dhian Singh, Kashi Ram and Rahmat Ali as well as Jagat Singh were convicted of offences under Sections 149-302 Indian Penal Code. The Judge sentences each of them to death. He further directs that under Section 62 of Indian Penal Code all property of these seven men be forfeited to the Government.

University Lectures.

LAHORE, February 13.

Dr. P. C. Roy, the eminent chemist who has been appointed University lecturer in Chemistry at the Punjab University will deliver a course of lectures on Chemistry here for one week. His first lecture will be antiquity of Hindu Chemistry to be delivered on Tuesday next. It may be remembered that Dr. J. C. Bose delivered a similar course of lectures at the Punjab University two years ago.

UNITED PROVINCES.

Trading with Foreigners.

ALLAHABAD, February 13.

In connection with the latest Royal Proclamation regarding Branch banks of the host nations situated outside the hostile countries which greatly extends the prohibition as dealing with such branches the question of its extension to India is now before the Government.

Industrial Exhibition at Delhi.

Arrangements are being made for holding at Allahabad the Session of Industrial Exhibition recently concluded at Cawnpore and now at Delhi.

Abetting a Murder.

Sensational Case at Allahabad

ALLAHABAD, February 13

The trial of B. Rameswak Singh has commenced before the Sessions Judge of Azamgarh for abetment of the murder of Mr. L. Barber which took place on the 3rd June 1913. The prosecution is conducted by Messrs. Alton and Hoskins of Allahabad and the defence by Mr. F. D. Lincoln of Lucknow. The case has created a sensation locally. The Court room was packed with visitors. Mr. Hoskins opened the case for the Crown. Mr. E. Barber, brother of deceased and Parmeshwar Rai Karinda have been examined and cross examined. The trial is proceeding.

Alleged Murderer Arrested.

ALLAHABAD, February 13

A message from Lakhimpur says that the murderer of the late Mr. Foster, Assistant Manager, Sogamuty Tea Estate, is reported to have been a garden cooly who had been arrested.

The Murder of Mr. Barber.

Trial of a Zemindar for Alleged Abetment.

ALLAHABAD, February 14.

The following are the facts of the previous trial in which Dumbur Raghu and Bakshu were convicted of the murder of Mr. Laurence Barber of Azamgarh. Dumbur was sentenced to death and Raghu and Bakshu to transportation for life. Two others were acquitted. These sentences were confirmed by the High Court in October 1913. It appears that Mr. Barber was sleeping in the open outside his house when he was done to death. Dumbur was a servant of Ramsuwak Singh, a Zamindar, now under trial for alleged abetment of murder. The High Court had held that Ramsuwak Singh was undoubtedly at enmity with Mr. Barber and there was suspicion that Ramsuwak Singh had something to do with the murder. At the same time the record disclosed no evidence that he took part in the murder. Raghu and Bakshu were servants of the deceased. They removed the dogs which Barber kept as protection. Bitan, one of the participants, had turned approver and disclosed the whole plot. The trial of Ramsuwak Singh is proceeding.

Obituary.

ALLAHABAD, February 14

Death at home is reported of Mr. G. E. Ward at the age of seventy seven. The deceased had retired from Civil Service when Commissioner of old Jhansi Division in 1889.

CENTRAL PROVINCES.

The Mahanadi Canal Opened.

RAIPUR, February 13.

To-day the Chief Commissioner visited the head works of Mahanadi Canal at Rudri, fifty miles south of Raipur and opened the canal which is designed to irrigate 3,60,000 acres. A large gathering of officers and guests was present. Mr. R. H. Tickell Chief Engineer for irrigation, explained the scheme and the scope of the work after which the Chief Commissioner delivered an address reviewing history of tract which will be protected and which has suffered severely in the past from famine. He also explained the benefits which will accrue from the work and the developments which, with the co-operation of the Agricultural Department, may be expected. In course of the address he read a telegram of congratulation from Sir Reginald Craddock who, as Chief Commissioner, was a most strenuous advocate of the scheme. Sir Benjamin Robertson also spoke in terms of appreciation of the services rendered by Mr. Harriott, lately Chief Engineer in the Central Provinces who designated the project and by Mr. Powys Davies who, as Executive Engineer, has carried it out.

SOUTH INDIA.

Andhra Conference.

Reception Committee Formed.

VIZAGAPATAM, February 14.

At a public meeting held yesterday in Victoria Town Hall, a strong Reception Committee consisting representatives of all taluks of the District was formed to conduct the third Andhra Conference to meet here in May. Mr. E. Venkatapathisrao, High Court Vakil, Vice President of the District Association, Chairman Elect of the Vizagapatam Municipality and an enthusiastic supporter of the Andhra Movement was unanimously Elected Chairman.

Advance in East Prussia.

LAHORE, February 14.

"C and M. Gazette" special cables, London 12th February. The German advance in East Prussia was preceded by the cutting off of telegraphic and postal communication with Banzige. The concentration on that flank is believed to have weakened the lines before Warsaw raising the question of a Russian advance.

The "Daily Telegraph" correspondent at Petrograd says the Germans in the neighbourhood of the Bzura river are nervous using rockets and searchlights freely during the night evidently fearing an attack. The fortification of Czenstochowa suspended in December has been renewed with redoubled energy.

The Hungarian "Pesther Lloyd" has published a statement that Czernowitz evacuated on Tuesday, the Governor and the garrison withdrawing to Bassarabia, But Mr. Donoghue who is in Czernowitz for the "Daily Chronicle" telegraphed thence on Wednesday that the Russians were retreating but expected to make a stand at Czernowitz.

The "Morning Post" correspondent at Eukharest says the Russians hold Czernowitz and a zone 18 miles to the south.

The "Times" military correspondent describes Bakhowina as a side show that my back the Russian colours whenever the Grand Duke Nicholas thinks it worthwhile to detach troops for the purpose.

Members of Volunteer Rifles.

Enjoy Leave in London.

BOMBAY, February 14.

News received in Bombay shows that several of the members of the Volunteer Rifles who went to France, as despatch orders, have been able to spend a few days leave in London.

ఉపన్యాసములు.

బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతరులు.

ప్రాశస్త్యం కే. బి. రామనాథయ్యగారి యాపన్యాసము.

హిందూ సంఘ సుస్కరణ సంఘమువారి యజమాన్యము క్రింద ఈనెల 12వ తేది సాయంకాలమున ఆంధ్ర గ్రామ హాలులో జరిగిన సభకు న్యాయమూర్తి శరీ శంకర నాయుడు రధ్యక్షత వహించిరి. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులను విషయముగూర్చి ప్రాశస్త్యం గారు పర్యవేక్షించిరి. చాలమంది సభకు వచ్చియుండిరి.

ఈవిషయమునుగూర్చి ముచ్చటించుట యసాధ్యము. అట్లు సాహసించినవా రిరుదెగల వారికినిగాని లేక ఎవరికో యొకరికి గాని యాగ్రహపాత్రుడు కాగలడు. జాతీయాభివృద్ధి కట్టి వివరణ మాత్రమే మనచోట నాగ్రహపాత్రుడ నగుదు నని యాపన్యాసకుడు బలంబుగాడడు. బ్రాహ్మణులు ధన్యాన వ్యాపారములను బదిలి ప్రజలకు రాజు నొసంగు దానములే యాధారముచేసికొని జీవించిచో వారివైఖరి ద్వేషము తొలగగలదు. బ్రాహ్మణుల కదియే విధ్యుక్తధర్మము, శ్రతి గ్రహము. మితి పదిత్ర గ్రంథములలో వివరింపబడినరీతి నాచరింపు బ్రాహ్మణు లిప్పుడు కొట్టికొక్కరును లేరు. అట్టి వారెవరె ననుచురా యనవిషయమునగూడ నాకు నందియిమే కలదు. పవిత్రాన్ని యుపశమింపకుండ ప్రకాశితమొనర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్న బ్రహ్మవంశభవులును బ్రాహ్మణులను ధారులు నగునా రక్కడనో యొకరిద్దరున్నారని నే నెరుగుదును, నేను వినియున్నాను. బ్రాహ్మణావర్ణ విధానమున సామాన్యముగ బ్రాహ్మణుల మనుకొనునా రందరునుగూడ ప్రవర్తించుచున్నారను నింద కల్గెరును పాత్రులై యున్నారు. ఎటుల చూచిననుగూడ నన్ని తెగల వారిలోననుగూడ స్వధర్మానుసరణముగ ప్రవర్తనము కలవారు లేనేలేరు. సర్వజనులకును ప్రభుత్వమువారు న్యాయమును సమముగనే పరిపాలించుచుండుటవలనను రైలుబండ్లలో వారు వీరను భేదము పొడింప నవకాశము లేకుండుటవలనను విద్యా తీత్యమువలన భావములు వికసించుచుండుట వలనను నను ముట్టవలనను పవిత్రతా సంబంధముగ నాచారభావములు మొకటికాలమునకన్న నిపుడు చాలవర్ధింప జరిగినవి. కాన మొదట సంఘముల వారు పరస్పరమున భావలలో నములేకుండ నుండుగతి తొలగిపోయినది. పంజీభోజనములను పరస్పర విహేళసంబంధములును తప్ప తక్కిన విషయములలో కలసిమెలసి యుండుట కధ్యంతరములు తొలగుట కవకాశముకలిగినది. అయినను ఈరెండు సంఘములవారు నింకనధికముగ కలసిమెలసి యుండకుండుటకు స్వల్పములగు నాచారభేదములేకారణములు. అవి చాల స్వల్పములేయినను గ్రహింపబూనినవిగ మాత్రమున్నవి. కాన వారిని శరణుచేయుటకు సుమర్థము లగుచున్నవి. హిందూ శేషమునందలి సర్వసంఘముల పరస్పర సమ్మేళనమునకు చేయు ప్రయత్నములు సత్ప్రవర్తన నా నియమములను పరిత్యజించుటవలన మేము సిద్ధింపవలెనని కోరము. అలవాటు ననుసరించి ప్రవర్తించుటయే సుదూషాయనకును మనశ్శాంతికిని సాధనముగాని భావికాలమున సమ్మేళనము కావలసిన హిందూదేశీయుల కొరకు మిరిపుడు శ్రమపడుట సాధనము కానేరదు. అట్టి యుపక్రమములు వలన వైతిక ప్రధాన నియము లెవ్వియును భంగపడుటలేదు. ప్రస్తుత మాచరింపబడుచున్న విధానము ననుసరించువారు తమ యాచరణ మే పారమార్థికాచరణమని యను హిందూదేశీయందలి ప్రజలలోగల విరోధ భావములను తొలగించి హరిలోనై కనుత్వము నభివృద్ధి నొందింపగోరి ప్రయత్నించువారొనర్చు కార్యముల పారమార్థికమనియును ముఖ్యమందుటను బట్టి రెండుసంఘములలోని వారు నాచరించుచున్న విధానమును పరిశీలించిన వారి యభిప్రాయ మహేతుకముగ కనంబడక పోదని రామనాథయ్యగారు నడిపి. దీనిని గూర్చి కొంతచర్చ జరిగినది. 5-6 గు రుభయములను వాదించి, అభ్యర్థిలు చర్చనముగించుచు నిటుల నడిపిరి. రెండుసంఘములలో నొకసంఘమువారు తమకు ప్రత్యేకస్వాతంత్ర్యములు కలవనకు వలనను రెండవసంఘమువారి కట్టిస్వాతంత్ర్యములు లేకుండుట వలనను వారిలో, పరస్పరసహకారములేకుండ పోయినది. ప్రజోపకార కార్యముల జట్టుగూడ నీమతభేదములవలన చాలనరథకములు కలుగుచున్నవి. బ్రాహ్మణులు ప్రజాకార్య పరతంత్రుడై (యోధుడు) త్పత్రియుడు చేయదగిన కార్యములను చేయ యానుట లో అట్టి కార్యముల

కుపయుక్తముగాని బ్రాహ్మణులై సర్వ కగుణములందు చేర్చుచున్నాడు. సర్వమును విధ్యయను తిత్తివోధుడో బ్రాహ్మణుడనటలేదు. ఇతర సంఘముల లాభిష్టులు, ప్రక్షు కలిగినప్పుడే బ్రాహ్మణుల కర్మ నూత్రము లాచరణమునకు వచ్చినవి. భారతీయులు స్వదేశిపాలనము నపేక్షించిచో రాజకీయ స్వాతంత్ర్యములను వారు వాంఛించిచో వారి కండులకు ప్రోత్సాహకరముగనది త్పత్రియధర్మముగాని బ్రాహ్మణీ ధర్మము కానేరదు. బ్రాహ్మణ్యధర్మములు ప్రజాకార్యములయొక మవయోగ పరుపబడుట హిందూదేశమున కన్యవాయకము. ముందుగూడ నటులే యనర్థదాయకముగ నుండగలదు. కాన ప్రజాకార్య పరతంత్రులగు వారందరును వాని యభ్యర్థికి నిరోధకములగునట్టి ధర్మములను భావములను పరిత్యజింప వలయును. కాననే కొన్నికొన్ని ప్రత్యేక కార్యములకొంతు కొంతమంది కలసి పనిచేయుచున్నపు డెచట నితర భావములను ప్రతేక వెట్టుగూడదని సంఘసంస్కరణ సంఘమువారును నేనునుగూడ ప్రకటించుచున్నామని అభ్యర్థిలు ను-విరి.

చెన్నప్రెస్ వైద్యక కళాశాల బహుమానములొసంగుట

ఈనెల 11వ తేది గురువారమునాడు సాయంకాలమున విద్యార్థులకు బహుమానములను పతకములను చిహ్నముల నొసంగుటకు కళాశాలాధ్యక్ష కాగారమున సభజరుప బడినది. విద్యార్థులను విద్యార్థినులను వెళ్ళుచుండిచ్చియుండిరి. కొందరు ద్రవ్యముగూడ వచ్చియుండిరి. కళాశాలాపాఠ్యా యములు జనరలు హాస్పిటలులలో వైద్యులునుగూడ వచ్చి యుండిరి. గా|| ఏ. జి. కార్జ్యుగా రధ్యక్షుల వహించిరి.

పార్శ్వంభమున గా|| డబ్ల్యు. బి. లెన్నయమాన్ (సర్జను జనరలు) గారు కొంత ముచ్చటించిరి. గతసంవత్సరమున నీ కళాశాలలో వెళ్ళుచు యభ్యర్థి సమహూర్వబడినది. విశ్వ విద్యాలయమునా రొసంగు పట్టణములలో సహజ చేయబడినవి. పూర్వపాండిత్యమును బడసినవారు గాని ఇప్పుడు ఏ. డి. పట్టమును బడయలేరు. ఎం. బి. సి. యం పట్టము ఎం. బి. బి. యన్ పట్టముగ మార్చబడినది దీనికి వైన ఎం. డి. ఎం. యన్. పట్టమేర్పరప బడినది. అందు మొదటి దావధ చికిత్స విషయమున, రెండవది శాస్త్ర చికిత్స విషయమున నేర్పరుపబడినది. పరీక్షా విధానముగూడ విద్యార్థుల కత్యంతసహజముగ సమర్థింపబడినది. పాఠ్యపుస్తక విషయమునగూడ నొక చట్టమేర్పరబడినది. దీనికి చదువ వలసినభాగము బి. యన్. సి. శరీరభాగమేగాని దానిని సమగ్రముగ చదువవలసియున్నది. ప్రభుత్వమువారి సహాయము కలన పుస్తకభాండాగారముగూడ నిభివృద్ధి నొందింపబడినది. పతనియగ్రంథములన్నియు నిపుడు భాండాగారమున గలవు. దీనికి ప్రభుత్వమువారు వందనీయలు. వైద్యోద్య నభ్యసించు శ్రీులకు ప్రోత్సాహముకలుగునట్లు ప్రశ్నిన విధిలోనుండి ఎం. బి. శరీరకు చదువువారికి 80 రూపాయల వతుక మాసవేతనము లొసంగబడుచున్నది. వైద్యవామలేఖన కాసముగూడ గత సంవత్సరమే ఏర్పరుపబడినది. దీనివలన వైద్యవృత్తి నకలం బింపువారి ప్రవర్తనము త్రమముగ నుండుట కవకాశముకలదు. ప్రస్తుత మీరాజధానిలో వైద్యవృత్తిని బూనియున్నవారిలో బ్రతిమ దీవులలో జట్టుములబడసి వచ్చినవారు 70 మందియును చెన్న ప్రతి విశ్వవిద్యాలయమువారి జట్టును కండినవారు 211 మందియును, 662 అపాత్రులను సమ అసిస్టెంటు సర్జనులును గలరు. మొత్తము 410 లక్షల మందికి వైద్యము చేయుటకు 950 రు వైద్యులు మాత్రమే గలరు. సకటున 41 లక్షల మందికొక వైద్యునివంతుననున్నార ప్రస్తుతము ప్రజలు దేశీయ వైద్యులయందును హాస్పిటలుయందును గౌరవములేవారగు చుండుటవలనను ముందు వైద్యపరీక్షలలో లేకవారి కకకాశ మెంతయైన గలదని ఈ లెక్కలవలన తెలియుచున్నది. వైద్య కళాశాలలోని పట్టములందుకొనినవారు కొందరు చెన్న ప్రతి వైద్యశాల కాకతో పంపబడిరి. వారు తమ విషయ చక్కగ నిర్వర్తించుచున్నార. నేనాసంబంధముగ గను అసిస్టెంటు సర్జనులలో 14 గురు ప్రాశస్త్యం పనిచేయుచున్నాను. వారిలో నొకరు చనిపోయిరి. మరియొకరు గాయపడిరి. ఇంక మొగలై. తూర్పు ఆఫ్రి కా లో 7 గురును, ఈ జిల్ల లో 5 గురును సమ అసిస్టెంటులు పనిచేయుచున్నార. మొత్తము 26 గురు సామ్రాజ్యవేసచే గు చున్నారు అని సర్జను జనరలుగారు నడిపిరి. మిక్కిట బహుమానములు మున్నగునవి యొసంగబడిన. మిక్కిట నభ్యర్థులు మనోహరముగ ప్రసంగ మున నిటుల నుడిపిరి. నేనీనాడు పండితజ్ఞ బహుమానములు మున్నగు వానివలన వైద్యవిద్యయందు విద్యార్థులకుగల శ్రద్ధాతీత్యము గోచర మగుచున్నది. సర్వ జనరలుగారు మా

ప్రసూతి గృహములు.

శ్రీ. లక్ష్మీదామరూపాణగారు ప్రసూతిగృహమున నొక ప్రసూతిగృహమున శంఖుస్థాపన మొనర్చిరి. ఆ సంవత్సరమున ప్రసూతిగృహమున హిందువు కలందించు నాచారములను గూర్చియు హిందువుల సామాన్యచారములను గూర్చియు కొంతమచ్చటించిరి. హిందువుల ఆచారములు మొదట ప్రక్క తి బాస్తా)యగుజ్యముగ నేర్పడినవే యెవను రానురాను ప్రధా నోద్దేశ మంతరించుటకుక నిపుడవి యన్నియును పరస్పరసం బంధము లేకుండవచ్చువి. ప్రసవమైనవెంటనే మాతాశిశువు లకు ప్రత్యేక వాసమును హిందూశాస్త్రములు కొన్నిదినముల వరకును విధించివచ్చి (జీవని మనవారు ప్రస్తుతము మొదటి పది దినములు) వెడ్డిపురుడనియును తక్కిన పదిదినములును నెల పురుడనియును మొత్తిమరుకనినను లేవరచుచున్నాడు. వీనిలో మొదటి పదిదినములునునూ పురిటికని నెవ్వరును సూసిండుటకేవీలలేదు. తక్కినపదిదినములు సంకతనములుగావు. ఈప్రత్యేక వాసమునకు చక్కని కారణము గూడ. సర్వకోగ ములకు క్రిములే మూలకములు. ప్రసవమైనవెంటనే బాలెంత రాలి శరీరశక్తి చాల చుర్చలముగ నుండుచుగాన నట్టి తరీ నన్నివిధములగు విషక్రిములుగూడ నామెశరీర మున సుఖముగ వచ్చి హానిచేయగలిగి యుండును. మనప్రార్థ లీవిషయములను గ్రహించి ప్రత్యేక వాస మేర్పరచి, పరమెవ యోగముగు నానాచారమిపుడు కేవలముచురాచారముగ మారింది. బాలెంతరాలి నెనసించు గృహమునైన (మొదటి పదిదినములలోనను) చూడగూడదను మూఢాచారము మూఢమేమన కిప్పుడు మిగిలియున్నది. ముఖ్యముగ నిబంధన లన్నియును మొదలంటు కొన్నిపురుషాంతరములకు పూర్వమే నన్నిగిలి పోయినవి. ఈయాచారమునకు మూలాధారముగు వైద్య సంబంధముగు విషయము నెవ్వరును పరిగణించునారే లేదు. చికిత్సాది మురికికష్టమును కడుములినమైన శయ్యయు వీనియన్నిటికన్న కడుసగ్గ దాయకముగు పరమమార్గరాలగు మంగలి మంత్రసానియును మనవారి కిప్పుడు బాలెంతరాలి ప్రాణసంరక్షణమునకు పరమోపకరణములుగ నున్నవి. అట్టి రిణముల మాత్రములకు బహులితముగు పరిచర్యయును, సంపూర్ణ ప్రాణిద్వారములగు ననుసమదాయమును మానవోలాసకరములను నేత్రా నందక రిణములను గు సహచరములును నిరింతరముండవలసి యుండుట యొకమధ్యమంప మనవారకుంబించుచున్న చర్యదీనికి కేలయు నిరుద్ధముగనున్నదని శ్రీ మహారాజావారు నుడిపిన దంతయును సత్యమే. దీని కజ్ఞానము ప్రధానకారణము. విద్యా విభారదులు జ్ఞానబోధచేసి శ్రీుల దురవస్థ తొలగింపదగిన వారు. ఇందు కజ్ఞాముకన్న ప్రబలముగు కారణము మరి యొకటికూడ కలదు. భనహీనతయే ప్రబలముగు కారణము. గర్భదర్శిద్రమే ముఖ్యకారణము. చేత దుర్గాణలేకుండిననుగూడ నాత్మగోంధ్రధానులగు హిందువులు నోయదెరచి దేవాదిని యొరుల నడుగజాలరు. ప్రతిపట్టణమునను ప్రసూతిగృహము చించిన మార్పులుగాక మరికొన్ని మార్పులుగూడ నామెడం పబడియున్నవి. ఎల్.ఎమ్.ఎస్. పరీక్షాపరకాలము రి సంవత్సరములేర్పరుపబడును. మరియొక జనరలు హాస్పిటలుగూడ కట్టించుచును. యుద్ధమునలక దీనికి కొంత యాటంకముకలిగి నను త్వరలోనే నవీనపథములను కలిగిన జనరలు హాస్పిటలు కట్టించబడుట నశ్చయము. దేశమున శిశుమరణములు చాలచూ చుచున్నవి. వైద్యపట్టముల సంధుగొనిన వారందరును వీనిని వారించుటకు ప్రయత్నములు చేయవలయును. ఈకళువురణములకు అజ్ఞానమును మూఢవిశ్వాసమును కారణ లయుండును. సక్రమవిద్య నభ్యసించిన వైద్యుల సహాయము లేకుమరుగుటకూడ మరయొక కారణము. 41 వేలమందిజనల కొక వైద్యుడు వైద్యసహాయము చేయవలెనని ఆతికెంత భారముగ నుండునో యోచింపుడు. నలు అసిస్టెంటుల తొగ తులలోగూడ నిభివృద్ధి కలిగింపబడును. ఈకళు సర్వోత్తమ మైనది. ఈకళువిషయమున నింకను సామ్యుభనముగ వెచ్చింప బడవచ్చును. వైద్యింపబడుచుగని యుద్ధ మన్నిటికి నిరోధకాది యై యున్నది గా|| కార్జ్యుగారు నడిపిరి.

కర్నూల మోహన్మధు గారధ్యక్షులకును చాల గురవారమున మతో భగవదాయము చేసికొని యుచున్నట్టియు ప్రస్తుతము వాదించవలయును తెలిపి, హిందు శాస్త్రిలులలో గల సమన్వయము 71 వేల మందికి వైద్యులవలన గలది. హాస్పిటలులో నెనసించుట వైద్యవిద్యయందు విద్యార్థి పంపింపుటకూడ 7 వేలు పోచ్చినది. దీనివలన ప్రజానెరణిగి రితి, గురువులు తెలియగలని కర్నూలుగారు నడిపిరి.

జనరల్ ఫ్రెంచిగారు.

అంతరంగిక శ్రీవారు నూచించి. మొదట ప్రజా కిక్కి ప్ర
సూతిగ్రహము నుపయోగించుకొనుటయందు గంగారహభావ
ము నివారణము కావలయును. రెండవది భూముల ప్రసూతిగ్రహ
ముల నుపయోగించుకొనుటయందే సక్రమముగా భరించ
వలసియుండవలెను. వెళ్ళునది గూర్చియునును
భరించుట. సాధారణముగా ప్రసూతిగ్రహమును తగిన చికిత్స
చేయించుటకునే వైద్యవేతన మొనగజూచివా రెందరో
గలరు. వీరికి ప్రసూతిగ్రహము వ్యయమును భరించుటకు
భవలోపములేనివారైనను వీరి నుపయోగించు కొనగలగు
టకు సంభుమును పడించుచున్న యజ్ఞానశీలమును పారదో
లవలయును. మున్ను పోతే వైద్య కార్యములను ప్రసూతి
గ్రహమును ప్రతిగ్రహమును సరిగ్గ మించుకొంటు ప్రజలను
నిష్పంగ పెట్టుటకును వారి కందరి మంచికైయును సర్వ
సాధారణముగా ప్రయత్నించుట చేయవలెను. వైద్య
కార్యములో ప్రసూతిచికిత్స నొందుట కన్నా తమ మేలు గును
గాని సాధారణముగా కల్లవారును నిజ ప్రాధమ్యములలోనే ప్ర
సవములు జరుగ వలెను గోరెదరుగాన సరేవారి కిండ్లకడనే
వైద్యసహాయమును చేయుచు పోతే వైద్యవిషయములను బో
ధించు సుదోషులు చేర్చుచుట చాలా కష్టము. ముఖ్యముగా
పట్టణాల్లో స్వగ్రహములు చాలామంది కుండును. పట్టణము
లలోనైన సక్రమముగ గ్రహములనే వారు స్వగ్రహములగా
తలచుదురు. కాన ప్రసూతిగ్రహములలో గాని చక్కగ తగులు
చుండవలెనను విషయమును ప్రజా కిక్కికారులు సుబోధ్యమైన
రెండుట యర్థిగనగును. ఇందులకు స్థానికవైద్య సంఘముల
చేర్చుకొనుట చాలా నిర్బంధించి విషయమును ప్రజలను
సరియైనట్లు చేయవలెను. ప్రస్తుతము ంధ్ర సహకరించి
గాన మరణములు జరిగినవెంటనే పురపాలక సంఘమువారికి
సంబంధించుట కిచ్చెయ్యవలెను. కాన నటుల భవనవాస్తవ
లను గూడే సహకార సంఘాల్లోయగు వైద్యము ప్రసూతి
గ్రహములను ప్రతిగ్రహముగా గూడవలెను. నిత
రముల నుపయోగించి చేయవలసిన కొంతకేరమును మిత్రభావ
ముగా సాగ్రహమున నికరించి శ్రీంతును పునఃపునః చేయ
వలెను. నిరీక్షిత వలెయునులకు తుదములకు ప్రక్రియను
మార్చుట కిచ్చెకొనుటకు బట్టణములలో ప్రసవకాలమున
ప్రసూతిగ్రహము యొగుగుటకు కొంతకాలముకునే సర్వా
లము చేయవలెను. ఆచారములకు సంబంధించుటకు ప్రజల
విషయములను గూడ సహకార సంఘములను మార్చుట చేయవలెను.
ప్రస్తుతము సహకార సంఘములను గాని మంచి మార్పులను కన
కాకములేదు. పరి స్థితివిషయమునుగూడ గాగు గమించి
చూచుట దురాచారములను ప్రజలు గుర్తించుకొనుటకు
చేయవలయును. ముట్ట ప్రజాశ్రీతి సహకారము గూర్చు
గాని ప్రాతినిధ్యము ద్వారా గుటకు సాయవారమును
ప్రస్తుతము సహకారసంఘములను పోషించుకొనుటకు సుదృఢము.

జనరల్ ఫ్రెంచిగారు.

అతడు అతడు.

ఇప్పటికే గాన గూర్చియునును సహకారము
కాని క్రమక్రమముగా నాయన సర్వజన గ్రాహ్యమును శ్రీ
తులు సగుచున్నాడు. కాని అది ఆయనలోపమే. సహజముగా
ఫ్రెంచిగారు మానవజాతియందును వనరులను వైయున్నాడు
సర్వములను కూడ కెప్పరచును. ఆయన సహవాసముననే
తీరింప వలెకాకములనును నాయనకు విశ్వాసముధికము
గాన ప్రతికావితేభకుల నొప్పుచునాయనచేరగోరు.మిత్రులతో
కలసియున్నపుడు గూడ నాయన యెన్నడు నాలాపియుం
కాక. కాని నిప్పుటికి సహకారముల కాయన గూర్చియు
లగ గూర్చున్నాడు. ఆయన గూర్చి చిత్రితలేనియేనులేవు
ఆయన యద్భుతకార్యములను చేసిరి. వానిలో కొన్ని లౌకిక
ములగుండలవు. ఆయన సహజముగా అలౌకికముగాను గాని
యనసహజములేనివినుటకు ఫ్రెంచిగార్నియెడల నుండును
విషయమును మిత్ర మిత్రులు సహకారములగుండ గ్రహించ
గలగుచున్నాడు.
కాని మేధావులగు యోధులకు సహజముగా సౌలభ్య
ముతో ఫ్రెంచిగారు ముందను పోగలిగి యుండలేదు. మొద
టనాయన మారుదారి దొక్కి నాకానైవ్యమున చేరి గాని
తమకు తమది భూమిగాని నాకాదేయకాదని ఆయన గ్రహిం
చివు దానైవ్యమున నాయనపాటి ద్వారమున చొరగి నీచి
నది. మొదట నాయన స్థానికనైవ్యమున చేరకనే వచ్చిది
కొన్ని సంవత్సరములవరకును యదమేమిటగుండేనున్నవాడి
లును దెవ్విధమున లేకుండునో ఫ్రెంచిగారును కివనరు ప్రభువు
గారును నైవ్యభోజన గృహములలోను, నైవ్య క్రీడామందిర
ములలోను తప్ప నెంతవోట లేవియుండకుండనే యుండిపోయి
యుండును. అటు యోధుల యథాగతులతోగూర్చి తమత్రమే
విదిశుగును. ఇట్టి సామగ్ధ్యము సంపూర్ణముగా గల యీ
యోధుని పునోభివృద్ధి ఎంత మందముగను కష్టయంతముగను
సాధింపగలగదానో నూచించుటకే యాయనకు 42వ సంవత్స
రముననే యంతకారవేతన మొనగబడినది. ఆయనకు నైవ్య
ములో మరెట్టికార్యమును చేయదగినది లేనటు లగపడెను.
కాని మరొకత్రు లాయనకు పనిగల్గింప వచ్చిరి. ఇంగ్లాండు
నందలి క్విట్టగు సేనానలును యదకార్యాలయము నందలి
వానును ఫ్రెంచిగారి కెట్టికినిగూడ కలుగకుండునట్లు చేసిన
యనకారమును గ్రూగురు మరల కలుగచేసెను. అటుల దక్షిణా
ప్రకా యదము వచ్చిరి. ఈ యదమున నుప్రసిద్ధులగు సేనా
నలు వెళ్ళుమంది స్వప్రతాపమును గోలుపోవలసినవారైరి.

సమలగు రాబట్టె కివనరు ప్రభువులను బోలువారు ప్రతా
పానుగుణ్యముగ ప్రవర్తించిరి. ఫ్రెంచిగారిక్కడ మొదట
అనానుకుడుగ నుండినను అతడును నెలకుడు నగు సేనాని
యను కీర్తిని సంపాదించ గలిగిరి.
వెళ్ళు నివృత్తిరంపరలతో గూడిన ఆయన సంగర
మున ఫ్రెంచిగారివై నొక్కలాపమైన నాకోసింతు కవకా
శము లేకపోయినది. సహజముగా సాంఘామిక పరిజ్ఞానాని
శయుమున ఫ్రెంచిగారు నిరంతరమును చేయదగిన కార్యమునే
చేయుచుండిరి. ఆయన చేసినపను లి త రు ల కు సా ధ్య ము
లగు సాహస కార్యముల వలె కనంబడుచుండి
ననుగూడ నాయన యొక్కకార్యములనే చేయుచుండిరి. ఆయన
జాగరూకత లేనివారగుటచే నసాధ్య సాహస కార్యము
లొనర్చి యుండలేదు. చాల జాగరూకతగల సేనానల
నొక్కరిని ఆయనను చెప్పదగును. సమయానుగుణ్యముగ నిత
రలకు ప్రగల్భకార్యములకు సగపడుజట్టి సాహసకార్యముల
నొనర్చుచు యున్న కార్యము యోధజనులకు సహజముగా
నుండితీరవలసిన సుగుణము. ఆ సుగుణ మాయనయందధిక
ముగా నుండుచేతనే ఆయన యిట్టి సాహస కార్యములను
చేయగలిగియుండెను. కాననే ఆయన నైవ్యములు నడచిపోవు
చుండగ నాకస్మికముగా బోయరుసేలొని శివుప్రయోగ
నిపుణులగు యోధులు తగిన రక్షకసాధనములయందు ప్రబలము
గు శక్తియును బూని తలపడిన ఆసాధ్యము నడచుము
నని తోచు భంగినున్న యత్రతని ఫ్రెంచిగారు తన యాశ్వి
కాకు నూటిగ బోయరుల గలియుట కు తర వొసంగెను.
బోయరు ల శక్తియును నిష్పప్రయోజనము లయినవి.
బోయరు యోధులు యుద్ధనిపుణులైనను వెన్నెచ్చిపారవలసిన
వారైరి. యుద్ధనీతినికొసారిగ మరల్చగలిగి సహాయమును
వియజమునందాశు మరల కలిగించుచు ఫ్రెంచిగారు కింబల్లే
లోనికి పోయియుండెను.

తాను చేయబోవుదాని నాయన బాగుగా తెలుగును.
కింబల్లేలోని వారికి తోడ్పడుదని రాబట్టెగారు ఫ్రెంచిగారికి
వ్రాయగా నేను సజీవుడనై యున్నచో 15వ తేదీనాయంతా
లము 6 గంటలకు కింబల్లేలోనివారికి నేనుతోడ్పడదనని
ఫ్రెంచిగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. ఆయనమాట చెల్లించు
కావలెక పోయెను. 15వ తేదీ నాయన కింబల్లేను వెళ్ళి
సత్యమేగాని సాయంతాము 6 గంటలకు వెళ్ళలేక పోయెను.
7 గంటలకుగాని కేరలేకపోయెను. ఆయన నైవ్యముతో కొం
డ నెక్కిదిగను. నదులను దాటెను. అక్రీడాదేశములోని ప్ర
వాహములలో నొకదానిలో ప్రాణము గోల్పోవునంతటి స్థితికి
గూడవచ్చి బ్రతికెనుగాన నొక్కగంట యానించినందుల
కాయన కుమిండుట దురుసు.
మానవత్వము, మితభాషి, విద్యాగ్రహణాసక్తుడు. కార్య
శూరుడుననుచివేషములన్నియును ఫ్రెంచిగారి పట్ల నన్యధము
గును. ఆయన సాహసముతో సర్వసాధిక కార్యనిర్వహణము
చేయుచుండగూని యిట్టి నిశ్చితము దీర్ఘాచింతములు కాక
పోవు. అతడు శీఘ్రకోపి. విద్యాంధుడేయులకు సహజముగా
తామగుణ మాయనకుగూడ గలదు. నైవ్యకాస్తమున పట్టణ
మున నున్నప్పుడు పరుషవాక్య ప్రయోగమునకు లోటులేదు.
కాని రణరంగమున నాతడు పరుషాంతుడుగనుండును. ఎంతటి
యపాయస్థితి యందును గూడ సైనికులకు కృతనిశ్చయ
భావమును వెలిబుచ్చుచు పరమశాంతముగ నిశ్చలముగ నున్న
ఆయన ముఖభావమునే చూడగలగుదురు. అట్లుమాచి. వా
రులసాధారణులై తమ సేనాని కి విజయము నిర్ధ
మను గాఢవిశ్వాసముతో సంగరమున కేగెదరు. ఆయన స్థూల
కాయుడగు వానుడు. జ్యోయింఘంటయినులో నాయన
యాకృతిని చిత్రించు దుస్సాధ్య కార్యమును పూనిన యొక
కాయావల చిత్రకారుని పుత్రిక ఆయనను సరిగ్గ కల్పించినది.
అతడైన మాయనకు క్రశంసనీయుముగ లేకున్న ను నిటుల చుడువ
బడెను. "అంగ్ల నైవ్యములోనున్న వారందరిలోనూగూడ జనరలు
ఫ్రెంచిగారు చాల సిగ్గుగలవారు. మన ముగోనినరీతి నాశ్విక
దళాధికారి కుండంగిన లక్ష్యము లేవ్వియు నాయనయందు
కనబడవు. ఆయన చాల భారమైన పురుషుడు. నిజముగా జాగ
రూకతయం దాయనను మించినవా రెవ్వరును లేరుగాని నైక్తి
మామట కాయన నిరుబధకము తీసి వానినలెనే ఎల్లప్పు
డునా కనబడును. ఆయన ముగము కండగడ్డవలె కందియుం
డును. మిగులు సెంసియుండును. జనులెముక ముగి. చిత్ర
లేఖకుడు ప్రతిరూపమును చిత్రం గోరదగని వారలలో నిత
డగగణ్యుడని సాహసికయుగు నా బాలిక కల్పించె"నని గ్లోబు
పుత్రికకు పార్ల మెంటుసభ్యులు జి.పి. ఓ. కోనరుగారువ్రాసిరి.

జూలై ౧౮౮౮.

విలేఖకులకు ప్రకటన.

ఒకపురవాసి, ఒకతెలివి — ప్రకటింపలేనందులకు
చింతిలుచున్నాము.
పూసపాటి రంగనాథమగారు — చర్చ ఆసినందున
ప్రకటింపజాలము.

I
లక్ష్మీనరాయణ శ్రీ సమాజము.

అయ్యా, ఒంగోలుపురమందలి లక్ష్మీనరాయణ శ్రీ సమాజము
యొక్క చృత్రియ నాటికొత్తవము ఫిబ్రవరి ౧౬వ తేది కని
వారము మధ్యాహ్నము ౪ గంటలు మొదలు ౬ గంటల వరకు
మిషన్ వారి వాతావరణమును మిషన్ యన్ కెల్లీ దొరసా
నమ్మగారి యాధిపత్యము క్రింద జనుప్రదముగా జరుపబడెను.
పురమందలి ప్రముఖులయిన వ్రామాణ వెళ్ళి శూద్రనాథిమణి
లందరు కలసి సుమారు ౫౦౦ మంది విచ్చేసిరి. దైవ ప్రార్థనల
తోడను, వాతావరణ సంగీత కీర్తనలతోడను, సభాప్రారంభింప
బడెను. శ్రీమతి. కి. కమలాంబుగారు గృహకృత్యమును గురిం
చియు ఇ. ప్రేమావతమ్మగారు శ్రీవిద్యను గురించియు,
బి. లక్ష్మీకాంతమ్మగారు సమాజసేవార్థము, టి. అనంతలక్ష్మమ్మ
గారు భక్తిని గురించియు, వి. అప్పలక్ష్మమ్మ తాయమ్మగారు
శ్రీవిద్యకలనలభ్యమును గురించియు, రొందరు సోదరీమణులు
శ్రీవిద్యనుగురించియు, యువనర్తనీందరి, యువమునందు శ్రీ
బార్జిచక్రవర్తిగారి జయము కలుగకయని కొన్ని పద్యములు
చదివిరి. సభాధ్యక్షురాలయిన మిషన్ యన్ కెల్లీ దొరసానమ్మ
గారు శ్రీవిద్య దేశాభి మానము సమాజోత్పత్తిని గురించి
యువనర్తనీందరు సంతోషమును కలుగజేసిరి. వాతావరణ
ద్రవ్యము, జడకొలలులు వేయబడెను. వీణ వాదనయు చందన
తాంబూలములతో సభ జనుప్రదముగా జరుపబడెను.

ఒంగోలు. మిట్టపాటి రంగనాథయ్య

II

శ్రీమతి పండితరాజనాల గౌరమాంబామృతి.
మ.దివ్యమధ్యస్థతి మొల్కలై లైగవ్యయంతిప్రపరాక తారయే
త్రనులోకై దృఢీకరించుచి విద్యావత్సభిభంగం
గొనిసత్కీర్తి దిశాంతరములకుఁ బ్రాకుంబెట్టితోయంబిసీ
పవిత్ర కంటికిమారమైక నిమిషావ్యసై రుమాగౌరమా!
వా. ఈలోకానిరహితమాదాననానారేకాదనుమృత్యుదం
ప్రార్థనాస్థలికి కేరళిరహితా చంద్రాగ్రమై నిశ్చల
క్రీరాజింపగఁజాలుఁజేసి యశస్వి గౌరవములగదా
గౌరమా! యవిగొంటి మజ్జ గములేక గ్రీవమైసంగగఁ
సి. విశ్వేశు శిరమున విరుణించిన నిన్నుఁ
ప్రేలేశ్వరుడు వాధఁజెట్టగలడె,
అలవారిద్యారమునందు నిల్చిన నిన్ను
నాయమద్యార మింకందగలడె,
సందమృతో మహానందిననిన్ను
యమవాహము వ్రేకి దుమకగలడె,
శివభాగవతులగోష్ఠిలో మెలంగిన నిన్నుఁ
బడుగు దూతలు వేయబడగలరె,
గి. సహిసహి ప్రతిల్లె నోనయి నై మహాకీర్తి
తప్పకద్వివర్ణా మమైదల్లి నావు
చెందుచున్నావు తద్బామింజెలగుసిరుల
గౌరమాంబామతి! శ్రీకల్పవల్లి!
చల్లా పిచ్చయ్యశాస్త్రి.

III

పేర్లు.

అయ్యా, సాధారణముగ మనదొండవ నామంబులన్నియు సం
స్కృతపద భూయిష్టములై యుండుట సర్వజనవిదితంబు.
ఈనామంబులు ప్రాచీన భాగ్యయాత్రకములై యుండు.
అందుపూర్వభాగము సంస్కృతపదమై ఉత్తరభాగము తత్త
త్సంప్రదాయానుగత పదమైయుండును. వైష్ణవులలో వారి
నామంబులను ఆచార్యజడముతో కలిపి వ్యవహరించుటవారి
యాచారము. రంగారాచార్య, గోవిందారాచార్య, రాఘవాచార్య
రామానాథార్య మొదలగునవి వైష్ణవసంప్రదాయ మాచార్యు
లైయున్నవి. ఏతన్నామంబులయందుండు పదములురెండును
సంస్కృతపదములేగాన నీసంస్కృతపదముల రెండికిని సంధి
యందు సవ్యద్విగతులచ్చి ఆంగ - ఆచార్య - రంగారాచార్య,
రామానాథ - ఆచార్య - రామానాథార్య, అని ఏర్పడినది.
ఇట్లుండ నీనామంబులలో నెవరిన 'కృష్ణమాచార్య', 'గోవింద
రాజనాథార్య' అనునామంబులరెండును వివాదగ్రస్తములై

యున్నవి. సంస్కృత పదములై నందున, నీ
నామంబులందలి పూర్వోత్తరపదముల రెండికిని
సంస్కృత వ్యాకరణానుసారముగ సవర్ణద్విగతుల వచ్చి
పూర్వోత్తర నామంబుల రీతి కృష్ణ-ఆచార్య-కృష్ణాచార్య,
గోవిందరాజ-ఆచార్య-గోవిందరాజాచార్య- అని కావలసి
యుండ నీరెండింటిమాత్రము సంధిమధ్యయందు మకారమువచ్చి
కృష్ణమాచార్య, గోవిందరాజమాచార్య అని వ్యవహరింపబడుట
వ్యాకరణ విరుద్ధమై యసమంజసముగ గనుపడుచున్నది. ఆచార్య
శబ్దమును సంప్రదాయపదముగ వాడుమాధ్యులలోగూడ 'కృష్ణా
చార్య, రాజాచార్య' అనియే వాడుచున్నట్లు తెలియచున్నది.
ఇన్ని నామంబులలో నీరెండింటిమాత్రము సంధిమధ్య మకారము
వచ్చుటకు కారణమేమి? ఎంతకాలమునుండి వాడుకలో
నన్నది? ఒకవేళ నేదోవిధముగ వచ్చిన దనుకొన్నను, ఆచార్య
శబ్దమున సాంప్రదాయక పదముగ వాడు మాధ్యులకును వీరి
కిని భేదము తెలియజేయుటకై ఏర్పడినదనుకొన్నను, తక్కిన
నామంబులలో నెదియు నిట్లు వాడుటచున్నట్లు కనుపడదు.
అట్లు 'మకార' యొక్కముగ నై వ్యవహరింప వలసిన యుద్దయ
తక్కినవానికేగూడ రంగమాచార్య, కేంకటమాచార్య,
రామానాథమాచార్య, అనియే యు పయోగింపవలెను.
అట్లు లేనప్పుడు నీరెండింటిమాత్రము 'మకార' యొక్కముగ
వాడుట పరిహాసాస్పదము. కాన యనవసరమైన నీ 'మకార'
మును తీసివేసి 'కృష్ణాచార్య, గోవిందరాజాచార్య' అని వ్యవ
హరించుటయే సమంజసము. వ్యాకరణ విరుద్ధముగ నై శబ్దము
ను నివృత్తుట కాగూడదు గాన, సంస్కృత వ్యాకరణమున
నెక్కడను ఇందుకు యొక్కముగ మాత్రము లేమిచే నీయ
సామంజస్యమును పరించుచి స్వార్థము, మాధ్యులలో వైష్ణ
వులను పరిహరించుటకై 'కొండ కృష్ణాభ్యాం' మద్రామాను
జీయే' అను వ్యాకరణ నూత్రమును నొకదానిని కల్పించిరి.
అనగా 'కొండ, కృష్ణ' శబ్దములకు రామానాథ మతము నందు
'మద్రాగము' (మకారము) వచ్చును' అని ఐంవాం కరమైన
నూత్రార్థము. ఇందు 'రాజ' పదము ఎక్కడనో అరుదగ
'ఆచార్య'పదముతో కలిసి వ్యవహరించునం గుండుటచే పరి
గణింపబడవలెనని తోచుచున్నది. ఇతరులయం దెక్కడను
లేక వైష్ణవులయందు మాత్రము నీ రెండు మాడు చేయ
యంద స్వార్థముండుటచే వారి యాత్మేష్టము యొక్క
యొక్కముగ నై 'కొండ, కృష్ణ' పదములను ఎంతటి
దైనను సంస్కృతపూర్వమున తోచిన యెడల సంస్కృతించు
కొనుట ప్రాజ్ఞులయొక్క ధర్మము. కాన నో విద్యద్వయ్య
లారా! నై వివాదగ్రస్త నామంబులలో 'గోవింద
రాజనాథార్య' అను నామంబుచే వ్యవహరింపబడుచున్న
యీలేఖకుడైన నేను నాపేరునందలి 'మకార'మును ఆస్వరస
ముగ నుండుటచే సంస్కరించి 'గోవిందరాజాచార్య' అని
అని వ్యవహరించుచున్నాను. ఇందునియమై నాకు తీరని
సందేహము కలిగి ఆనేక పండితుల నడిగినను తగిన సమాధా
నము రాకపోవుటచేతను, 'గోవిందరాజనాథార్య' అని
వ్యవహరింపబడువారు స్వల్పసంఖ్యాకులైనను, 'కృష్ణమాచా
ర్య' అను వ్యవహారములచారు బహుసంఖ్యాకులై గొప్ప
గొప్ప పండితులైన గూడ నుండుటచేతను, పండితులైనవారు
గూడ నిట్లు వ్యవహరించుటకు కారణ మరయగోరి యిట్లు ప్రక
టించితి. కాన 'కృష్ణమాచార్య' అని గోవిందరాజనాథార్య
అను నామంబులను పూర్వోత్తరకారంబుగ సంస్కరించుటకు
గాని, లేక యొక్కమైన సమాధానమును ఈ పత్రికా మాలం
బున ప్రకటిం చుటకు గాని, పండిత ప్రవరులను,
విశేషరూపముగ వాధ్యులైయున్న ఏతన్నామధారులను సవిస
యముగ ప్రార్థించుచున్నాడను. మరియు, సాంధ్రదేశము
నందు వైష్ణవతత్వలలో ననేకులు వారివారి నామములకు
'రావు' అనుపదమును కలిపి వాడుచున్నారు. ఈ'రావు' అను
పదము మహారాష్ట్రపదము. ఈదేశము మహారాష్ట్రసంబంధ
ము కలిగినప్పటినుండియు ప్రచారములో నుండియుండును. సం
స్కృతపదములైన కేశవ, నారాయణాది పదములలో 'రావు'
అను నీమహారాష్ట్రపదమును జోడించి కేశవరావు నారా
యణరావు, మాధవరావు, గోవిందరావు, గోపాలరావు, అని
వ్యవహరించుచున్నారు. అయిన, వీరిలో నేచేరి 'రామాచార్య',
కృష్ణారావు, రంగారావు, మల్లారావు' అనుపదములు వివాద
గ్రస్తములై యున్నట్లుతోచుచున్నది. 'రామ, కృష్ణ' పదములకు
ను 'రావు' పదమువలన సంబంధము కలిగింపబడు పూర్వపద
ములకు దీర్ఘ మెట్లువచ్చినది? ఈ నామములందలి పూర్వో
త్తర పదములకు సంధియే లేనందున వివిధమైన మాధ్యును
కలుగుట కవకాశములేదు. ఉచ్చారణయందు సౌలభ్యమునకై
గాని మరియొక విధమునగాని యట్లేర్పడినది యనుకొన్నను,
ఈపాత్రులచేతనే తక్కిన కేశవాదిపదములతో సంబంధము
కలిగినప్పుడు దీర్ఘములేక పోవుటకు కారణమేమి? 'కేశవ'
రావు, నారాయణారావు, మాధవారావు, గోవిందారావు,
అని వ్యవహరించుట లేదుగదా? దీర్ఘము కలిగిన నన్నిటికిఁ
కలుగవలసి యుండును. లేకున్న నేనికిని ఉండకూడదు.
కారణమున్నటికి సమానమే. ఈ'రామాచార్య' మొదలగు

వృత్తాంతలేఖలు.
మల్లారావువార్తలు.
(స్వకీయవిలేఖకుని యొద్దనుండి).
కాలమానసితి.
మల్లారు ఫిబ్రవరి 12:— సుమారు పదిరోజులకు మున్నెని
మిదిరోజు శ్రీప్రాంత్యము వర్షముచే నాదరింపబడియె. అయ్య
ది యకాలవర్షము సస్యాదుల కుదరంబునింపి పోషింప
బున్నను జనులకు నానందంబుపల్పిల్లు చల్లదనంబును నీటివస
తియు నిచ్చెనని సంతసించవలసియున్నది.
కలవ్రువలేము.
అలవాటినుండి నా నీ జల్లాలోనుండు ను ద్వ్య గు ల
కాదరంబుగ నియ్యబడిన నీవేతనంబు నీకలవ్రుకాలంబునం దీని
వేయ నటుల నుత్తవు లాసంగబడుట కెంతయు జింతనీయ
ముగ నున్నది. ఈసాహాయ్యవేతనముచే, స్వల్పమాన వేతనంబుల
కైకొని పనిచేయు ప్రభువూతకాశాసాధ్యాయులు నెంతయు
కుఖమొందుచుండిరి. ఈయూర పండ్రిండుగురుసాధ్యాయులు
వేతనము బుచ్చుకొని జీవించుచుండిరి. వారిట్టి కాలంబున నీనాన్ద
వినక నెంత జింట్లుమరో వేటజేప్పవలయునా? కాన ప్రభుత్వ
ముచారిత్రామకాలమున నాసాహాయ్య బలముల నిచ్చునటుల
నుత్తర్యలాసంగక బ్రార్థితులు.
వివాహ మహోత్సవములు.
ఈగ్రామంబున నీనెల 4 తేదీ మహారామున నైదా
రిండ్లలో మహోత్సవంబులు జరిగినవి. అందు నీగ్రామవాసియు
మహాదాసంపన్నురాలగు తోట నరసమ్మగారి మనుమరాలి
కిమహోత్సవము మహాసందమతో జరిగెను.
ఇనుపదారులు.
ఈజిల్లాలోద్భవమైన నీగ్రామములయొక్కయు నీపరి
రవిగ్రామములయొక్కయు నిక్కట్లులసావు నినుపదారి
వేయించి రైలురైలు కలవరించునటల శ్రీబ్రోత్సాహపజచెదరు
గాక. ఈప్రాంత్యగ్రామంబుల ప్రాముఖ్యము గనుగొని ప్రజల
పోషించెదరుగాక!
నెల్లూరి వార్తలు.
(స్వకీయవిలేఖకుని యొద్దనుండి)
వికమత్యము.
నెల్లూరు ఫిబ్రవరి 13:— మాపురమునకు తోటవామ్మ
లాటగాండ్లు వచ్చియుండి వారిలో నైకమత్యము లేనందున
తప్పెటయొకరు తాళమింకొకరు తంబుర మాయొకరు ౩౦ తల
యొకటి తీసికొని వీధులవెంబడి బిచ్చమెత్తుకొనిరి. పురజనులు
వికమత్యములేవన్న కలుగు ఫలము ప్రత్యక్షమునను కనుగొనిరి.
వికమత్యముతో నేమిచేసెదరో చూడవలసియున్నది.
కో ఆపరేటివ్ సానైటి.
పని ప్రారంభమైనది. ఇప్పటికి సుమారు ఎనిమిదివందల
రూపాయలు వసూలైనవట. త్వరలో సాపింపబడగలదు. మా
ఆంగ్ల వారును సరియైన ధరలతో వస్తువుల నిక నమ్ముదురు.
కాలువ.
దేవాలయము ప్రక్కన నొక కాలువ లదు. మురికినీరు
నిలిచి మురుగుచున్నది. పోవువారి లేడు. కంపు అనుభవించు
చున్న దేవాలయపురాకిగాని భక్తులకుగాని పూడ్చిన బా
గుండునని తెలియచున్నది. ఇంకనైన తెలిసికొని రావోవు తిరు
నాళ్ళకు వచ్చు ప్రజల కష్టము లేకుండ జేయుదురుగాక.
పండితు.
ప్రహార్యత్సవమున దేవాలయమున బోడిగోపురము మొ
దలు గాలిగోపురమువరకు పందిలివే నుదురుగాని చూడవచ్చు
వారు ఊరివారి పంచలలోను వీధులలోను రాత్రులందుపండు
కొనవలసి వచ్చుచున్నది. పండితిమాత్రము ధర్మకర్త గారు వాడు
గలకిచ్చి ప్రేకము వనూజుజేసికొన చున్నారు.
త్రొడుగు.
10-వతేదీనాడు మధ్యాహ్నము రంగనాథుల కేటలో
నొక గొలవాడు ప్రభుత్వాగి సాయంకాలము ఏట నాడుకొను
చుండు విద్యార్థులయొద్దకు బోయి వారిలో కలహమువెంచు
కొని కొందర బాబుర కొట్టి కొందరట్టుచు పేషానికి తరిమి
వీధులలోబడి నానాబాతుమాటల బ్రయోగించుచు అల్లిరిజేసి
నాడుగాని యొకరొకరి కిటుకుండిన నీయల్లిరికే నమ్మదిగా
నుండి యుండును.
మాడునాటగు పదములకు మాత్రము పూర్వపదమునందు దీర్ఘ
మువచ్చుటకు వీరి గమకమేమి? ఎంత విచారించిన నదియు
నగమ్యముగ నే యున్నది. కాన నీదీర్ఘముల విస్తరించి 'రామ
రావు, రంగారావు, కృష్ణారావు, మల్లారావు' అని వ్యవహరిం
చుటయే సాగువును సమంజసము నగునని తోచుచున్నది. దీని
కిని కావణమేమైన నున్నయెడల నాసంజమామును దీర్ఘ పండి
తులు ప్రార్థితులు.
గోమాంధూర్, గోవిందరాజాచార్యులు.

తొలివా రలు.
(సర్వకీయ నిలేఖనము యొద్దనుండి)

కాలగిరి-అశోకము.

మీది, ఫిబ్రవరి 11:— ముఖ్యముగానే తొలివా రు మొదటిదిని మునుపటి కంటెదుక్కుల వర్షము తురికినది. వైపు బేలకు అనుకూలముగ నున్నది. చలి పూర్వక తగ్గలేదు. ఎండలు ముడుగుచున్నవి. ఇంకొకటి నీగ్రామముందు ప్రబలి యున్న మహాశివమహాదేవతలకు కౌంతవరకు తగ్గినట్లు అన్నది. ను మారు 1000 మందికి తిరుగ జేసినట్లు తెలుపబడినది. వాక్కినేటరు గారు మిక్కిలి శ్రద్ధగను, చురుకుగను పనిజేయుచు జనసామాన్యమునకు బీకాలవలన ప్రయోజనమును బోధపరచుచు తమ పనిని అనుకూలముగ నిర్వహించుకొనుచున్నారు. ఈ వ్యాధి అచిరకాలములోపలనే నిర్మూల మగునని యెల్ల రనుకొనుచున్నారు. అమ్మవారిపండుగలు ప్రారంభించినారు.

కృష్ణవరతి సభ.

ఇది ఈనెల 4వ తేదీ మొదలు తిక్కలేటి ఆఖరునకు నీగ్రామమున మువ్వకాంపపుండులో ప్రత్యేకముగ గట్టబడి మిగుల రమ్యముగ నలంకరింపబడిన పందిరియందు సమావేశమయ్యెను. నుమారు 200 మంది ప్రతినిధులు శ్రీమంతు పురుషులును గూడ వై గ్రామములనుండి విచ్చేసిరి. నాల్గోంజులు సభలు అనుకూలముగ జరిగివి. ప్రతినిధులకు సదుపాయము బాగుగ చేయబడినది. సభల జయప్రదముగ జరిపినందునకు రికరెండు. ఎ.ఎ. స్కూలుదొరగారును చక్కని ఆరంభమెట్లుచేసి కార్యక్రమము మొనరింపన ప్రకారంగాను, రికరెండు. టి. కొండలి యన్ గారును ప్రకటించియులు.

తాలూకా కచేరీ.

శ్రీకృష్ణాపు నాయుడుగారికి మూడుమాసములు ప్రీతిలేక నెలపును తక్కిన 9 మాసములు జీతము లేకుండ గను మొత్తము 3 సంవత్సరము నెలపు మంజూరైనట్లు వినుచున్నాము. వీరిసానే ముఖ్య శిల్పారు పద్మనాభరాజుగారు వచ్చేదరని వాడుకగా నున్నది. నెలపుకాలములో కొన్ని మాసముల నాయుడుగారి గ్రామముననే యుండునని అనుకొనుచున్నారు. వారి యాలోచనమున కీగ్రామ స్థల జలాదులు సహకారముగ నున్నట్లు.

అశోక ఫలము.

ఈ గ్రామము దగ్గి భయము మిండుగ నుండుటచే కాబోలును ఈ సభ్యు మీరు వోరింగు నూలికొటి త్రవ్వించినారు. నుమారు 20 రూపాయలు మాత్రమే ఖర్చుచేసినది. తీయని మంచినీరు పడినది. ప్రకృతమైన జల ఉన్నదనియు నీరువైక తన్నినదనియు మేస్త్రీ చెప్పెను. గొట్టములకు మరల వైకినీ గోలిపూడ్చినదివారు. అచిరకాలములోపలనే నూలిని త్రవ్వ గొట్టించునెడదని అనుకొనుచున్నారు.

సర్వేయక.

ఇదివరకు నుమారు ఏడెనిమిది మాసములనుండి ముగ్గురు సర్వేయకలు మా గ్రామములో నివసించియున్నారు. వీరి ఎస్టాబ్లిష్మెంటు, కమాను వగైరాలకు మాత్రము ఏమీ లోటులేదు. కాని మిక్కిలి అశత్యము అకసరము అయినకొద్దకై నా ఇంక నే పనియు ప్రారంభమైతే. అధికారులు పెంటనే యీ విషయమై యాలోచింప ప్రార్థితులు.

బహుళ మాయుట.

మహాచిత్ర పాదావడిచే బాలుకును, బాలికలును కూడ పాతకాలకు రాకపోవుటచే, శ్రీరామవారి మ్రోహులును, బోర్డు ప్రొవైడర్ న్యూలును, బాలిక పాతకాలయకూడ నొక వారము గోజులవరకు మూయబడినది. పరీక్షకాలము సమీపించుటచే, న్యూలు ఫైనలు చదువుచిల్లలకు మాత్రమే న్యూలు తప్పకదినారు. ఆహా, ప్రాణములకన్న పాఠములే విలువవని యెంచు బాల్యమును, విద్యార్థికులను గూడ వందనీయులు గా ?

న్యూలు బిల్డింగు.

ఇదివరకు నుమారు ముప్పయియేడవ వత్సరముల నుండి బిల్డింగులు బోర్డు ప్రొవైడర్ న్యూలు కీ సంకల్పము ప్రత్యేక భవనము వాస్తవ అయినది. బిల్డింగు కట్టుచున్నారు. కాని యే అంతయు గతవరకు. రు 2000లు వరకు పొంక్ష నులయినది. అంతే నేను పూనుబాగులేదు. ఏమిచేయగలము, ఎవరో చెప్ప ను ప్రార్థనకు గడిచిన గుంటూరు లేకప్పు ఇప్పుడున్నాడు. తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు చేతులపెట్టినది మంచి ప్లానుల జేయించి కంప్లెట్మెంతుకు సామ్యులో మాయూర్ వగైరాలు తనెండ నందుటకు మాయూరుడల గవన్న నెంటువారి సహకారము చూచును.

ఒక గ్రామమాయుడు

అయ్యో,

ఇదివరలో మా గ్రామముందు విద్యయన గట్టిదో యెదు గక యుంటిమి. రమారమి సంవత్సరముల క్రిందట ఈగ్రామ వాస్తవ్యులును భవనంపన్నులును ధర్మావతారమును సగు శ్రీ ఆచార్యుల సుబ్బారాయుడుగారు పాతకాలాభవనమునుగాను రమారమి రు 500 లకు మైగా శ్రీ వర్మ మెంటు వారికి యొసగా శ్రీ గవర్న మెంటువారు రు 2200 లు వెలయగు భవనమును ప్రస్తుతము ముగ్గురు పాఠ్యధ్యాయులను నిచ్చిరి. ఇది యిట్లుండగా ఆచార్యుల వారి పరివర్తనకుండగు శ్రీ రామన్న గారు గ్రామమునుండి వెదలను గ్రామచేపీజి సంఘముగా యేర్పరచి చదువురాని వారికి విద్యకలని లాభములు, అదిరాని వారికి దానియందుండు వజ్రములు బోధజేసి ఒక నైటు న్యూలు ఈనెల 4 తేదీనాయంత్రము ఏర్పరచి యాలోజననే ఒకయుపాధ్యాయులవారిని యేర్పరి. వారికివీరికి లేకపోవుట చేతి తమకుకూడ ఒక గంట పంచేముటకు సమ్మతించిరి. ఈ రోజుననే విద్యార్థివర్గనీ సంఘము అను విరుద యతో ఒక పుస్తకభాండాగారము కొద్ది పుస్తకములతో రామన్నగారి స్థాపించిరి. వీరు దీనికాను దినపుత్రక ఆంధ్ర పత్రికయను కృష్ణవరతికయ కొన్ని పత్రములు గ్రంథములను నొసంగిరి. వీరి విచ్చిటిని గ్రామము కృత్తిచేయ ప్రార్థించుచున్నాను.

జడ్చి నారాయణమూర్తిగారు.

ద్వితీయాంధ్ర దేశ గ్రంథభాండాగార ప్రతినిధుల మహాజనసభ.

అయ్యో,

వైసభను మారాజమహేంద్రవర పట్టణముననున్న శ్రీ వీరేశలింగ వసురాయపుస్తక భాండాగారముల పక్షమున నొకర్న వాయభాండాగారికి పత్రము నిమిషించుకొని, వారి వారి సభ్యులలోనుండి సీదగున ఒకటింపిన వారిని ఆహ్వానసంఘ సభ్యులుగా నిమిషించి, యాసభను జయప్రదముగా నెర్పవట్టుడనియు, సభ్యులుగ నుండ నంగీకరించుదనియు వారికి లేఖలు మూలమున పంపిరి. మేటియు భాండాగారాధిపతులు నియమించిన ఈసభ్యుల నొకగట్టి జేసి మాట్టప్రభువులలో కొంద రినిగూడ తమలో చేర్చుకొని ఆందలును నొకటిమై తమలో నుండి ఆహ్వానసంఘసభ్యులను, కార్యదర్శులను, నిమిషించి సభాకార్యములకు గడంగున న్నారనియందుమూలమున ఒకటిం చుచున్నాడను. భాండాగారాధిపతులు నియమించిన ఆహ్వాన సంఘ సభ్యులు:— మ.రా.రా.శ్రీ. బారు శ్రీరామ నరసింహ రావుగారు, గంటి లక్ష్మన్నగారు, అడవి లను కనకరాజుగారు, ఆయ్యగారి బాపిరాజుగారు, అద్దంకి సత్యనారాయణ శర్మగారు, అజ్జరపు రామన్నగారు, జూపూడి శేషగిరిరావుగారు, కందుకూరి వీరవేంకట కొనయ్యపంతులుగారు, వీరగంటు లక్ష్మీనరసింహమూర్తిగారు, బోధిపాటి రామలింగముగారు, వేన్నేటి సత్యనారాయణగారు, నాళం కృష్ణారావుగారు, తిల్లాపూడ నూర్యగారాయణరావుగారు, చెఱుకువాడ నేంకట్రామయ్యగారు.

అద్దంకి సత్యనారాయణశర్మ.

రజస్వలానంతర వివాహాశాసనము.

అయ్యో!

ఈనెల 4వ తేదీ సాయంత్రము రజస్వలానంతరవివాహ (చట్టము) విషయమై చర్చించుటకుగాను మాజీమిత్ర తాలూకా కాటూరుగ్రామముల శ్రీమంతు కాటూరు రామకృష్ణ శర్మ గారి భవనంపన్ను నొకసభ జేసెట్లుచేసిరి. ఆసభకుముట్టుపట్టు నున్న కల్పకములు, కుండేరు, కొలవెన్ను, ముచుచును, ఉయ్యూరు మొదలగు గ్రామములనుండి చాలమంది సభకు విచ్చేసిరి. తల్పభక్తు బ్రహ్మశ్రీ కాటూరు వేంకట కనకదగ్గ వరప్రసాదయ్య శర్మగారు ఆగ్రామవాధిపతిగా నియమింప బడిన విట్టుట బ్రహ్మశ్రీ రామసుం రామచంద్రశర్మగారురజస్వలానంతరవివాహము లకాశ్రీయములనియు, నసమ్మతము లనియు, క్రుతిస్మృతి ప్రమాణోదాహరణపూర్వకముగ నుపన్యసించిరి. వీరముట బ్రహ్మశ్రీ కాటూరు రామకృష్ణ శర్మగారు వైవాహికప్రాణమును బలపరచుచు గౌరవనీయులగు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిచే కాసుని యజ్ఞసభయం ప్రవేశపెట్టబడిన బిల్లు గ్రామ్యమత భక్తులకు విరుద్ధమేగాక కుటుంబ కల

హములను ఆకాశమిచ్చునదిగా నున్నదని తమ యభిప్రాయము విప్రులముగ తెలియజేసిరి. తదనంతరము తక్కింకల సభ్యులందరు బిల్లువిషయమై తమతమ యసమ్మతము తెలిపినవిధట ఆగ్రామవాధిపతిగారిచే సుపరీక్షింపబడి సభ్యులందరిచే నేక గ్రీవముగా సీక్రింకీర్యాన మంగీకరింపబడినది. గౌరవనీయులగు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిచే మదరాసు కాసుని యజ్ఞసభ యందు ప్రవేశపెట్టబడిన బిల్లు కాశ్రీయంశములకును సంఘమునందు పలువురి యభిప్రాయములకును, వ్యతిరేకముగా నున్నదిగాని పరిస్థితులవైషమ్యములగు మతాంతరప్రభులు లేనే, మతధర్మములకు బోకకకకలేని రాజకీయ విషయముల చర్చించుటకు నేర్పడినసభలలో, పవిత్ర మతాచారములకు నాలయమైన కాశ్రీయంశములను చర్చించుటకు పృథు త్యముగా రవకాశ మియ్యగూడదనియు, ఇట్టిది చట్టముగా నంగీకరించిన యెడల మా సంఘీయులకు చాలకష్టమనియు, వెంటనే యాబిల్లు తొలగిజేయ ప్రార్థించుచున్నామనియును శ్రీప్రభుత్వమువారికి విజ్ఞాపనయంపుకొన తీర్మానింప బడినది. కాటూరు రామకృష్ణ శర్మ.

పెదకెల్లెపల్లి మహాశివరాత్రి.

అయ్యో, ఈయల్లెనందగ్గమున నేను ప్రాయశుంగలములతో నలకేయో లెంతమాత్రములేవు. ఉన్న మున్నటు ప్రాయము నున్నాను. ఇట్లు ప్రాయములననుంచిచెడ్డలు లోటులకు తెలియును. అంగీకరించ తగిన లోపములున్న యెడల యజమానులు సమరముతో దలచినవో సవరించుకొందురు.

ఈదిన మేకాదశి. త్రయోదశి మహాశివరాత్రి. ఇంత రుతు ఆలయ ప్రాకారమునకుగాని, ప్రాకారమధ్యనుండలి మాలములకుగాని నున్న ము కొట్టలేదు. పూర్వముకొన్ని పుట్టునున్న ము లోక్కించి, శివరాత్రి 15, 16, 17 ది:ములకు రామన్న దనగా మొదలువెట్టి చక్కగా నున్న ము కొట్టించు వాడుకగలదట. కొంతవఱకు నేనును ఎగురుదును. శ్రీమేణ మా మూర్తన్నయు తగ్గుచున్నది. ఒక బహుమన్నము వచ్చిన దని విచారించగా తెలిసినది. ఈదినమునకూడగా, ఆక్కడక్కడ కొత్తనున్న పు చినుకులు గుళ్ల మీద కన పడుచున్నవి. కొన్ని వుం చ ము ల మున్నములో నీర్లు కలిపి చిలకరిం చేయు తెలిసినది. దేవాలయముకుచేసిన మఱిమృతగాని, అలంకారముగాని ఇతే. పందిళ్లకు ప్రాతతాటియాకులు తీసివేసి శ్రోత్రదివేసికాను, రథమునకు ఏదోదూలము విరిగినదనిన్ని తగిన మాలముదొరకనందున గద్దోసము సుంజేపించదలచరనివదంతి పుట్టినదిగాని, శ్రోత్రమాలమునుకొని, రథమును సంసిద్ధముజేయుచున్నాడు. ఈయల్లెపల్లి పి. డబ్లియు. డి. యంజినయగారి దయాధీనమయియున్నది. ఉద్యోగస్థులకు బసకు తగిన వసతు లేర్పఱుపబడుచున్నది. దేవాలయములకు ఖర్చుపెట్టిన కొన్ని కుంచములనున్న ముగా మిగిలినవానిలో కొంత యీ పదిదియిండ్లకు గూడ సుపయోగించెదరని విన్నాను. కాని యింకను రూఢివర్తమానము తెలియలేదు. నేటివరకు దేవుని పెండ్లికుమారుని జేయలేదు. దేవశములో, కలరా ఉన్నదనియు ప్రజల సుత్యమనునకు బోకుండ నిరుత్సాహపరుపబడినదిగా తాలూకాయధికారి ప్రకటించెట్లు విన్నాను. రఘుమితరుగు పిద్దులలోని వరదకు పడిన గోతులకు పూడ్చినారు. కృష్ణదొక లోనిని పూడ్చబడలేదు. బండ్లు, మువ్వలు నొక్కదొక న యిరుకుగా నడవకులసివచ్చును. విడిపిల్లున్న న నేత్రోత్సవముగా నున్నమైనను కొట్టించనందున ప్రజ లసంతుష్టిని గన్నవచ్చుచున్నారు. రాతికి యెత్తివేసుకూడదన్న మత మభిమతమైనవో ప్రశ్నయేలేదు. మూలచేదమే యట్టిపాదత్య ప్రకర్ష కుఫలము భవనాసత్వములవలన దేవత్య మంగీకార్యమైనను, చేతు దగిన యాపచారములుగూడ భవనామాత్రసిద్ధములే యగుచు గదా. ఇది పక్షాంతరములచేదనసాధనము. ఎట్లుభావించినను ఏమిచేసినను, పరిపూర్ణతగల జేవునికి కొంతయేలేదు. ఉన్నపములు వానిమామూలు లోకములు. సార్యజననములు. నిర్వాహక వ్యక్తి మాత్రాసంరంజకములగు. గృహకార్యములంతటిని గావు. సర్వజన విమర్శనాపాత్రములు. కాన ప్రశంసనిద్యము గాదు. ఆరసరము.

సశేషము.

యభ్యుదయవాది.

దల్లిమండల కళాశాల. — జిల్లాబోర్డువారును, కర్నూలు సంపాద్యల మునిసిపాలిటీలవారును, కర్నూలు సంపాద్యల కొయింకుంట్ల తాలూకాబోర్డులవారును, ఆలోచనలో నున్న కళాశాల అంతరపురములో స్థాపింపబడుట కంగీకరించి యుండగల్గిన తాలూకాబోర్డువారు మాత్రము బర్లిం లో స్థాపింపబడుట యింకదని సిఫారసుచేసియున్నారు.

అమృతాంజనముడిపోవారి జ్ఞాపకముల ప్రకటన.

దంతచూర్ణము

కంటి నొప్పులకు మంచిపాడుము. సువాసన గలిగియుండును. వెల స్వల్పము.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0 మాత్రమే.

దంతశూలహరి

నొప్పిగలచోట దూదిని మందులోతడిపి పెట్టిన నొప్పినివెంటనేమాన్పును.

సీసా 1కి వెల 0-8-0 మాత్రమే.

జీర్ణరసాయనము

ఆకలిలేకపోవుట, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము మొదలగువానికి మంచిమందు. 25 మాత్రలుగల డబ్బీ 1కి వెల 1-4-0

గజికితైలము

చిన్న పిల్లలకు మంచిమందు. ఈతైలము వాలుగుపూటలురాచినతప్పకపనిచేయును.

డబ్బీ 1కి వెల 0-3-0 అణాలు.

పగుళ్ళకు తైలము

అజకాళ్ళు, అజచేతులు, చర్మము, కారకమువలనను శీతగాలివలనను పగిలిసిర కారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈతైలమును రాచిన పగుళ్ళుమాని జల పోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్ళ నొప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము. వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. వేరు.

మోహినీ తైలము

మొదడుకు, కండ్లకు చలువజేయును. వెండుకలు నునుపుచేయును. కురులు పెరుగును. 5 తులముల నూనెగల సీసా వెల 0-12-0.

మూలశంకకు తైలము

మూలశంకవలన ఆసనమావద్ద చర్మము లావు బారి మొలలువర్పడి యమిత బాధగలుగును. డబ్బీ 1-కి వెల 0-12-0 మాత్రమే.

కలరా మాత్రలు

కలరాతగిలినవెంటనే మందుతినుట ఆవశ్యకము. కలరాకు బహుశ్రేష్ఠమైనది.

12 మాత్రలు డబ్బీ 1-కి వెల 0-6-0.

తేలు మందు

ఈ మందును కుట్టినచోటరాచిన బాధ మాయమగును. ప్రతియింట నుండదగినది. సీసా 1-కి వెల 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

వజ్రగుళికలు

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, రక్తవృద్ధికి, శక్తికి, వజ్రాయుధము.

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1కి వెల 1-0-0.

రోమహరి

ఈభస్మమును సిటితో గట్టిగా కలిపి పట్టించిన, రోమములు రెండు నిమిషముల లో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కదు. మంటయుండదు. డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0. వి. పి. శో 0-12-0.

కామర తైలము

కామర, పీట, ఏరుగుగజ్జ, కుంగ, రసి కారుట మొదలగువాటికి మంచిమందు. డబ్బీ 1-కి వెల 6 అణాలు మాత్రమే.

జ్వరహరి

చలిజ్వరము, విమపుజ్వరము, మన్యజ్వరము మొదలగుసమస్తజ్వరములకుదివ్యౌషధము సీసా 1కి వెల 0-12-0 అణాలు.

కర్ణశూలహరి

5,6 బొట్లను చెవిలోపోసిన బాధతగ్గును. పంటయుండదు. త్వరలో మాన్పును. సీసా 1కి వెల 0-6-0 అణాలు మాత్రమే.

సుఖభోగి మాత్రలు.

కొరుకు సవామేహములకు ఈమాత్రలు బాగుగ పనిచేయును. వీనిని తినుచువుండు పడినచోట సుఖభోగి తైలమును రాయవలయును. ఇవి రక్తశుద్ధికి మేహకారక బాధ్యములకు కూడ చాల ఉపయోగకారి. 20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0.

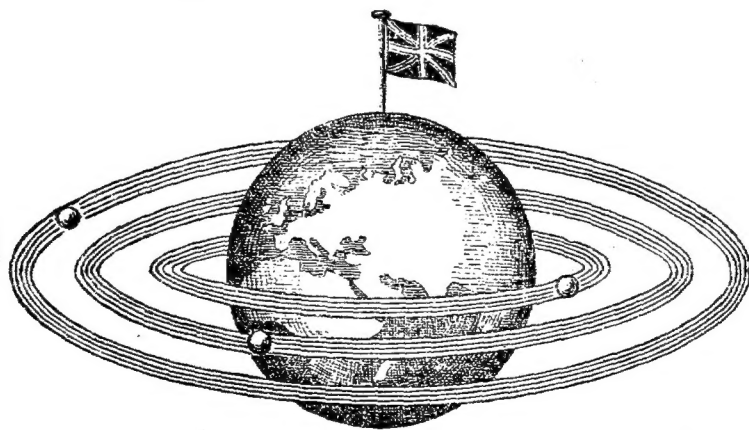
సుఖభోగి తైలము

డబ్బీ 1-కి రు 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0 విధములన్ని ప్రణములకును, కొరుకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును రాచిన పుండ్లు మానును. లోపలికి మాత్రలను తినవలయును.

అమృతాంజనముడిపో ౧౦౬, శ్రేరిరోడ్డు బొంబాయి లేక, ౬, తంబుళెట్టివీధి, మదరాసు.

ప్రపంచయుద్ధము.

ఘనహారసంగ్రామము!

చిత్రరూపము !!

యోధాగ్రణుల భావచిత్రము !!!

యూరోపియన్లమండెల్లను, అల్లకిల్లలముచేసి రక్తప్రవాహమునే బారలాపించు జగత్ ప్రళయ స్వరూపముగా సాక్షాత్ కాలక్షేర ప్రనివలె వినబడియుండు అతిభయంకర యుద్ధనాయకులనున్న, ఆయాదేశపు రాజధిరాజులనున్న, చక్రవర్తులనున్న, ప్రత్యక్షముగా జూచి నట్లు కనబడు సుందరమైన భావచిత్రములు, ప్రకాశించునట్టి నునువైన కాగితములపై ముద్దగా ముద్రించి విక్రయమునకు సిద్ధముగచున్నది.

త్వరజేయుచు! స్వల్పమే ప్రతులు!!

తోకనుకాల్చుకొనిన మర్కటమువలె అక్కడిక్కడకి తిరుగుచు వ్యాపారనాపలనున్న, యుద్ధనాపలనున్న హతముజేసి తునకు మండింపబడి సమస్తదాతమునకు హేతువైన ఎమ్మడనను జూచియుండురా? దానియొక్క నాయకుని తెలుసునా? అది మద్రాసును ముట్టడించి జేసిన అనాగతములను జూచి యుండురా? తునకు దానిని గతిజూపిన సిద్ధియను నావయును దానియొక్క నాయకునిని జూచియుంటిరా?

పంచపాండవులవలెనుండు ఇంగ్లాండ్, రష్యా, ఫ్రాన్స్, బెల్జియం, జపాన్ చక్రవర్తులనున్న దుర్బోధన దుశ్శాసకులవలె కాబాగ్నికి హేతువైయుండెడి జర్మని ఆస్ట్రియా, తుర్కీ, చక్రవర్తులను జూచియుండురా? ఆయా రాష్ట్రముయొక్క సేనా నాయకులనున్న నౌకానాయకులనున్న, వాయువిమాన నాయకులనున్న జూచియుండురా? లేనియెడల మావద్ద విక్రయమునకు సిద్ధముగచుండు చిత్రపటమును తెప్పించి జూచుచు! చిత్రపటమువలన యుద్ధసంగతులు యనసునకు సులభముగా బోధపడుటకు సందియములేదు. దీనివెల. 1 రూపాయ.

షరా.—యుద్ధమాంధమైనతోడనే రణరంగమునందు మాత్రముగాయెత్తబడిన పోటోలను తెప్పించి ముద్రించియున్నాము ప్రతియొక్క పటమును మౌనికణ్ణుల జుట్టి నలగక భద్రముగాజేరునట్లు పంపెదము. నేటికే వ్రాయండి!

విలాసము :— గురుబసవ కంపెని మద్రాసు.

లక్ష్మీకర్ తాంబూల మూత్రము.

యిందుకన్నూరి, కచ్చకర్నూరము, వంతువపుత్తూరు, బంగారు వెండిరేవులు, మొదలగు విజయగల వస్తువులచే తయారు చేయబడినది గవర్ మిక్సి. తినువాసన, పరిమేళన, మనోహరముగలిగి యున్నది. యిది తాంబూలములో నుండి, విడిగా గాని 12 మాత్రలు పుచ్చుకొని యిచ్చును, వాయువు, జలుబు, అగ్నిమాంధ్యము, శీతలము, దగ్గు, శీతశీఘ్రము, జ్వరము, జలకోషము, నిద్రాభిద్రుగణము, క్షయముగల దుస్వయములను రానివ్వని, నిద్రాల్పించి మంచులను ఉపశమి, ధాతుభిక్షిని కలిగించుటలో అద్భుత చాకచక్యములను చూపించు చున్నది. మృదానోపయోగము కొరకు డై మిగుల తిన్నవగా నిర్మయించబడినది. పరిమేళన. 1 సీసా వెల రు 0-4-0. 6 సీసాలకు 1-4-0. వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

జీర్ణ విజయ గుణకము:—యిది సుమనోవృద్ధి, పులిశేఫలు, అశీర్వము, మలబద్ధము, నిద్రాభిద్రుగణము, కడుపుబ్బరము, నోవ్వి, కమనము, నోటినిరూదుట, గుండెలమంట, మొదలగువాటిని హరించి మంచులకలిసి జీర్ణకర్తని కలిగించును. 25 మాత్రలు. దబ్బి రు 0-8-0

వి. పి. అందుకో. ఆయుర్వేదసమాజం.
హిందూ-గుంటూరుజిల్లా

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
మరాఠ్ రక్తము-మదరాసు ఈస్టు.

ఈ ప్రక్క చిత్రపటమున దగుపడునట్టిన్ని
యింకా యితర మైనట్టిన్ని బర్మా జైజాలకు
తగులమంటల ఇమిటేషన్, చక్రసాన,
చైసాన, పట్టెకంపులు, కుచ్చకంపులు,
కైక్రాంతములు, రోజాళులు అను మేలు
కైక్రాంతములు, స్ఫటికములు, పుచ్చేరి
గాజుకర్పూరము, మంచినీరకముచేయించి
కోశాయమానముగా జీవరక్తములను
మీరియగుడునట్టి వాటినిన్ని వారువారు
కోరునట్లు తరచుచేయించి సరసముగా
పంపించగలము.

ప్రభుమన ఆర్థరథంపి మేము స్వల్ప
లాభమునకు ఫలమధికముగనిచ్చెడు సార్థ
కవాసుగుల సరసు వర్తకలమని వెలిసి
కోనకలయు నని నగలను రత్నములను స్వతః
తీవుకానులను గోరువారు ప్రార్థితులు.

పోస్టేజి సహా ఉచితము.

వీరవర్మరాజును మాలిసియును.

ఒకవిచిత్రమైన కథ—చదువుటచే
మానవోల్లాసము కలుగ జేయుటయే
గాక ఆలోచ్యమునకు కావలసిన
స్వాభిమానమును కోన్ని విధులను
అందుచేర్చి యున్నాము. కోరువారికి
ఉచితముగా పంపబడును.

జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయుడు.

తెచ్చకాశ్రీ నడికొండ గోవిందక,
అతనికి స్నేహితు డొంగళయ్యము,
12, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

సూత్రం కోమనంహరి.

బే గం సా హి షా వే.

అనాకరి కోమనంహరి
అతనికి ఉపయోగించుట
యొక జేవామండలి యే
కావలసినదందు కోమనంహరి
అను చదువులేక శుభము
కాదు యునునట్టి మున్నగు
విషయములు బాగా తెలిసిన
విషయ నివర్తింనును.
తెచ్చకాశ్రీ స్వర్ణ
ప్రసాదము కాంగిరి
యొక్క బే గం సా హి షా వే
అనుచును.

వి. పి. అందుకో. ఆయుర్వేదసమాజం.
హిందూ-గుంటూరుజిల్లా

చక్కని సువాసనను సొంబులను ప్రేమించువారు
అటోమిక్ బహు (జిప్సమ్)
*సుప్రాద్ధానియల దుష్టకంఠబిష అత్యంతయోగింపవలయును.
మనోహరముగా, మనాసునగలది, చాలకాలమువాతక
జుండునది, ఏర్పరానది కోన్ని పుష్పములనుండి మూత్రమే
యారు చేయబడినది. ఇందు కుచ్చసారము చేర్చబడ
లేదు. చేతిరుమాలు ముతగాన, కోటుమిడగాని కోన్ని
బొట్టును జేసికొనివచ్చును. మనాసునగలదైన పూలతోట
లోనే సుమనోవృద్ధి. ఈ యద్భుతమైన జ్యోతికముల
పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మయొక్క సువాసనభరిం
పటకము అటోమిక్ బహు ఇచ్చును ని మిదగ్గరనున్న
జుపుకీపురు నడుగవలయును. చారిత్రాత్మక లేడని మాకువా
య్యదు. చిన్నబుడ్డి పింఛ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
1 ట్రాన్సులత్తుగల పుష్పములుబుడ్డి 0-2-0. ఈయత్తులలో
ఉరగబట్టబడి ఘనముగా బాడుమందు కార్బలు దబ్బ 1-కి
0-10-0. వి. పి. ఖర్చులనుచాచే భరించవలయును.
సోలు ఏకెట్లు—అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కంపెనీ, కంపెనీ,
155, నామా నగరు, బొంబాయి.
మదరాసు ఏకెట్లు:— కేంసత్ పురమాత్రం మూర్తి.
నం. 29, చైనాబాబులోడ్డు ప్రభుబాదుసమాజం, మదరాసు,

జీర్ణ సాయనము.
25 మాత్రల దబ్బి 1 కి వెల 1-4-0

జీర్ణమువల
న భుజించినవస్తు
వులు రక్తమున
కుసరిగా మార
నందున ఇదిమిగి
లినరోగములకు
కారణమగును.
దీనివలన శరీర
కోశములందు
రసస్రావము క్రమముగ గలుగక, మర్బల మేర్పడి
ఆయువు క్షీణించును. చులబద్ధము మానును. రక్త
ము పుష్టిజెందును. ఆకలి హెచ్చును.
అమృతాంజనము డిప్లో } 109, ఫేరికోడ్డు, బొంబాయి.
6-7 కంటుకట్టిపిడి, మదరాసు.

22-వ న్నెగల (సవరము) బంగారు.
(ఇంకాకు పూచీపడగలము)

గెజల్ నాగర
1 కి సవరము యెత్తు
వెల రు. 30-8-0.

పతియునిధములను బంగారుగల, వెండిగల, రాళ్లు
చక్కనిగల, మున్నగునవి ఈక్రింద పేర్కొన్న వర్తకులంద
రొరకును. కోరువారికి క్యాటలాగును ఉచితముగ పంపబడును.
సరక ఇండియా బాంబే మ్యూనుసిపాలిటీ కంపెనీ,
487, టంకసాలపిడి, హిందూ కాలనీ, మదరాసు.
The Southern India Jewellery Manufacturing Co.,
487, Sowcarpet, Madra

రిజర్వర్ చేయబడిన **“శకుంతలా”** వెండుకలు పెరుగు సుగంధ తైలము.
36 విధముల బహుమతులతో 15 తులములుగల దబ్బి 1-కి రూ 1-0-0. తపాల ఖర్చులు 0-3-0

ఇందలి రమణీయమును వాసన చెప్పు
నలవిగాను. తలకు చరిమి దువ్వకొనిన
ఇరుగు పొరుగు యిందెకు మాదా
వాసన రుమాంబును. వెంట్రుకలను
వెరుగ నిచ్చును మెదడునకు చలన కలు
గును. కండ్లకు చల్లబడనము నిచ్చును.
కొండ్లను ప్రోత్సహించునదిగాను ఈ
వస్తువును వెన్నలోగా మనోహరమును
వాసన ప్రత్యేకముగా చేర్చి రయారు
చేయించి నెలకొలిపి దబ్బిలు విక్రయించి
యోగ్యతా ప్రత్యేకముల పొందియున్నది.
నీర బాగుచేయు విషయము—త్రీలు
తలలో భరించు కచ్చువుపుం 1, కంఠ
తలము 1, ముఖమునామ అద్దము 1,
బర్బునునిర్మల కామినినికె 1, వాసన
సోపుకల్ 1, బాంబాయి మాత్రలు 22,
4-వండ్ల చిలుకలు 6, కాన్ కెచెన్లూని 1, పునుకుదబ్బి 1, కరక 36 అత్తరలిచ్చి 1, బహుమతులు యొక్క 1.

చివరగా— హానీకాన్ చాచేకంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 167, మదరాసు. ఇ.

మంచిగుణము! శేషము ఖర్చునది!! శుభక దొంగకట్టి!!
తపాలము కోనువారికి, పంచ 1-కి అత్తలార్బాటును
కోర్కని కోడెల్లప్రలామము అను గ్రంథముకట్టి ఇవాము
మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

అనేక పంచలు కట్టుపడినవి
మనకుం భరణు తగించియున్నాము.
నాచుటలూ! కృంగారమున్న
నాగరికతయున్నగుల మేలైనజపాక
పట్టుపంచలు పండుగదినముల అం
దముకోరకు తెప్పించి విక్రయించితిమి
పోగా మితకొద్ది పంచెలమాత్రము
యొన్నది. ఇంగ్లీష్ ఎరువు, తచ్చ
అవవచ్చు, రోజా, మేళుగర్బం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. వా
నీయమైనవి, తగ్గరపడుదు.
5 క్షమానిదివిన్ని 2 క్షమాన వెడల్పుగల పట్టుపంచ 18 2-0-0
పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు 0-4-0
డిటా రెండుపంచలు కోనువారికి తపాలఖర్చులు ఇవాం.
టి. సీతారామ మొదలియార్.
3, కందప్ప మొదలివిధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకు, వాటిని బాగుచేయ
గలుగు తరిపియదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు, ఎట్లైనదును
నో యేయేభాగములు యేయేపనులు చేయునో అని చెడిపోయి
నపును, స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యీ యంత్రములనెల్ల
అభాగ్యపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో నేర్పించబడును. ఇది
రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటువారికర్హునచిల్లె
నెన్న యిప్పించి పంపబడును. యిందలకు ఫీసు 40 రూపా
యలు కట్టవలయును. ఫిబ్రవరినెల 23 తేదీలలోగా ధరభాన్తు
పంపుతూ 10 రూపాయలు అడ్వాన్సుపంపువారికి మాత్రము
ఒకవోటు దొరకగలదు. ఈక్రింద నడపారించువారికి వ్రాసి
కోనడు.

గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Gally & Co, 149, Broadway, Madras.

దంతచూర్ణము
దబ్బి 1-కి 0-2-0. 12-కి రూ. 1-2-0

ఈ దంతచూర్ణము
ముఖో పండ్లు తో
ముటవలన చిగుళ్లు
గట్టిపడును. చిగుళ్లు
నుండి రక్తము ప్ర
వించకుండును. నో
టిమర్గంధము నేక
యుండును. పండ్లు
ముత్యముల వలె
తెల్లగా నుండును.

అమృతాంజనము డిప్లో } 109, ఫేరికోడ్డు, బొంబాయి.
6-7 కంటుకట్టిపిడి, మదరాసు.

రిజర్వర్ చేయబడిన **“శకుంతలా”** వెండుకలు పెరుగు సుగంధ తైలము.
36 విధముల బహుమతులతో 15 తులములుగల దబ్బి 1-కి రూ 1-0-0. తపాల ఖర్చులు 0-3-0

ఇందలి రమణీయమును వాసన చెప్పు
నలవిగాను. తలకు చరిమి దువ్వకొనిన
ఇరుగు పొరుగు యిందెకు మాదా
వాసన రుమాంబును. వెంట్రుకలను
వెరుగ నిచ్చును మెదడునకు చలన కలు
గును. కండ్లకు చల్లబడనము నిచ్చును.
కొండ్లను ప్రోత్సహించునదిగాను ఈ
వస్తువును వెన్నలోగా మనోహరమును
వాసన ప్రత్యేకముగా చేర్చి రయారు
చేయించి నెలకొలిపి దబ్బిలు విక్రయించి
యోగ్యతా ప్రత్యేకముల పొందియున్నది.
నీర బాగుచేయు విషయము—త్రీలు
తలలో భరించు కచ్చువుపుం 1, కంఠ
తలము 1, ముఖమునామ అద్దము 1,
బర్బునునిర్మల కామినినికె 1, వాసన
సోపుకల్ 1, బాంబాయి మాత్రలు 22,
4-వండ్ల చిలుకలు 6, కాన్ కెచెన్లూని 1, పునుకుదబ్బి 1, కరక 36 అత్తరలిచ్చి 1, బహుమతులు యొక్క 1.

చివరగా— హానీకాన్ చాచేకంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 167, మదరాసు. ఇ.